

ఇది

“రాజవిశ్వాసము” గ్రంథకర్తయగు

డామర్ల - క. వే. నరసయ్య

రచించినది

పూర్వపు చెన్నపురి హైకోర్టు ఆక్ టింగ్ చీఫ్ జడ్జియు

సర్వకలాశాల వైస్ ఛాన్సలరునగు

దివాన్ బహదూర్

డాక్టర్ సర్ యన్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్ గారు, సి. ఐ. ఇ.

అనుగ్రహించిన ఉపోద్ఘాతము బొందినది

రెండవకూర్పు - పరిశోధింపఁబడినది

1915 సం॥ జూన్ నెల 12 తేది జీ. ఓ. 1314 మేరకు

గ్రామవాసుల క్షేమమునకై జిల్లాలయం దుపయోగించుటకుగాను

చెన్నపురి గవర్నమెంటువారి కనుకూలింపఁబడినది

ది

SHAKESPEARE

PUBLISHED BY

P. V. SUNDARARAMAIYA

**9, Avadhanam Ramaswami Aiyar Street
Washermenpet, MADRAS**

FIRST EDITION 1,000 COPIES: FEBRUARY 1915

SECOND EDITION 6,000 COPIES: JUNE 1915

Copyright under Act III of 1914

PRINTED AT
THE GUARDIAN PRESS, SECOND LINE BEACH, MADRAS.

B

0
1
T.P.A. 104/12/104
అను

ఆంగ్లేయ రాష్ట్రము హైదరాబాద్
భక్తి గౌరవాతిశయములను బ్రకటించుటకును
మహా విజయ శీలుండగు

బదవ జూర్ని చక్రవర్తిగారి

పరాక్రమాతిశయమునకును

చెన్నరాజధానియందు పైవారి ప్రతినిధులగు

మహా ఘనత వహించిన

లార్డ్ పెన్ ట్ లన్ డ్ మహానీయునకు

వారి యనుమతిపై

ఆయన ప్రీతిపూర్వకముగను ఆదరణతోడను పాలించుచువచ్చెడి విశ్వాస-

మునకును అప్పుడప్పు డొనరించుచుండు మహా పకృతికిని వారి

ప్రజ లెల్లప్పుడును కృతజ్ఞత గలవారనుటను

నిరూపించుటకును నీ గ్రంథకర్తచే

ఈ చిన్న పుస్తకము

సమర్పితంబయ్యె

వీ రి క

ఇప్పుడెరోపా ఖండమున జరుగుచుండు మహా యుద్ధమువంటి దిదివ-
ఱలో జరిగియున్నటుల మన మెఱుంగము. యుద్ధమునకనియే యనేక సంవత్స-
రములనుండి పలు దెఱఁగులగు యుద్ధోపకరణములు సిద్ధముచేయఁబడి యిప్పుడు
రంగమునకువచ్చి మిలిమీరిన కష్టనష్టములను గలిగించుచున్నవి. ఇదివఱలో
యుద్ధములు నీటనో మెట్టనో లేక యీ రెంటినో జరుగుచుండినవి. ఇప్పటి
యుద్ధమన్ననో కన్నుల కగపడకయే నీటను నేలను మాత్రమేగాక సారంగము
లందును శూన్యమైన యాకాశమునను జరుగుచున్నది. లోకమునంగల సకల-
దేశ వీరులను మన యిండియా సిపాయీలును భేదములేక ఐరోపావీరులతో
సమముగా నిలిచి పగతురతో జగడము లాడుచున్నారు. తుదకువీరు జయలక్ష్మీ
సమేతులై మఱుదు రనియే మనము నిస్సంశయముగా నమ్ముచున్నారము.

మనలో నిజము నెఱుంగనివారు గొందఱు మన యాంగ్లేయుల
ప్రభుత్వమువలని లాభముల నెఱుంగక యీయుద్ధ మెట్లు ముగియునోయని
సంశయించుచుచున్నారు. మఱికొందఱు టర్కీదేశము జెర్మనీతోఁ గలసినందున
నిండియాలోని తురకలు కూడి యల్లరిచేసి దేశక్షేమము చెడునని భయమందు-
చున్నారు : తూరుపు సముద్రమున “ఎమ్మక్” అను జర్మనివారి యుద్ధనావను
నాశముచేయుటయందు గలిగిన స్వల్పాలస్యమును దలంచియు, ఆ యోడచేసిన
టక్కులను జూచియు, అది గలిగించిన నష్టములుంగాంచియు, మనదొరతనము
వారు జెర్మనివారిని జయింతురనుట సంశయమని మఱికొందఱు తలంచిరి.
అది పొరబాటే. ఈలాటి సందర్భమున మన దొరతనమువారు జెర్మనివారి
నోడింపఁగలరనుటయు, ఇండియాలోని మహమ్మదీయులందఱును నాంగ్లేయు
లఁజేరిన ప్రజలేయనుటయుఁ జక్కఁగా విశదీకరించుట యావశ్యకమయ్యెను.

యుద్ధవిషయమును గూర్చి వ్రాయుట చరిత్రకారుల కార్యమేయైనను,
నా మిత్రు లనేకుల వేడికోలునను, ఐరోపాసంఘమువారిండియా గవరన్మెం-
టువారి కత్తిచూపియుండు కొన్ని నూచనల ననుసరించియు, ఈ గొప్పవిష-
యమును స్వల్పముగ నా బుద్ధికిఁ దోచినమట్టు సంగ్రహముగాఁ బ్రచురింపఁ
బూనితిని. ఇందు మన యాంగ్లేయు లిప్పటి యుద్ధమునఁ ప్రవేశించుట ధర్మ-
మును వాగ్దానమును నెలకొల్పఁ బూనియే యనుటకును, ఇండియనుల రాజ-
విశ్వాసమును, ఆంగ్లేయులే జయింతురనియు శత్రువులు తప్పక పలాయితులగు
గురనియు నమ్ముటకుఁ గల లక్షణములను, ఆంగ్లేయుల యేలుబడివలని.

మేల్లను, మఱి కొన్ని విషయములను సంగ్రహముగాఁ జెప్పియున్నాఁడను. యోభము గలిగియుండు నీ తరుణమున ప్రజలమగు మనము దొరతనమువారిపట్ల నడచుకొనవలసిన రీతులు చెలియునట్లు “మనకు విధియైన కృత్యము” అను షేరితో నొక సదృశ్యత అధ్యాయమును (26-వదానిం) జేర్చియున్నవాఁడ. యుద్ధమున జయాపజయములు సహజమేయనుట నెఱింగి జనులెల్లరును ధైర్యమును వదలక నిర్ణయముతో దొరతనమువారికి సహాయము చేయవలయుట మిగుల నావశ్యకము. ఈ చిన్న పుస్తకము నామోదించి మనస్ఫూర్తిగఁ దమ కర్పించిన దీనిని బరిగ్రహించిన మహాఘనత వహించిన చెన్నపురి గవర్నరగు పెన్ ట్లన్ డ్ ప్రభువు గారికిని, ప్రేమపూర్వకముగ నుపోద్ఘాతము వ్రాసి యనుగ్రహించిన మునుపటి చెన్నపురి హైకోర్టు ఆక్టింగ్ చీఫ్ జడ్జియు సర్వ కలాశాల వైస్ చాన్సలరునగు మ.రా.రా.శ్రీ దివాన్ బహదూర్ డాక్టర్ సర్ యన్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్ గారికిని, ఈ చిన్న పుస్తకమును బ్రకటించుట యందు సహాయము గానుండిన నా మిత్రులకును కొఱవడని కృతజ్ఞత గలవాఁడనై యున్నాఁడను. ఈ చిన్న పుస్తకమునంగల విషయములన్నియు సన్తానమును బోధించునవియే యని యెఱింగి గ్రామవాసు లిద్దానిని జదివి-తేమము నొందవలయునను తలంపుతో నందందు దీని నుపయోగించుటకై దయా మయులగు మన గవర్నెంటువారు సంపూర్ణానుగ్రహముతో 1915 వ సంవత్సరం జూన్ 12 తేదీని గలిగిన 1314-వ జీ. ఓ. ననుసరించి యీ పుస్తకమును దమ కుపయోగించునట్లు నా కౌజ్ఞాపించి పరిగ్రహించి గౌరవించినందులకు గాను ఎల్లప్పుడును నేను వారికి మిక్కిలి విశ్వాసమును గృతజ్ఞతను గలవాఁడనై యున్నాఁడను. యుద్ధ విషయములు వార్తాపత్రికలయం దొకటి-కొకటి మారుపడి యుండుటవలన, దీనిను గొన్ని విషయములు మారియుండునట్లు కొందఱు తెలిసికొననగును. అట్టివానిని తగుమైన ఆధారములకొని పరిశోధించి రెండవదగు నీ కూర్పును ప్రచురించి యున్నాడను గాన, చదువరు లీ పుస్తకమున నింకను కొఱతలం గనిరేని విషయముయొక్క గౌరవము నెంచి సంతసింతురని యత్యంత వినయముతోఁ బ్రార్థించుచున్నాడను.

నూర్యవిలాసం

9, అవధానం రామస్వామయ్య కిధి, } దామర్ల - క. వే. నరసయ్య
ప్రాతచాకల పేట, మదరాసు: 16-6-1915

పూర్వపు చెన్నపురి హైకోర్టు ఆక్టింగ్ ప్రథమ జడ్జియు
సర్వకలాకాల వైస్ ఛాన్సలరునునగు

దివాన్ బహదూర్

డాక్టర్ సర్ యస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్ గారు, సి. ఐ. ఇ.

అనుగ్రహించిన

ఉ పో ధ్వా త ము

“ఇప్పుడు జరుగుచుండు క్రూరమైన యుద్ధముయొక్క వివరణమును సాధారణ జనులకు విశదముగా నెత్తిచూపెడి యుత్కృష్టాభిప్రాయముతో దామర్ల క. వే. నరసయ్య వ్రాసియుండు నీ చిన్నపుస్తకము ఈ సమయమున మిక్కిలి యావశ్యకమైనదని చెప్పవలయుననుటకు నే మాత్రము సందేహము లేదు. ఇది యొక గొప్ప లోకోపకారమే.

అనేక విధములచేత ఆయన యెత్తిచూపియుండు విధము ప్రస్తుతము దొరతనమువారికి విరోధముగాఁ గొందఱు బుద్ధిహీనతయొక్క ఫలముగాఁ జెప్పెడి నిష్ప్రయోజనములగు కథలవలన దేశమునకు ననేకవిధములగు చెడు గులు గలుగకుండుటకై వలసిన యుపాయము నొక్కొకరును వెదుకవలసినది గొప్ప విధియే. అట్టి విధిని నెరవేర్చుటకు నిట్టి పుస్తకము మిక్కిలి యుపయోగమైన సాధనము.

దొరతనమువారికిని బ్రజలకును మేలు గలిగింపంగల యీ పుస్తకమును విద్యార్థులులోనుగా సాధారణ జను లందఱును శ్రద్ధతో, జదివి యధార్థము నెఱింగి జనులకును జననాథునకును క్షేమమును గలిగించునటులు ఆబాలవృద్ధముగా నందఱును బ్రయత్నింపవలయుననుట నాయాశయము. ‘ధర్మమేవాభిరక్షతు’ అను నీతివాక్యము తత్సమమున నెఱ్ఱెనను దప్పదు.

పరమేశుని కరుణచే మన దొరతనమువారును, వారి మిత్రులగు రాజులును తప్పక నీపెద్దయుద్ధమున జయింపవలెనని యనుదినమును అందఱుమును సర్వేశ్వరుని బ్రార్థింతముగాక!”

V 002-2

OPINIONS

THE PRIVATE SECRETARY TO

HIS EXCELLENCY THE RIGHT HONOURABLE

BARON HARDINGE OF PENHURST,

G.C.B., G.M.S.I., G.C.M.B., G.M.I.E., G.C.V.O., I.S.O.,

Viceroy and Governor General of India.

I am desired to convey to you His Excellency the Viceroy's thanks for your pamphlet entitled "**The War and the British Raj**"...His Excellency much appreciates your desire to place before the public a clear account of events connected with the present War and the part India is playing in it.

THE PRIVATE SECRETARY TO

HIS EXCELLENCY THE RIGHT HONOURABLE

JOHN SINCLAIR BARON PENTLAND

OF LYTH, P.C., G.C.I.E., *Governor of Madras.*

I am to say that the book "**The War and the British Raj**" appears to His Excellency to be likely to serve a very useful purpose at the present time.

THE PRIVATE SECRETARY TO

HIS EXCELLENCY THE HONOURABLE

THOMAS DAVID BARON CARMICHAEL

OF SKIRLING, G.C.I.E., K.C.M.G., *Governor of Bengal.*

I am directed by His Excellency to thank you for your book entitled "**The War and the British Raj**". His Excellency feels sure that the knowledge which the little book will spread of the facts concerning the war and the part India is taking in it will all be for the good of India.

THE HON'BLE SIR S. P. SINHA, *Barrister-at-law,*
Formerly Executive Council Member to
H. E. The Viceroy, Calcutta.

I have read it ("**The War and the British Raj**") with pleasure and it seems to me that you give a very good account of the War itself and the part India is taking in it.

THE HON'BLE

SIR C. SANKARAN NAIR, B.A., B.L., C.I.E., F.M.U.,
Executive Council Member to H. E. The Viceroy, Delhi.

I have read your pamphlet "**The War and the British Raj**". I think it will be very useful to the Students and generally to those Indians who take any interest in the subject.

THE HON'BLE SIR P. S. SIVASWAMI AIYAR Aml.,
 B.A., B.L., C.S.I., C.I.E., F.M.U.,
Executive Council Member to H. E. The Governor of Madras.

I think that it ("**The War and the British Raj**") is a very timely and useful publication. It is quite fit to be placed in the hands of the Masses and Students.

SIR NARAYAN G. CHANDAVARKAR, B.A., LL.B.,
Retired Judge, High Court, Bombay.

I have read with interest your account of "**The War and the British Raj**"...and have much pleasure in saying that you have made it readable by men, telling the facts clearly and with conciseness and pointing out the reasons which have led England to enter on the War in defence of liberty and smaller nationalities. It is a very good account and ought to be useful to the Masses.

DEWAN BAHADUR K. KRISHNASWAMI RAO GARU,
C.I.E., *Retired Dewan of Travancore.*

I have read with very great pleasure Mr. T. K. V. Narasiah's...pamphlet on "**The War and the British Raj**". It is written in easy and classical style, contains much useful information and is best calculated to remove misconceptions regarding the War and the might of the Nations at War. The chapter on "**Duty**" is excellent and deserves careful study. I wish success to Mr. Narasiah in his patriotic and loyal service to the Empire.

THE HON'BLE DEWAN BAHADUR
JUSTICE T. SADASIVA AIYAR AVL., B.A., M.L.,
Judge, High Court, Madras.

Mr. T. K. V. Narasiah's book entitled "**The War and the British Raj**" seems to me to be issued at a very opportune moment. I went carefully through the 26th chapter, which is headed "**Our Duty**", and its sentiments and precepts are fully in accordance with the Hindu Shastras. Translations.....into vernaculars and the distribution of the copies as vernacular tracts ought to be of very great usefulness both to Government and to the Masses.

THE HON'BLE
MR. JUSTICE T. V. SESHAGIRI AIYAR, B.A., B.L., F.M.U.,
Judge, High Court, Madras.

I have looked through your pamphlet "**The War and the British Raj**." It gives an accurate account of the Great War that is going on. I read with much interest the translation... Such a publication containing all the latest and available information on the subject must be welcome...

THE HON'BLE DEWAN BAHADUR

JUSTICE C.V. KUMARASWAMI SASTRIAR AVL.,

B.A., B.L., *Judge, High Court, Madras.*

Mr. T. K. V. Narasiah's book "**The War and the British Raj**" contains a lot of useful information about the earlier stages of the War and the Indian Chiefs who have gallantly placed their resources at the disposal of the Empire. Thoroughly loyal in spirit, I am sure it will be appreciated by the public. The chapters on "**England's Work in India**" and "**Our Duty**" deserve to be widely read. The book might be read with profit and pleasure by the Student population.

THE HON'BLE MR. JUSTICE J. H. BAKEWELL, LL.B.,

Barrister-at-law, Judge, High Court, Madras.

I think that your book on "**The War and the British Raj**" will be of great use. The great task before us and the manner in which India and the whole Empire have shown their determination to achieve victory for the King Emperor are well and clearly described. The book should do much to enlighten the ordinary citizen as to the vastness of the struggle and the need that each of us should do what he can for our country.

A. T. FORBES ESQ., I.C.S.,

British Resident in Travancore and Cochin.

With reference to the book on "**The War and the British Raj**" I write to say that in my opinion its intention is excellent and it should serve a useful purpose by enabling the public for whom it is intended to understand clearly the events which have led up to the War.

DEWAN BAHADUR

S. RM. M. RAMASWAMI CHETTIAR AVL.,

*President of the Taluk Board and Chairman of
The Municipal Council, Chidambaram.*

I have read with much pleasure and interest Mr. T. K. V. Narasiah's book, "**The War and the British Raj.**" It gives a short but accurate account of the Great European War that is going on. Mr. Narasiah has taken great pains to collect materials for this book and the informations given in it are well arranged. The chapter on "**Our Duty**" is simply excellent.....This publication is most opportune and very useful to the Masses as well as to the Teachers of the Elementary Schools.

DEWAN BAHADUR M. ADINARAYANA IYAH GARU,

*Retired Deputy Commissioner,
Revenue Settlement, Madras.*

.....I congratulate him (Mr. T. K. V. Narasiah) heartily on the idea which inspired him to write this present book. The subject of it is the present "**War and the British Raj**". The time is opportune for the issue of such a book and he has done a patriotic service by conveying to the large mass of the public in their own vernaculars a lot of useful and correct information as to the benefits conferred by the British Government and the duties which the people of this country owe for the maintenance of British supremacy. I heartily welcome the book for the good service which I am sure it will render and wish for it and the author the success they deserve.

THE HON'BLE

RAJA K. R. V. KRISHNA RAU BAHADUR GARU, B.A.,
Zamindar of Polavaram, Cocanada.

Mr. T. K. V. Narasiah's book "**The War and the British Raj**" is an opportune publication. The author has very lucidly explained from the very beginning the causes of the War and the ambition of Germany. I am of opinion that this little book explains in a lucid manner the entire history of the present European War, the causes which led to it, and the duty of India towards the British Empire. A publication of this kind at this juncture is indeed a very welcome one. I am indeed very glad that the author has brought out this publication and intends giving Tamil and Telugu versions for the advantage of Telugu and Tamil reading public. I hope that these books will be generally read by a large number of readers and will tend to dispel the misapprehension of the ignorant and ill-informed public including the Masses. I congratulate the author on his publication.

KHAN BAHADUR

MUHAMMAD KHADER NAVAZ KHAN SAHIB
 BAHADUR,

Retired Collector of Nellore.

I have perused your book "**The War and the British Raj**" with great interest and congratulate you on the way you have dealt with the subject. It presents in short space all that one should like to know about the War and I certainly consider it is well fit to be placed in the hands of the Masses and the Students.

M. R. RY.

C. V. VISVANATHA SASTRIAR AVL., B.A., B.L.,

Sub-Judge, Kumbakonam.

"**The War and the British Raj**" is a nice little pamphlet which affords very interesting reading. The author has taken great pains to collect all the important materials relating to each country at War and has strung them up in the best way possible. I hope the book is read by every Student of the High School and College classes. This will dispel illusions from the minds of many of them as to the real cause of the War and the strength of the Allies.

J. C. ROLLO Esq., M.A.,

Principal, Pachaiyappa's College, Madras.

Mr. T. K. V. Narasiah's.....book on "**The War and the British Raj**" seems well adapted to its purpose. It gives, in compact form, a considerable amount of information well arranged. It will, I have no doubt, be of great use to the Masses, since its information is not readily accessible to them, and Teachers in schools also may find it a serviceable instrument.

REV. E. MONTEITH MACPHAIL, M.A., B.D., F.M.U.,

Professor of History, Madras Christian College.

I have looked through your book on "**The War**" with special attention to the chapter on "**Our Duty**." I think your general idea is good and that the chapter on "**Our Duty**" contains some very excellent advice as to the ways in which loyal citizens may help in the present crisis.....

M. S. H. THOMPSON ESQ., B.A., A.C.P.,

*Ag. Assistant Inspector of
European and Training Schools, Madras.*

“The War and the British Raj”:—The book is a practical lesson on Loyalty and will be found specially useful by Elementary School-masters who are anxious to do their duty at this time by giving a series of simple lessons on the War. The matter is well arranged, the topics following in natural sequence. The exposition is simple and direct.

PROFESSOR

K. RAMANUJA CHARIAR AVL., B.A., F.M.U.,

Pachaiyappa's College, Madras.

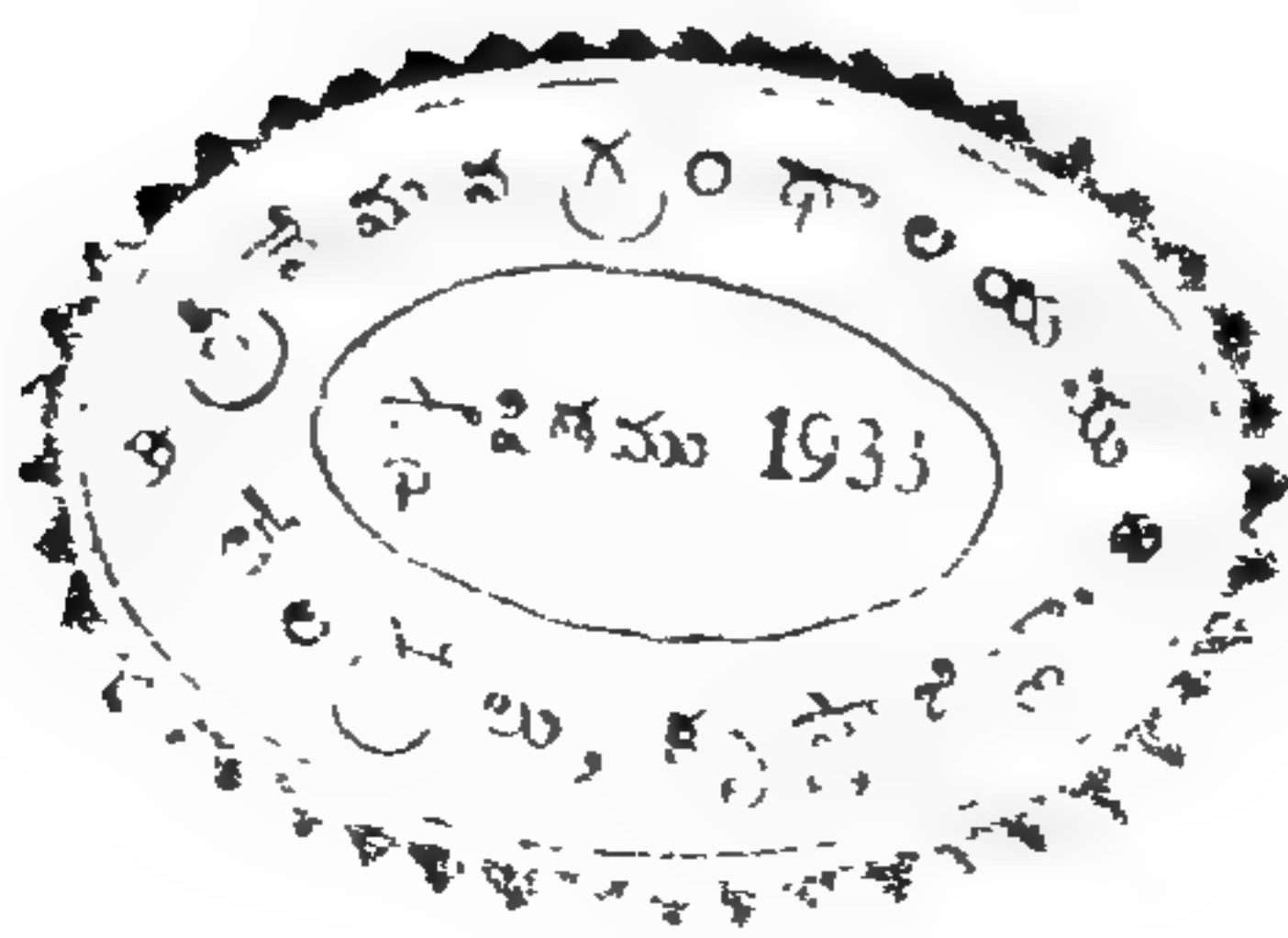
.....The..... books (**“The War and the British Raj”**) are written in simple style and bring out the prominent facts in a clear light. The European Situation, the Motives of the Allies, the Moral Weakness of the Germans, and the Ungrateful Treachery of the Turks—these have been specially laid stress upon. Belgian Bravery, Russian Heroism, French Stratagem, Indian Gallantry and English Superiority, the Co-operation of our Rajas in men, money and personal service, and lastly, the Safety of Indian Trade—these are also succinctly described. The books are bound to prove an eminent success and it behoves all managements of Institutions and all householders to encourage the reading of such books by the boys and the women in their charge, so that every one of our vast nation may be patriotic and loyal not only by instinct as they are, but also after a rational understanding of the situation.We commend this book to the public and hope it will command wide patronage.

విషయ సూచిక

అధ్యాయము	విషయము	పుట.
1	British Supremacy : ఆంగ్లేయుల ఆధిపత్యము ...	17
2	German Calculation : జర్మనీవారి తలంపు ...	20
3	Crown Prince of Austria : ఆస్ట్రియా దేశపు యువరాజు ...	24
4	Causes of the War : యుద్ధ కారణములు ...	26
5	Emperor George V : జార్జి చక్రవర్తి ...	29
6	Belgian Neutrality : బెల్జియముయొక్క సుధ్యస్థము ...	32
7	The Allies and the Compact : మిత్రులును ఏర్పాటును	
	i The French : ఫ్రెంచివారు ...	36
	ii The Russians : రుషియవారు ...	37
	iii The Compact : ఏర్పాటు ...	38
8	Combined Strength and Resources : సంయుక్త బలమును ఆధారములును ...	39
9	The War : యుద్ధము ...	42
10	Turkish Treachery : టర్కీ ద్రోహము ...	46
11	Egyptian Imprudence : ఈజిప్టు అవివేకము ...	50
12	German Atrocities : జర్మనీవారి క్రౌర్యములు ...	51
13	Belgian Bravery : బెల్జియనుల ధైర్యము ...	53
14	Russian Heroism : రుషియనుల పరాక్రమము ...	56
15	French Stratagem : ఫ్రెంచివారి తంత్రము ...	58

అధ్యాయము	విషయము	పుట.
16	English Superiority : ఆంగ్లేయుల ప్రేమత ...	61
17	Indian Gallantry : ఇండియనుల శూరత్వము ...	64
18	Indian Princes for Active Service:	
	యుద్ధరంగమున కేగిన ఇండియా రాజులు ...	67
i	H. H. The Maharaja of Patiala : పాటియాలా మహారాజు ...	68
ii	H. H. The Maharaja of Bikanir : బికానీర్ మహారాజు ...	69
iii	H. H. The Maharaja of Idar : ఐడార్ మహారాజు ...	69
iv	H. H. The Maharaja of Jodhpur : జోడ్ పూర్ మహారాజు ...	70
v	H. H. The Nawab of Jaora : జోరా నవాబు...	71
vi	H. H. The Maharaja of Rutlam : రట్లం మహారాజు ...	71
vii	H. H. The Prince of Bhopal : భోపాల్ రాజకుమారుడు ...	71
viii	H. H. The Maharaja of Kishengarh : కిషంగార్ మహారాజు ...	72
ix	H. H. The Nawab of Sachin : సచ్చిక్ నవాబు	72
x	H. H. The Maharaja of Cooch Behar : కుచ్ బేహర్ మహారాజు ...	73
xi	H. H. The Maharaja of Panna : పన్నా మహారాజు ...	74
xii	H. H. The Nizam Hyderabad : హైదరాబాదు నైజాము ...	74
19	The Queen and the Prince of Wales : మహారాణియు యువరాజును ...	76

అధ్యాయము	విషయము	పుట..
20	Indian Loyalty : ఇండియావారి రాజవిశ్వాసము ...	77
21	H. E. Lord Hardinge : హార్డింజ్ ప్రభువు ...	80
22	The Three Governors : మూవురు గవర్నరులు	
	i H. E. Lord Pentland : పెన్ ట్ లాండ్ ప్రభువు	82
	ii H. E. Lord Carmichael : కార్మికేల్ ప్రభువు	83
	iii H. E. Lord Willingdon : విల్లింగ్ డన్ ప్రభువు	88
23	The Emden's Pranks : ఎమ్డెన్ యొక్క చేష్టలు ...	84
24	India's Safety : ఇండియా యొక్క భద్రము ...	90
25	England's Work in India:	
	ఇండియాలో ఆంగ్లేయుల కృత్యములు ...	92
26	Our Duty : మనకు విధియైన కృత్యము ...	96
27	Probable Advantages to India by this War :	
	ఈ యుద్ధమువలన ఇండియాకు గలుగు లాభములు ...	104
28	Present Situation : తత్కాల స్థితి ...	107

యుద్ధమునఁ బ్రవేశించియుండు దేశముల సేనా వివరణము

దేశము	మొట్టమొదట	గొలుప్తనావలు	ఓడసేన	రిసెర్వ్ ఓడవీరులు	ఆర్కాశయుద్ధ యంత్రములు
స్వపక్షము					
గ్రేట్ బ్రిటన్ * (మాత్రము)	...	18,80,000	599	1,51,000	60,900 409
ఫ్రాన్స్	...	40,00,000	335	69,500	70,000 1,422
బుషియా	...	70,00,000	159	59,500	50,000 818
బెల్జియం	...	3,00,000
సెర్బియా	...	3,50,000
మాం టెనీగ్రో	...	40,000
ఇటలీ	...	20,00,000	161	40,000	40,000 159
జపాన్	...	20,00,000	189	51,000	50,000 180
పరపక్షము					
జర్మనీ	...	60,00,000	263	79,000	70,000 524
ఆస్ట్రీయా	...	25,00,000	46	23,000	20,000 108
టర్కీ	...	10,00,000	49	39,000	...

* ఆంగ్లేయులకు లోబడియుండు నితర దేశములందును ఇండియాందును గల సైన్యబలము ఇందు చేర్చబడియుండలేదు : అది ప్రత్యేకము.

222

17

ప్రతిపక్ష ప్రచారము
చేయబడినది

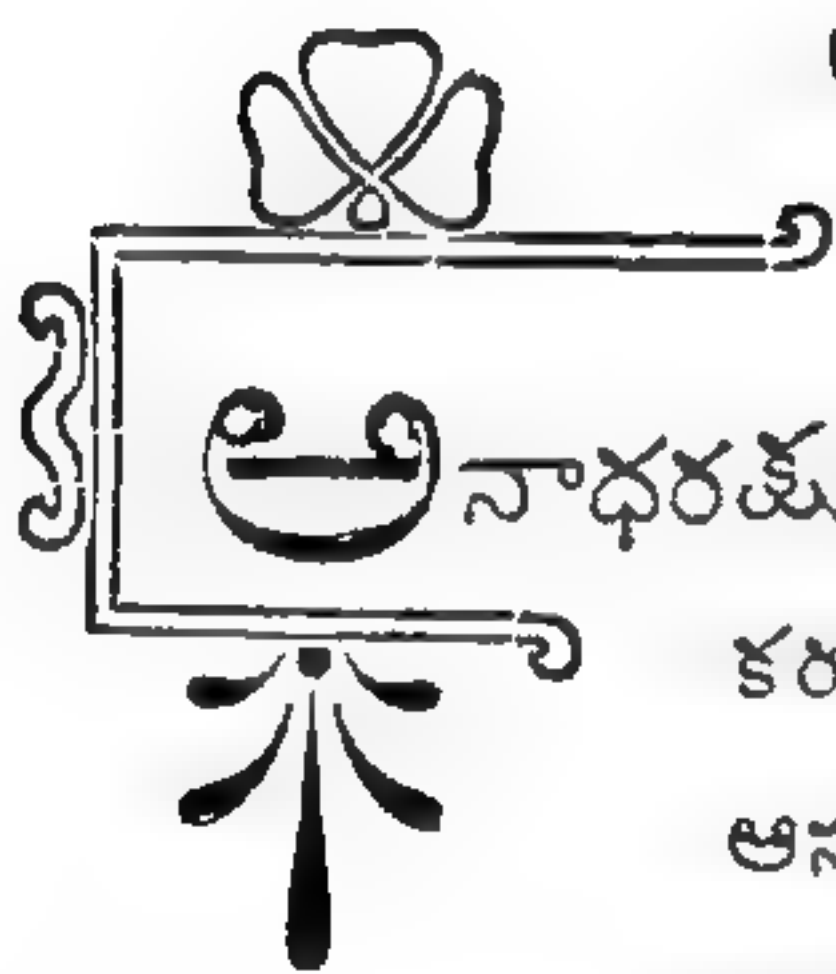
శ్రీరస్తు

THE WAR AND THE BRITISH RAJ

యుద్ధము ఆంగ్లేయరాజ్యము

BRITISH SUPREMACY

ఆంగ్లేయుల ఆధిపత్యము

అనాధరక్షకుఁడును అపద్యాంధవుఁడును అగు జగదీశ్వరుని కరుణచేత అనేక కోటి జీవరాసులను క్షీణింపఁ జేసినది. ఆనందము కలుగునట్లు పరిపాలించెడి ఆంగ్లేయరాజ్యము ఐరోపాఖండమునకు వాయవ్యభాగమున నున్నది. దీనికి బ్రిటిష్ దీవులు అనియు, యునైటెడ్ కింగ్ డమ్ అనియు, గ్రేట్ బ్రిటన్ అనియు పేర్లు వెలయుచున్నవి. ఇది ఇంగ్లాండు వేల్స్ స్కాట్లాండు ఐర్లాండు అనేది దేశములు చేరి ఒక లక్ష ఇరువదియొక్కవేల (121,000) చదరపుమైళ్ల విస్తీర్ణము గలది. ఇందు దాదాపు నాలుగు కోట్ల ఏబదియేడు లక్షల (45,500,000) జనులు వసించుచున్నారు. ఈ రాజ్యమునకు లక్షల ముఖ్య పట్టణము. దీని పాలకునిపేరు ఐదవ జార్జి. మన హిందూదేశము ఆంగ్లేయప్రభుత్వమునకు లోబడియుండుటచే ఈయాంగ్లేయప్రభువునకు చక్రవర్తియను బిరుదును గలను.

ఈ యాంగ్లేయ రాజ్యము విజ్ఞోరియా మహారాణిగారి కాలముమొదలు మిక్కిలి ఖ్యాతివహించి వర్తకమునందును విశ్వర్యమునందును నాగరికమునం.

దును ప్రపంచమునఁ గల సకల రాజ్యములలోను ప్రథమముగ నెన్నఁదగినదియై యున్నది.

ఈ రాజ్యమునకు ఆసియా, ఐరోపా, ఆఫ్రికా, ఆస్ట్రేలియా, అమెరికా అను ఐదు ఖండములలోను పరిపాలనాధికారము గలదు. ఒక ఖండమున అస్తమించిన సూర్యుఁడు తతఁ ణమే మఱియొక ఖండమున నస్తమింపక యే భాగమునందేనియు బ్రకాశించుచుండుటచే నీ యాంగ్లేయ రాజ్యమున సూర్యుఁ డెప్పుడును బ్రకాశించుచుండునే గాని అస్తమించుట లేదు. ఈ ప్రభుత్వమువారి పాలనయు సూర్య ప్రకాశమువలెనే ఖ్యాతినొందియున్నది.

ఇది ఐరోపాలో నొకచిన్నరాజ్యముగ నుండినను జలస్థల బలైశ్వర్యములు గల అనేక గొప్పరాష్ట్రములకు ఆధిపత్యమునొంది వానిని తల్లివలెఁ గాచుచున్నది. దీని ప్రభుత్వమునకు లోఁబడి నలువదికోట్ల జనసంఖ్య గలిగి ఒకకోటి పదిలక్షల (11,000,000) చదరపుమైళ్ల విస్తీర్ణము గల విదేశపు రాజ్యములు పరిపాలింపఁబడుచున్నవి. ఈ ప్రపంచపు జన సంఖ్యలో నాల్గవ భాగము ఈదేశపు రాజ్యాజ్ఞకు స్వాధీనమైయున్నది.

ఈ రాష్ట్రమునకు సంబంధించిన విదేశరాజ్యములలో ఆయాదేశపు భద్రమునకై యేర్పడియుండు సేనలు తప్ప ప్రధానరాజ్యముగు ఇంగ్లాండుదేశమునందు సయితము విశేషముగ నావికాసైన్యమును గుఱ్ఱపుదళమును కౌల్బలమును గలవు. దేశమంతయు నెమ్మదిగానుండు కౌలమున సహజముగా రాజాంగరక్షణకై యింగ్లాండులో 234,000 యుద్ధవీరులను గాపాడుచుండుటగలదు. మొదట సేనలోఁ జేరి యుద్ధశాస్త్రమునంతయుఁ జక్కగ నేర్చిన వెనుక యితర వృత్తులలోఁజేరి సమయము వచ్చినప్పుడు మఱల సేనలోఁజేరెడివారు 'రిజర్విస్టు' లనఁబడుదురు. ఇట్టివారు దేశరక్షణకై యొక్కొక రాజ్యమునను గలరు. ఇంగ్లాండులోఁజేరిన రిజర్విస్టులు 146,000గురు గలరు. అయినను, ఈప్రభుత్వమువారు రాజ్యతంత్రమున మిక్కిలి సమర్థులగుటచే తమసైన్యముల యమరికయును చర్యయు నెవరికిని వెల్లడికాకుండునట్లు ఏర్పాటులు చేసియున్నారు. వీరలకు స్వల్పకౌలములోపల ఒక్కటిగ చేరఁగల అనేకలక్షల కౌల్బలమును గుఱ్ఱపుదళమును గలవు.

ప్రస్తుతమున వీరియొద్ద సముద్రసేనలగు ననేక యుద్ధనావలు గలవు. తాత్కాలిక నవీనశిల్ప కల్పన లమరి యెట్టిదానినైనను నిరసించి పోఁగూడిన

డ్రెడ్ నాట్టులను గొప్ప యుద్ధనావలును, నీట మునిగియుండి పైన దేలుచు పోయెడి యుద్ధనావలను ధ్వంసము చేయ సమర్థములయిన గుండ్రను గలిగిన టూర్పిడ్లోలను నీటముచుగు నోడలను నైతము పవులగొట్టదగిన 'టూర్పిడ్లోబోట్' డెస్ట్రోయరు'లనునవియు, నీటిలో దాగి సముద్రోదకమున మునిగియు దేలియు నితర నావల నాశముసేయు 'సబ్ మెరీను'లను యంత్రపుఁ బడవలును, శత్రునావల వెదకి నాశముసేయును మిత్రులయోడల ననుసరించి రక్షింపను నందందు దిరుగుచుండు 'క్రూజరు'లను చిన్న యుద్ధనావలును, ఇంకను బ్రాత యేగ్గాట్లుగల యుద్ధనావలును జేరి 599 యుద్ధనావ లీ యుద్ధారంభమున నుండెను. అప్పుడప్పుడు నావలకు గలుగు లోపములను చక్కఁజేయుటకై పెద్ద నావికాలయములును గలవు.

వీనికన్నిటికిని సంబంధించిన ఉద్యోగస్థులును సేవకులును జేరి ఒక లక్షయు యేబదియొక్కవేల (151,000) మంది నియమింపఁబడియున్నారు. సమయము తటస్థించినప్పుడు యుద్ధమున జేరుటకు 'రిజర్వ్' నావికావీరు లును 60,900 గురు గలరు. వీరలందఱికిని దినమొక్కటికి నాలుగులక్షల ముప్పది యైదువేల రూపాయలు (4,35,000) సంబళము లియ్యఁబడుచున్నవి. ఈ నావల క్రయముయించుమించుగా వేయియు నేఁబదికోట్ల (10,50,00,00,000) రూపాయ లగుచున్నవి. ఈ నావలలో వేలకొలది పిరంగులు గలవు. వానిలో ముఖ్యముగా ఒక్కసారి కాల్చుటకు నాలుగువేల అయిదువందల (4,500) రూపాయల విలువగల పెద్దగుండ్రను బ్రయోగింపఁదగిన పిరంగులు మున్నూట డెబ్బదిరెండు (372) సిద్ధము చేయఁబడి యున్నవి. ఇవి చాలక వాత్కాలిక శిల్పకలాకాశలములు గల 'డెరిజబిలు'లను నాకాశయానములును, ఏరోప్లేను లును చేరి నున్నూట తొమ్మిది (409) గలవు. ఇంత సొంత సైన్య బలము గల మన యాంగ్లేయులు ప్రకృతమున విరోసాయందు జట్గెడి యుద్ధములో చిన్నరాజ్యపువారగు బెల్జియనులతో తాము 1830 సం॥ లోను మరల 1870 సం॥ లోను చేసికొనియుండిన ఒడంబడిక ప్రకారము శత్రువుల అక్రమపు యుద్ధమున బెల్జియనులకు సహాయముగా నిలిచి "ఆంగ్లేయులు మాట తప్పు వారుకారు" అనెడి కీర్తిని స్థిరపఱచుకొనుటకై ముందుకువచ్చి నిలిచి యున్నారు.

సత్యమునకును ధర్మమునకును పాటుపడెడి మనయాంగ్లేయ దొరతన

పువారు జయముపొందుటయు అక్రమయుద్ధమునకు పాలుపడిన శత్రువుల నాశమునొందుటయును తప్పదు. ఈశ్వరుడు రక్షించుగాత !

2. GERMAN CALCULATION

జైర్మనివారి తలంపు

జైర్మని యనునది ఐరోపాలోని ముఖ్య రాజ్యములలో నొకటి. ఇది రెండులక్షల తొమ్మిదివేల (2,09,000) చదరపుమైళ్లు విస్తీర్ణము గలది: అనగా బర్మాదేశముకంటెను చిన్నది. ఇందు పూర్వము స్వేచ్ఛగా పరిపాలింపబడుచు వచ్చిన ఇరువదియాలు (26) రాష్ట్రములును ఇప్పుడు దీనితో చేరియున్నవి. దీని పాలకుని పేరు కెయ్జర్. ఈయనకు చక్రవర్తియను బిరుదును గలదు. ఇప్పు డీ రాజ్యమునకు విల్లియం అను నాతడు చక్రవర్తి. ఈయన 1850 సం॥ జనవరి 27-వ తేది జన్మించెను: 1888 సం॥ జూలై 15-వ తేది రాజ్యాధిపత్యము వహించెను. ఈయన విక్టోరియా మహారాణికి దాహిత్రుడు: ఋష్యచక్రవర్తిగారి భార్యకు పెద్దతల్లి కుమారుడు. ఈయనకు అటుగూ కుమారులును ఒక కొమార్తెయు గలరు. ఈరాజ్యము వేదాంత శాస్త్రవేత్తల చేతను వాణిజ్యముచేతను వాసి కెక్కినది. దీనికి జెర్మన్ ప్రధాన పట్టణము.

ఈరాజ్యమునకు విదేశములయందాధిపత్యముమెండులేదు. ఆఫ్రికాలో తూర్పునను నైరృతి దిక్కునను పశ్చిమమునను అందందు చిన్నచిన్న రాజ్యములు గలవు. వానియన్నిటి విస్తీర్ణమునుచేరి ఎనిమిదిలక్షల తొంబది యెనిమిది వేల (898,000) చదరపుమైళ్లు. పెసిఫిక్ మహాసముద్రమందు న్యూగినియనెడి ద్వీపమున కొంత భాగమును బిస్మార్కు ద్వీపములును వీరికి సొంతము.

ఈ దేశపువారు విస్తారముగ వ్యాపారముచేసి తమదేశపు నాగరికతను వృద్ధిచేసికొనిరి. వీరలు గడచిన 1913 సం॥ ఏడువందల నలువదిరెండు కోట్ల యేబది లక్షల (7,42,50,00,000) రూపాయల విలువగల తమదేశపు సరకు-

లను 1,000 పి ఎనిమిదివందల ఒక్కకోటి (8,01,00,00,000) రూపాయల క్రయ-ముగల విదేశపు సామానులను రప్పించుకొనిరి.

ఇంత విస్తారముగ వ్యాపారము చేయునట్టి వీరలకు సుకరముగ చాలి నన్ని రేవుపట్టణములు లేనందున అట్టి వానిని తమకు సమీపముననుండు స్వల్ప రాజ్యములవారియొద్దనుండి సాధింపవలయు ననెడి కోరిక గలవారైరి. గాని, ఆ స్వల్ప రాష్ట్రపు వా రన్ననో, ఉలాండా స్విడ్జర్లాండు బెల్జియము దేశములు తమ దేశములను కాపాడుకొనుటకై 1814, 1815, 1830-వ సం॥ లో ఈ జైర్ నివారితోడను ఫ్రెంచివారితోడను ఆంగ్లేయులతోడను చేరి లక్షాడక్ష పట్టణమున నొక సంధిచేసికొని నిర్భయముగా నుండిరి. ఇందుచే జైర్ నివారి కోరిక నఫలము కాకపోయెను. కాబట్టి వేరువిధమైన తంత్రములు చేయవలసి వచ్చెను.

ఈ రాష్ట్రపువారు మిక్కిలి తంత్రముగా 1898 సం॥ చీనా దేశముతోఁ జేరిన శేయచా అనెడి గొప్ప ద్వీపమును చీనా చక్రవర్తియొద్ద గుత్తకు తీసికొని అందు ఇనుపదారుల నేర్పఱచియు గనులను త్రవ్వియు వత్తాకము చేయునట్లును, ఆ వత్తాకులకు ఎట్టి యపాయముగాని సంభవింప కుండునట్లు చీనా చక్రవర్తి రక్షింపవలయు ననియు, ఇంకను కొన్ని నిబంధనలు చేసికొని అనాడుమొదలు వీరలు ఆ దీవిని స్వాధీన పఱచికొని వత్తాకము చేయుచువచ్చి, తుదకు తంత్రముగా దాని నాక్రమించుకొని అందు కొన్ని కోటలను కట్టి కొంతసైన్యమును కొన్ని యుద్ధ నావలను నుంచెరి.

వీరలు 1870.—71 సం॥ లో ఫ్రెంచివారితో యుద్ధము చేసి ఆల్-సెన్ లోరేన్ అనెడి భాగముల వశపఱచికొనిరి. ఆ యుద్ధమున ఇరుదెగల వారికిని ఎనిమిది లక్షల ఏబది మూడువేల (853,000) జనులు నశించుటయే గాక, ఆఱువందల అరువదియాఱు కోట్ల (6,66,00,00,000) రూపాయల రొక్కమును వ్రయమాయెను. ఇందుచేత ఈ యుద్ధయదేశములవారికిని అధిక వైరము కలిగి యది మొదలు మఱియొకతూరి యుద్ధము చేయవలయు నను కోరిక యుండుటవలన యుద్ధమునకు వలసిన యేర్పాటులు చేయుచువచ్చిరి.

ఇట్లుండః ఈ రాజ్యపు జనసంఖ్య సుమారు ఏడుకోట్లు (7,00,00,000). ఇప్పు డిది దినదిన ప్రవర్ధమానమై సంవత్సర మొక్కటికి పదిలక్షల వంతున వృద్ధియగుచు వచ్చుచున్నది. ఈ రాజ్యమున పండెడి పంటల మూలముగా

ఇందఱు జనులను సంవత్సరమున తొమ్మిది మాసములే జీవింపఁ గలిగియున్నారు. తక్కిన మూడు మాసముల జీవనమునకై యితర దేశపుఁ బంటల నెదురు చూడవలసి వారువారుచేయు వర్తకమువలని లాభముచేతనే జీవింపఁ వలసియున్నది. ఇట్లు ప్రతిసంవత్సరమున వృద్ధియయ్యెడి జనులకు తనరాజ్యమున పసింది జీవనము చేయుటకు చాలినంత పంటభూములు లేనందునను జైర్తని చక్రవర్తికి తన జనులకు భూవసతి కలుగజేసి కాపాడుటకై విదేశములయందు రాజ్యములను సంపాదించ నావశ్యకత యేర్పడెను. ఆంగ్లేయులకును ఫ్రెంచివారికిని డచ్చివారికిని ఇతర ఖండముల యందు అధికముగా వలస రాష్ట్రము లుండుటచేత వానిని తామెఱ్ఱెనను గ్రహింపవలయుననెడి యభిప్రాయముతో వారలతో యుద్ధము చేయఁగోరి రహస్యముగ నలువది సంవత్సరములనుండి యుద్ధమునకు వలయు సామగ్రులను గొప్ప సైన్యమును సేకరించుచువచ్చిరి.

ఈ దేశపుజనులలో నొక్కొక్కఁడును యుక్తవయసు వచ్చినవెంటనే కొన్ని సంవత్సరములు సైన్యమునఁజేరి యుద్ధ విద్యయందు వాడుకపడి చక్రవర్తికి వలయునన్నపుడు యెఱ్ఱేపముగా యుద్ధస్నద్ధుడు కావలయు ననెడి యొక నిర్బంధమైన చట్టము గలదు. ఈ యాజ్ఞను ఉల్లంఘించువారలు కఠినశిక్షకుఁ బాత్రులగుదురు. ఇట్లు ఒక్కొక్కఁడును యుద్ధముచేయ వాడుకపడి యుండుటచే ఈ చక్రవర్తియొద్ద సాధారణ కలహముల నణచుటకు కావలసిన స్వల్ప సైన్యము తప్ప అధిక సైన్యము మాసవేతనమునకై గుండవలసిన అవశ్యకము లేక యున్నది. సాధారణ సమయము నీ రాజ్యమునందు 8,60,000 పీరులు గల సేన సిద్ధముగా నుండుట గలదు. అవశ్యకము కలిగినపుడు తన ప్రజలలో స్త్రీలును బాలురును వృద్ధులును తప్ప తక్కిన వారందఱును సైన్యముగాఁ గూడుదురు. ఇది యిట్లుండియు నీ జైర్తని చక్రవర్తి అధిక ద్రవ్యము వెచ్చించి సైన్యమును యుద్ధసామగ్రులను మితి మీఱ సేకరించుచువచ్చెను.

ఇవిధమున ఈ చక్రవర్తియొద్ద ప్రకృతమున గుఱుపు దళమును కౌల్బలమునుచేరి అరువది లక్షల (60,00,000) సేనలును అనేకవేల పిరంగులును కలవు. టాడ్పిడ్తో బోట్ డెస్ట్రాయరులు సబ్ మెరీనులు క్రూజరులలో నగునవి అన్నియుచేరి 263 నావలును, 69,000 పనివాండ్రతో యుద్ధారంభకాలము

సిద్ధముగా నుండెను. మఱియు 70,000 రిజర్వులును గాపాడ బడియుండిరి. ఆకాశమున బోవు విమానములును షోర్ట్లేన్ జస్టిన్ అనేడి నవీన యంత్రములు 5,040 ను యుద్ధమునకు సిద్ధములై యుండినవి. ఇంకను నిట్టివాటిని వీరు విశేషముగ సిద్ధము చేయుచున్నారు.

వీరలు తాము ఆంగ్లేయులతో మొట్టమొదట యుద్ధము చేయబూనిన యెడల అపజయము పొందుట తప్పదని భయపడి వారితో స్నేహముగ నుండు నట్లు నటించుచు, ప్రథమమున శ్రేంచివారి విషయమై తమకు చాలా కాలముగ నుండెడి పగ తీర్చుకొనుటకయి వారితో యుద్ధము చేసి వారి వలన రాష్ట్రములను తా మపహరించుకొని, పిదప ఉలాందా, డెన్మార్కు, స్విడ్జర్లాండు, బేల్జియములోనగువానిని క్రమ క్రమముగా నణచి ఇటలిని స్వాధీన పఱచికొని తుదను ఇంగ్లాండుపై కలహమునకు కౌలు ద్రవ్యవచ్చుననియు ఆంతవఱకును ఆంగ్లేయులను వంచించుచురావచ్చుననియు అభిప్రాయపడిరి. ఇది యిట్లుండః గడచిన కొన్ని సంవత్సరములుగా విగ్లాండు దేశపు ప్రజలు తమదేశపు పరిపాలన విషయమున అతృప్తులై రాజాంగము వారితో తర్కించుచుండిరి. హిందూదేశ నుండును ప్రజలు తమకు స్వరాజ్య పరిపాలన విషయమై కొన్ని స్వాతంత్ర్యముల నిమ్మని కాంగ్రెస్ మహాసభ మూలముగ ప్రతి సంవత్సరమును మొదలుపెడుచుండుటయు, కర్డన్ ప్రభువు కాలమున బంగాళము రెండు భాగములుగ విభజింపబడి అంగుచే నాస్రములు అతృప్తులై యుండుటయు, స్వదేశ వర్ణకము వృద్ధి పఱచుటకు మిక్కిలి పట్టుదలతో నుండుటయు, ఇండియాలో నచ్చటచ్చట కొందఱు అయోగ్యులు రాజద్రోహ కార్యములనుచేసి దేశమున కొన్నిచోట్ల కలతలను కలుగ జేయుటయు, దక్షిణాఫ్రికాలోని యిండియను లవమానితులయి యాకారణమున నిండియనులకుఁ గలిగిన మనస్తాపమును జెర్మని చక్రవర్తి పలువిధముల చక్కగా నెఱిగియుండెను. ఇదియే తగిన సమయమని తలఁచి, ఈయన ప్రకృతమున యుద్ధమున కారంభించినచో ఇండియనులను విగ్లాండువారును తమతమ స్వదేశములలోని కలతలను వెల్లడిచేసి తమ రాజాంగమువారి నెదిర్చి తనకు సహాయముచేసి తన ప్రభుత్వమునకు లోపడుదురని యొక పిచ్చిభ్రమ గలిగి యుండెనని తెలియబచ్చుచున్నది. ఇది బుద్ధిహీనత కాదె !

ఇండియనులను విగ్లాండువారును తమకు వలయు స్వాతంత్ర్యములను

పొంగుటకై తమదేశపు చట్టముల ననుసరించియే తమ రాజాంగము వారిని న్యాయమైన ఆజ్ఞల మూలమునను విధి పూర్వకముగ మహాసభల మూలము నను ప్రార్థించెదరేగాని, ప్రభుత్వమువారికి విరోధముగ ప్రవర్తించనే లేదను సంగతి ఆయనకు జెలియదు కాబోలు. యుద్ధము నడచుచుండు నీ తరుణమున బ్రజలంగ్లేయ రాజ్యపుఁ బనులనామోది యనుసరించి నడచికొనుచుండుటను జూడ దన తెలివితేమి వెల్లడియై యుండును గదా !

3. CROWN PRINCE OF AUSTRIA

ఆస్ట్రియాదేశపు యువరాజు

ఆస్ట్రియాదేశము ఐరోపాలోని మధ్యప్రదేశము. దీని విస్తీర్ణము రెండులక్షల అయివదియొక్కవేల (261,000) చదరపు మైళ్లు. ఇందు పందొమ్మిది స్వల్పజిల్లాలును హంగరీయనెడి యొక గొప్పదేశమును 1867 సం॥ ఒక్కటిగ చేరి ఒకేచక్రవర్తి పాలనకు లోబడెను. దీనికి వియన్నా ప్రధాన పట్టణము. దీని ప్రకృతపుచక్రవర్తి షేరు ఫ్రాన్సిస్ జోసెఫ్. ఈయన 1830 సం॥ ఆగస్టు 18-వ తేది జన్మించి 1848 సం॥ డిసెంబర్ 2-వ తేది సింహాసనారూఢుడాయెను. ఈయనకు 84 సంవత్సరముల వయసు. ఈయన రాజ్యతంత్రమున మిగుల సమర్థుడనియు బుద్ధిమంతుడనియు ఐరోపాలో మిక్కిలి ఖ్యాతి వహించినవాఁడు.

ఈతని రాజ్యమున వేర్వేలు మతములకు సంబంధించిన ఐదుకోట్ల పదమూడు లక్షల నలువదివేల (51,340,000) జనులు వసించుచున్నారు. వారలలో ఒకకోటియు పండ్రెండులక్షల ఏబదివేల (11,250,000) మంది జెర్మనివారును, ఋష్యారాజ్యమునకు సంబంధించిన స్లావ్ జాతివారు మూడు కోట్లకధికముగను నున్నారు. సెర్వీయాదేశపు జాతితో చేరినవారు 10 లక్షలును, 6,000,000 మాగ్యరులును వేర్వేలు భాషలు మాట్లాడుచు ఏక మతమునందే భిన్నాచారులై దేశమునందొకరితో నొకరు కలతలు పెంచుకొనుచు పలు తెగలవా రొక్కటియై కూడియున్నారు. ఈ చక్రవర్తి అతి ధైర్యశాలి. ఈతనికి గుఱ్ఱపురౌతులును కౌల్బలమునుజేరి యిరవదియైదు లక్షల

వీరులును, సవీనపద్ధతుల ననుసరించి 23,000 వీరులను గల 40 యుద్ధనావలును, 20,000 రిజర్వ్ నావ పనివాండ్రును, 408 ఆకాశ యానములు నుండెను.

కడచిన కొన్ని సంవత్సరములుగా ఈయన తన వార్ధకదశచే శక్తి-హీనుడై తన రాజ్యవిషయములలో ననేకములను యువరాజగు ఆర్చడ్యూక్ ఫ్రాన్జు ఫెర్డినాండు అనెడి యతిసమర్థుడగు బాలుని స్వాధీనముచేసి తాను పై విచారణ చేయుచువచ్చెను. ఈయువరాజు అలిబుద్ధిమంతుడు: అలిధీరుడు: రాజ్యతంత్రములయం దతిసమర్థుడు: దైవభక్తిగలవాడు: అయినను, ముష్కర గుణమును అహంభావమును అధికముగగలవాడు. ఈతడు జెర్మనిచక్రవర్తికి ప్రాణమిత్రుడు. ఇతడు తనదేశపు వర్తకమును వృద్ధిచేసి దేశము నున్నత స్థితికిఁ దేవలయునను నెన్నికతో ముప్పదిసంవత్సరములుగ తనదేశపు చక్రవర్తి పైవిచారణక్రింద నుండెడి బోస్నియా, హెర్జెగోవిना అనెడి స్వతంత్రరాజ్యములను 1908-వ సం॥ అక్రమముగా తన దేశముతో జేర్చికొనెను. కావుననే ఏడ్రీయాటిక్ సముద్రతీరముననుండు స్వల్పరాజ్యముల వలన బాధకలుగకుండ వానిని కాపాడుటకై ఆసముద్రమున నావికానైస్యమును సిద్ధముచేసియుండెను. ఈతడు హాస్బర్గువంశీయుఁ డైనందున జెర్మని మతాచారములయందు అత్యంతాభిమానము గలిగి తన దేశముననుండు జెర్మని వారికి సౌకర్యములను విస్తారముగా కలుగజేసినదేగాక, తక్కినజాతులవారిని మిగుల నవమానించుచును హింసించుచు నుండెను. ఇందుచే నీతడు బహుజనవిరోధియై వారి కోపమునకు పాశ్రుడయ్యెను.

ఈతని దేశమునందుండెడి స్లావ్ జాతివారివలనను మాగ్యర్ జాతివారి వలనను దేశమునం దప్పుడప్పుడు కలహములు వృద్ధియగుచుండెను. ఈయన వాటినడంచుచువచ్చెను: స్లావ్ లెగవారికి వారి జాతితో జేరిన రాజగుప్రీటర్ అనువాడు రహస్యముగా సహాయము సేయఁ గలఁడని తలంచి వాని దేశముగు నెర్వియా యనెడి స్వేచ్ఛాధికారముగల చిన్నరాజ్యముపై కన్నువేసెను. వీని తలంపులకును చేష్టలకును చక్రవర్తి ఫూలిగ సమ్మతింపకపోయినను, వీని ప్రాణస్నేహితుడగు జెర్మనిచక్రవర్తి తనకు బహుకాలముగనున్న యభిప్రాయమును నెఱవేర్చుకొను యోచన గలవాడై వీనిని ప్రోత్సహపఱచి వీని కృత్యముల కామోదించి వీనికి సహాయభూతుడైయుండెను.

4. CAUSES OF THE WAR

యుద్ధ కారణములు

నెర్వియా, బల్గేరియా, బోస్నియా, హెర్జెగోవిना అను దేశములు పూర్వము టర్కీ-సుల్తానుగారి పాలనకులోబడి యుండినవి. ఈ దేశవాసులలో నధిక సంఖ్యగల జనులు క్రైస్తవులుగానుండుటవలన తుఱక దొరతనమునం దిష్టములేనివారై ప్రత్యేకముగా నొక దొరతనము నేర్పఱచుకొనందలంచి, 1878-వ సంవత్సరమున నొక పెద్ద కలహమును గావించిరి. వీరిలో నధిక జనసంఖ్యగలవారు స్లావ్ తెగలోనివారగుటచేతను, నెర్వియా, బోస్నియా, హెర్జెగోవిनाలలోని దేవాలయములలో నధిక సంఖ్యగలవిఘ్నముదేశపు ద్రవ్యసహాయమువలన గట్టఁబడినవి యగుటచేతను, ఋష్యాచక్రవర్తిగారు వీరికి సహాయముచేయ మొదలుపెట్టిరి.

ఇది యెఱింగిన టర్కీ సుల్తాను తన తెగలోని మహమ్మదీయులలో విశేషభాగమువారు ఇండియాలో గాఁపురముండుటవలనను, ఈకారణమువల్ల యభివృద్ధిని గూర్చి చక్రవర్తిని-యగు విక్టోరియా మహారాణి మిక్కిలి యాసక్తితోఁ జూచుచుండుటచేతను, ఋష్యాచక్రవర్తియు విక్టోరియామహారాణికి దగ్గరచుట్టమగుటచేతను, ఆమెవలనఁ దనకు మేలుగలుగునని యెంచి యాఁషయమునఁ దనకు సహాయముచేయుటకై యారాణిని బ్రార్థించెను.

ఆసమయమునం దాస్త్రియాచక్రవర్తియుఁ దమదేశపు వ్యాపారసౌకర్యములకై కొన్ని రేవుపట్టణములను సంపాదించందలఁపుఁగొని తనమిత్రుఁడగు జెర్మనీచక్రవర్తితో నాలోచించి, ఆ యిరువురును గూడి విక్టోరియా మహారాణికి తెలిపించగా నామె యొక విధముగా మధ్యస్థముచేసెను. ఈమధ్యస్థముననుసరించి నెర్వియాదేశమును బల్గేరియాదేశమును ప్రత్యేక రాజ్యములయినవి. బోస్నియా హెర్జెగోవిना రాజ్యములు రెండును ఆస్త్రియాచక్రవర్తిగారి పైవిచారణకు లోబడవలసినవనియు, ఆదేశమున నుత్పత్తియగు పన్నుల నధికభాగము టర్కీ-సుల్తానునకుఁ జేరవలసినదనియును దీర్ఘానింపఁబడి, అకారమే వీరందఱును బెర్లిన్ పట్టణమున నొక యొడంబడిక వ్రాసికొనిరి.

ఇట్లు ప్రత్యేకముగా నేర్పడిన నెర్వియా రాజ్యముయొక్క విస్తీర్ణము

18,660 చదరపుమైళ్లు గలదియైనది. దీనికి బెల్గ్రేడ్ నగరము ముఖ్యపట్టణము. దీనియొడయందు కీటరనునతఁడు. ఇతఁడు 1844 సం॥ జూన్ 29-వ తేది జనించి 1903 సం॥ జూన్ 2-వ తేదిని బట్టాభిషిక్తుడయ్యెను. సాధారణ సమయమున వీరియొద్ద 50,000 వీరులు గల సేన సిద్ధముగా నుండుట గలదు. యుద్ధ సమయమున 3,50,000 వీరులు గల పతాళమునఁ గూర్చుటకు వీరికి వీలగును. వీరివద్ద 60 ఆకాశయంత్రములు సిద్ధముగా నుండెను. దీనియం దిరువదితో మ్మిదిలక్షల పదునొకండువేల (2,911,000) జనులు కాపురము చేయుచున్నారు. వీరిలో నధిక సంఖ్యగలవారు స్లావ్ తెగలోని వారు. ఆస్ట్రియా యొక్క డైవిచారణకు లోబడిన బోస్నియా హెర్జెగోవి నాలలోఁ గాపురముండు స్లావ్ తెగవారు కొన్నియేండ్లనుండి యాదేశపు యువరాజు వలన నవమానితులయి తమ మతమునకు సంబంధించిన యాచార వ్యవహారములను జరుపుకొనఁ జాలనివారగుటచే నతనియం దనూయనొంది తమ మతాచారములను ధారాళముగా నడుపుకొను నిమిత్తము సెర్వియాలోని తమవారింగలసి యందులకుఁ దగిన ప్రతీకారపేషాని యాలోచింప, సెర్వియా రాజు హెరెండు దేశములలోని వారికి నెడ్వధమున సహాయముజేయవచ్చునని యాలోచించుచుండగా, ఆస్ట్రియా యువరాజెరింగి తన డైవిచారణలోనున్న బోస్నియా హెర్జెగోవి నాలను 1878-వ సంవత్సరమున బెల్గ్రేడ్ నగరమున జేసికొన్న యేర్పాటుల నతిక్రమించి, 1908-వ సంవత్సరమున దీని రాజ్యమునఁ గలుపుకొని, సెర్వియానులవలను నిరర చిల్లరదేశముల వలనను గలహములు గలుగనీయకుండుటకు బోస్నియాలో నొక పెద్ద సైన్యమును ఏర్పడి యాటిక్ సముద్రమున గొన్ని యుద్ధనావలను నచటఁ గాపుంచెను.

ఆతరుణమున ఋష్యావారికిని జపానువారికిని ఘోరయుద్ధము జరిగి యందు ఋషియానులకు విశేషజననష్టమును ధననష్టమును సంభవించి యున్నందునను, తామొకవేళ సెర్వియావారికి సహాయముగాఁ బోయినయెడల జెర్మనులాస్ట్రియావారి పక్షమునఁ జేరుటతప్పదని తెలియవచ్చినందువలనను, సెర్వియానులకు సహాయముచేయుట కది కాలముగాదని యూరకుండిరి.

ఈ సంగతి నెఱిగిన యాస్ట్రియా యువరాజును సమయము చూచి సెర్వియావారి నణచివేసినయెడల నచ్చట తన పెద్ద యొక సైన్యము నిలపి సమీపమున నుండు చిల్లర దేశములను మెల్లగా తన స్వాధీనము జేసికొన వచ్చు

ననియు నందువల్ల ననేకదినములనుండియు మధ్యధరాసముద్రమున రేవు పట్టణములను సంపాదించవలెనని కోరుచుండిన కోరిక కొనసాగుననియు దలంచి తగిన సమయమెప్పుడు వచ్చునోయనియు నెరుచుచూచుచుండెను. ఇట్టి యిరుదెగలవారికిని పరస్పర విరోధము నానాట వృద్ధియగుచుండెను. కాని, యువరాజు మాత్రము దీనిని లక్ష్యముచేయక తనవశముననున్న రెండుదేశముల కలహకారులను ఆదించి మిగుల జాగ్రత్తో మెలగుచుండెను. ఐనను దేశక్షోభము మాత్రము హెచ్చుచునేయుండెను. ఎవరుచూచినను యువరాజును ద్వేషింప మొదలుపెట్టిరి.

ఈ సంగతి యిట్లుండఁగా, గడచిన సం॥ జూన్ నెల 23-వ తేదినాటి సాయంకాలమున బోస్నియా ప్రధాన పట్టణముగు సెరాజవో నగరమున ఆస్త్రియాదేశపు సర్వసేనానాయకుఁడును యువరాజునగు ఆర్చ్డ్యూక్ ఫ్రాంజ్ ఫెర్డినాండు ప్రభువుగారు తమ సేనలను జూచు నిమిత్తము భార్యా సమేతులై రాజమార్గమున వేడుకగాఁ బోవుచుండఁగా, స్లావ్ జాతి విద్యార్థి యొకఁడు ప్రిన్ సిప్ అనువాఁడు వీరికడ్డముగా వచ్చి తన వద్దనుంచికొని యున్న చేతుపాకితో నా దంపతుల గాల్చిచంపెను.

యువరాజును గోల్పోయిన యాస్త్రియా చక్రవర్తియు నింతవఱకును దళమ రాజ్యమున జరుగుచుండిన సంగతులనుబట్టి యీ హత్య సెర్వియాలోని రాజకీయ ప్రధాన మంత్రులలోఁ గొందఱి ప్రేరేపణవలన జరిగియుండవచ్చునని యూహించి, అట్టివారిని తక్షణమే యుద్యోగమునుండి తొలగించి తమచే నియమింపఁబడు నధికారులచే వారిని విచారణచేయించి వారు జేయు తీర్మానముల మేరకు వారిని దండింప వలయుననియు, మఱికొన్ని నిబంధనలను వ్రాసి యా నిబంధనలప్రకారముగా నాదేశపు జనులు నడచుకొన నలువది యెనిమిది గంటలలోగా నొప్పుకొన వలయు ననియు జూలై నెల 24-వ తేదిని సెర్వియా గవర్నెంటువారికిఁ దెలియఁజేసిరి.

సెర్వియాదొరతనమువారును యువరాజుమరణమునకై మిక్కిలి వ్యసనముఁజెంది, ఆస్త్రియాచక్రవర్తిగారు చెప్పిననిబంధనలలో ననేకములను వారి యిష్టప్రకారమే యొప్పుకొనిరి. కాని, ఈ హత్య తమదేశమునందు జరిగినది కాకపోవుటవలన తమ మంత్రుల కా విషయమున సంబంధముండుటకుఁ దగిన కారణములు లేవనియు, ఐనప్పటికిని సాధ్యమగునంతమట్టుకు శీఘ్రకాలము

నందే యీవిషయమును విచారించి, నేరముచేసినవారు తమ దేశములోనే యుండి తమప్రజలే యొసయెడల వారిని బట్టి తామే దండించి యాసమాచారమును వెంటనే తెలియఁజేసెదమనియు, తమ మంత్రులయందు సందేహమున్న పక్షమున నింతకుఁ బూర్వమే మధ్యవర్తులుగా నేర్పడియుండు హేగ్ మహాసభవారి సముఖమున శీఘ్రకాలముననే విచారణచేయించి వారు చేయు తీర్మానమిట్టిదని యేర్పడునంత వఱకును వృధాపవాదమునకై తమ మంత్రులను దోషగమునుండి తొలఁగింపమని చెప్పట యంత యుచితము కాదనియు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. ఇందులకు సంతతింపక, ఆస్త్రియావారు జూలై నెల 28-వ తేదీని సెర్వియనులపై దాడివెడలిరి.

5. EMPEROR GEORGE V

జార్జి చక్రవర్తి

విక్టోరియా మహారాణిగారి మనుమఁడును ఏడవయెడ్వర్డు చక్రవర్తిగాఁగి కుమారుఁడునైన ఈమహానీయుఁడగు మనచక్రవర్తి 1865-వ సం॥ జూలై నెల 3-వ తేదీని మారల్ బరో మందిరమున జన్మించెను. ఎడ్వర్డుచక్రవర్తి కీయన రెండవ కుమారుఁడు. పీరి యగ్రజుఁడగు ఆల్ఫ్రెడ్ విక్టర్ 19-వ యేట మృతిఁజెందగా, ఈయన ఆంగ్లేయరాజ్యమునకు యువరాజయ్యెను. ఈయన బాల్యమునుండియు ఓడనేనలవిషయమున మిక్కిలి శ్రద్ధ వహించినవారై తామును ఆసేనలంగలసి వాటిరహస్యముల నెల్ల చక్కఁగా గ్రహించిరి.

ఈయన 1893 సం॥ జూలై నెల 6-వ తేదీ సెల్ట్ జేమ్స్ భవనమున టెక్ దేశపు రాజపుత్రియగు విక్టోరియా మేరియను మనోహరాంగిని వివాహము చేసికొనిరి. వీరికి 1894 సం॥ జూన్ నెల 23-వ తేదీని ఎడ్వర్డు ఆల్ఫ్రెడ్ క్రీస్టియన్ జార్జి ఆండ్రూ పీట్రీక్ డేవిడ్ అను పుత్రుఁడు పుట్టెను. ప్రస్తుత మాంగ్లేయ రాజ్యమునకు యువరాజీ మహాస్తుండే. ఈయన కనంతరము ఉభయకుల పవిత్రయగు నొకపుత్రికయు, లోకపాలకులగు నలుగురుపుత్రులును గలిగిరి. సర్వేశ్వరుఁడు పీరి నెల్లరను అక్షయ సంపదయు, వజ్రదేహ

మును, నిరామయుమును, దీర్ఘాయువును గలిగించి సుఖులై యుండునట్లు రక్షించునుగాక ! —

మనచక్రవర్తి పూర్వము యువరాజుగా నున్నప్పుడు తమ యర్థాంగ లక్ష్మీయగు మేరీసమేతులై యింగ్లండును వదలి యిండియా మొదలగు బయటి రాజ్యములలో సంచరించి యందరివలనను బహుళకరింపఁబడి తమప్రధానదేశమును జేరిరి. 1910 సం॥ మే నెల 6-వ తేదీని కాలధర్మమునొందిన వీరి జనకునకు దర్వాత నా రాజ్యమునేల నారంభించి, 1911 సం॥ జూన్ నెల 22-వ తేదీని ఆంగ్లేయరాజ్యపట్ట భద్రుఁడై యిండియాదేశమునకుఁ జక్రవర్తియయ్యెను. ఆ సంవత్సరము డిసెంబరు మాసముననే భార్యాసమేతులై యిండియాకువచ్చి డిల్లీనగరమున మే నెల 11-వ తేదీని గొప్పదర్బారునం దెల్లరకును దర్శన మొసంగిరి. ఆ తరుణమున ఇండియాలోని మహారాజులందఱును, రాజులును, జమీనుదారులును, జాగీరు మిథాదారులును, గొప్పగొప్పరైతులును, గొప్పగొప్ప విద్వాంసులును గూడి యాయన రాకవలన నానందభరితులై తమరాజవిశ్వాసమును జూపి మ్రొక్కినిలిచిరి.

ఇండియనుల రాజభక్తి విశ్వాసములకు మెచ్చిన యీ రాజేంద్రుఁడు తమ జన్మభూమి యగు నింగ్లండుచేరి యది మొదలీదేశమునకు మహోపకారము లనేకములు చేయుచువచ్చిరి. ఇప్పడియన ఆస్ట్రేలియాకును సెర్వియాకును యుద్ధ మారంభమగుటయు నదియెఱిగినవెంటనే, ఐరోపాలో నొక మహా సంగ్రామము తప్పక జరుగఁ గలదని తలఁచి, దానిని నిరోధించుటకై యనేక ప్రయత్నములు చేసిరి. ఆస్ట్రేలియా చక్రవర్తికి సెర్వియా దొరతనమువారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము న్యాయమైన దనియును, సెర్వియావారికి కొంచెమైనను అవకాశ మీయక ఆస్ట్రేలియనులు యుద్ధమున కారంభించుటవలననే ఆస్ట్రేలియా గవర్నెంటువారు ఇంతకు బూర్వమే యుద్ధసన్నద్ధులై యుండిరనియు, సెర్వియావారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము నలక్ష్యముచేసి కయ్యమునకుఁ గాలుద్రవ్విన ఆస్ట్రేలియా చక్రవర్తి జెర్మని చక్రవర్తియొక్క ప్రేరేపణచే నిది యొక మిషగా నుంచికొనెననియు నిశ్చయించిరి.

కడచిన కొన్ని సంవత్సరములనుండియు జర్మనియనులు హేరాళమైన నేనలను జేర్చుచుండుటను ఆంగ్లేయు లెఱింగి తామును దమనేగలను ఆయత్నముచేసి కొనిరి. జెర్మని చక్రవర్తియను ఆంగ్లేయ చక్రవర్తియు పర-

స్వర విరోధభావము లేవియు ప్రకటింప కుండినను, ట్రాన్స్ వాల్ యుద్ధము నడచినప్పుడు జైర్తని చక్రవర్తి యాంగ్లేయుల కార్యముల నామోదింపక క్రూగర్ ప్రభువున కంపిన తంతి సమాచారము నాంగ్లేయు లెఱింగిన నాట- నుండియు నతనియందు సందేహము గలవారై ఒకరికొకరు బాహ్యస్నేహము చూపుచు వచ్చిరేగాని యంతరంగ విశ్వాసములేనివారై యెవరిమట్టుకు వారు గూఢముగా సేనలను హెచ్చించుచునేవచ్చిరి.

ఇప్పుడు సంభవించియుండు యుద్ధమున దామును జేరవలసి వచ్చునని తలఁచి మనచక్రవర్తి యీ యుద్ధమును నిలుప ఋష్యావారికిని జైర్తనివారికిని సమాధానముచేయ యత్నించుటలో, రుష్యాచక్రవర్తి మాత్రము వీరి మాటల నంగీకరించెను. ఆస్ట్రియాచక్రవర్తియును మన చక్రవర్తి యభిప్రాయము ననుసరించి సెర్వియావిషయమునఁ గొంచె మనుకూలముగ యోచించునట్లే యొప్పుకొనిరి. అయినను, జైర్తని చక్రవర్తి బహుదినములనుండియు తనమనం- బున నున్న కోరిక నెరవేర్చుకొనుటకై తానే యీ యుద్ధమునకు ప్రేరకుఁ డయ్యెననుట యెల్లరు నెఱుఁగ, గడచిన జూలై నెల 25-వ తేదీ (సెర్వియావారి ప్రత్యుత్తరము వచ్చుటకుఁ బూర్వమే, అనఁగా ఆస్ట్రియావారు సెర్వియా వారికి సమాచారమంపిన మరునాఁడే) ఫ్రాన్సు దేశపునెల్ల వెంబడిగా తమ సేనలను నిలిపి, కోటలను భద్రముచేసి, ఫ్రాన్సువారి దారుల నడ్డగించి, బండ్లను రాసీక నిలిపి. తంతులను ద్రెంచి యార్భాటము చేసెను.

ఈయకార్యముల నెఱింగిన జార్జివల్లభుఁడు ఇఁక సంధి కుడరదని యెంచి, తాము సహాయము చేయనొప్పుకొని యుండు నితరరాజ్యముల విష- యములను గూర్చి యోచింపఁబూనిరి.

ప్రతిపక్షమున

6. BELGIAN NEUTRALITY

బెల్జియముయొక్క మధ్యస్థము

బెల్జియమునునది జెర్మనీకిఁ బడమటను ఫ్రాన్సుదేశమున కీశాన్యమునను గల యొక చిన్నరాజ్యము. దీనివైశాల్యము పదునొకండువేల మున్నూటదెబ్బది (11,370) చదరపుమైళ్లుగలది ; అనఁగామైనూరుసంస్థానముయొక్క వైశాల్యములో సగభాగమునకన్నఁ దక్కువయే. ఇది యొక స్వతంత్రరాజ్యము. దీనియందలి జనసంఖ్య దెబ్బదినాల్గులక్షలు (7,400,000). వీరిలో నధిక సంఖ్యగలవారు ఆంగ్లేయులును ఫ్రెంచివారును. —దీనికిఁ బ్రధానపట్టణము బ్రుస్సెల్సు. దీనిని ఆల్బర్ట్ అనునొక సద్గుణసంపన్నుఁ డేలుచున్నాఁడు. ఈయన 1875 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 8-వ తేదీని జననమంది 1909-వ సంవత్సరం డిసెంబరునెల 23-వ తేదీ ఈ దేశమునకు బ్రభువై సింహాసనమెక్కెను. వీరి వయసు 39 సంవత్సరములు. ఈయన శూరాశ్రయమునుదయాసముద్రుండునునైనవాఁడు: దైవభక్తిసంపన్నుఁడు: విద్యావికారదుఁడు: రాజ్యతంత్రనిపుణుఁడు. ఈయన తన పదునైదవయేట (1890 సం॥) యుద్ధవిద్యనభ్యసించుటకై యొకయుద్ధశాస్త్ర పాఠశాలలోఁ జదివి, 1892 సం॥ తమదేశపు సేనలంగలసి కొన్నియేండ్లు వారితోఁ జక్కఁగా వాడుకపడి సేనాతంత్రము నంతయును జక్క నేర్చి తామే తమ సేనలకు నధిపతియయ్యెను. సమాధానకాలమున వీరియొద్ద 58,000 యుద్ధవీరులుగల సైన్య ముండుట గలదు. యుద్ధసమయమున నీ సైన్యము 300,000 వీరులను గలిగినదగును. యుద్ధారంభమునందు వీరియొద్ద 102 ఆకాశయంత్రము లుండెను.

ఇంతకుఁ బూర్వ మీ రాజ్యము ఉలాండా దేశమునఁ జేరియుండెను. ఇందలి ప్రజలు 1830 సం॥ ఉలాండావారితోఁ గలహించి ప్రత్యేకరాజ్యమును స్థాపించికొనిరి. ఆ సమయమున ఆస్ట్రియా, ప్రాన్సు, ఋష్యా, ఇంగ్లండు దేశాధీశులొకటిగాఁజేరి ఉలాండా రాజ్యమునకును దీనికిని మధ్యస్థము చేసి పొలిమేర లేర్పాటు చేసి, ఐక్యోరియా మహారాణిగానికి దగ్గర చుట్టమగు 'లియోపాల్డ్' అనునతని రాజుగా నియమించిరి. ఇది యెప్పటికిని మధ్యస్థస్థితియందే యుండవలయుననియు, ఐరోపాఖండమున నెట్టి యుద్ధము

పోసంగినను ఈరాజ్య మండరికిని మధ్యవర్తియై తగవులు దీర్చునదియై యుండవలయుననియు తీర్మానించి, ఒకవేళ తమయందెవ్వరైన నీరాజ్యము పై దాడిపెడలినచోఁ దక్కినవారు బెల్జియమునకు సహాయమొనర్చి రక్షింప వలయుననియు 1831 సం॥ లక్టడన్ నగరమున నొక యొడబాటు చేసికొనిరి.

ఈ చిన్న దొరతనమువారు తమ మధ్యవర్తిత్వమును నెలకొల్పుకొనుటకును, పై యొడంబడికలోని నిబంధనల నెవ్వరేని మీరినయెడల వారి నడ్డగించుటకును జాలినంత సేనల నుంచుకొనవలయు ననియు, యుద్ధ సమయమున నే తెగిలోనివారుగాని యీరాజ్యమునఁ బ్రవేశింతురేని యట్టివారు తమ యాయుధముల దిగ విడిచి ఈ దేశపువారి రక్షణకు లోబడవలసిన దనియు నేర్పాటులు చేసికొనిరి.

మఱియును, 1839-వ సం॥ పై యుడహరించిన నాల్గుదేశములవారిలోను తమదేశ రక్షణకై జెర్మనీ చక్రవర్తియును డచ్చి (ఉలాందా) దేశపు రాజును జేరిగా, అందఱునేకీభవించి పూర్వపు రీతిగానే మఱియొక యొడంబడికను జేసికొనిరి. తరువాత వీరందఱును జేరి బెల్జియమునకు సమీపమైనదియు 1831-వ సం॥ మొదలు దీనివలెనే స్వతంత్రరాజ్యము నేర్పఱచుకొన్నదియునగు లక్ సెంబర్గ్ అను నొక చిన్నదేశమును 1867-వ సం॥ బెల్జియమువలెనే మధ్యవర్తిగాఁ జేసిరి.

ఇది యిట్లుండఁ: 1870-వ సం॥ జెర్మనీకిని ఫ్రాన్సు దేశమునకును యుద్ధము సంభవించినపుడు ఫ్రాన్సున కధిపతియైన మూడవ నెపోలియన్ అను నతఁడు బెల్జియముయొక్క మధ్యస్థస్థితినిఁ జెడఁగొట్టి యత్నించుటను రహస్యముగా నెఱింగిన విక్టోరియా మహారాణి బెల్జియమునకు సంభవింపఁబోవు నాపదను ఆరాజున కెఱిగించినది మాత్రమే గాక, ఒడంబడిక ప్రకారము దాను సహాయముచేయుటకు సిద్ధముగా నుండుటను బెలియఁ జేసెను. అందుమీదట పై రెండు కక్షలవారును విక్టోరియా మహారాణితోఁ బ్రత్యక్షమున మాటలాడుటయం దా యరుదెగలవారియొద్దను ఆయమ బెల్జియము యొక్క మధ్యస్థ స్థితిని గాపాడుట ముఖ్యమైనదని బెలియపఱచిరి. అందున కనుకూలముగా ఫ్రాన్సువారును జెర్మనీవారును దమ యుద్ధమున బెల్జియము దారిని వదలి దాని కాగ్నేయమున నున్న మెట్స్ ప్రాన్స్ బర్గ్ లను పట్టణముల మీఁదుగా నొకరి నొక రెదిరించి యుద్ధము చేసిరి. ఇప్పుడ

న్న నో యీ మార్గమున ఫ్రెంచివారిచే దృఢములైన కోటలు కట్టఁబడి విశేష నైస్యము కాపుగా నుంచఁబడియున్నది.

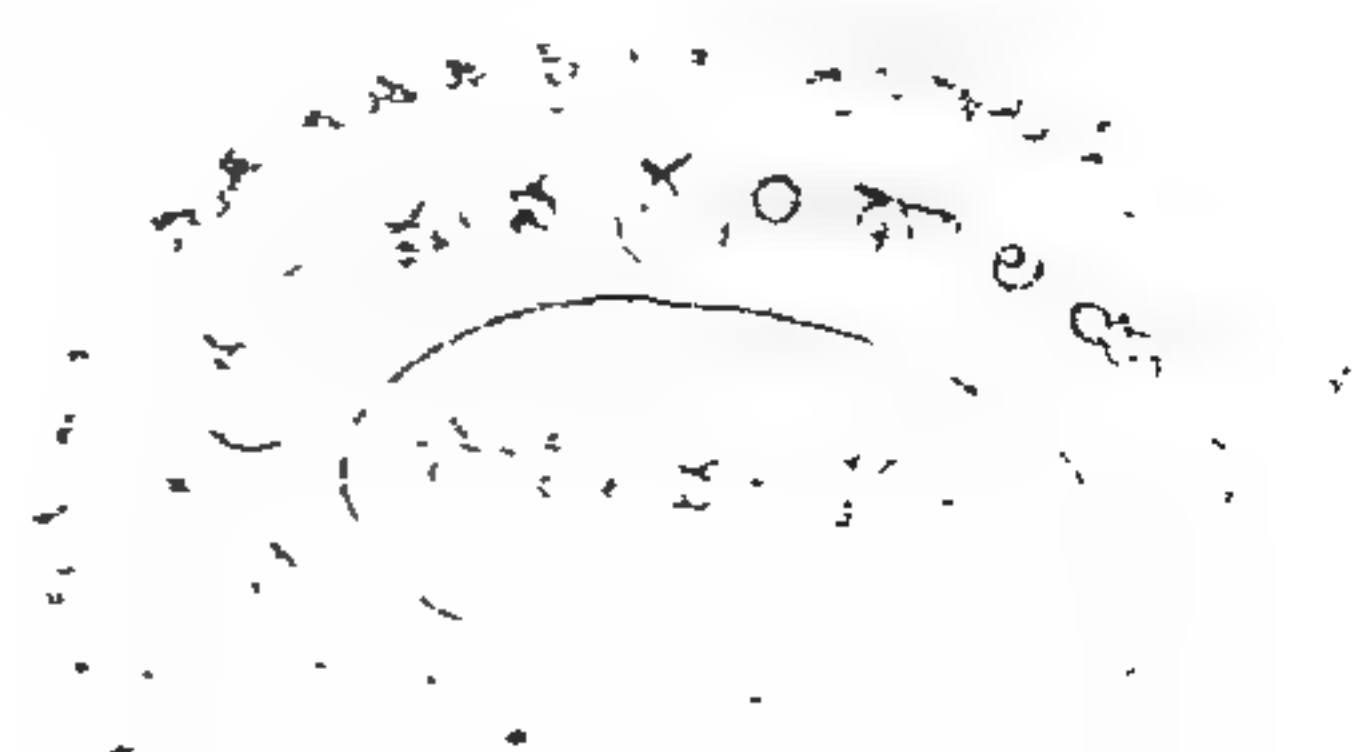
ఆస్ట్రియా సెర్వియాదేశముపై దండెత్తినవెంటనే, సెర్వియాను రక్షించుటకై ఋషియా కడచిన సం॥ జూలై నెల 30 తేదీనిఁ దమ నైస్యములనా యత్తముచేయ నారంభించెను. జెర్మనియు నాస్ట్రియాకు తోడుపడుటకుఁ దమ నైస్యముల గూర్చుటయు, మనజార్జిచక్రవర్తి యందులకు మఱల మధ్యస్థము చేయుటకుఁ దగిన యేర్పాటులను జేయుమనుండఁగ నే, జెర్మనిచక్రవర్తి 1914-వ సం॥ ఆగస్టు నెల మొదటితేదీని ఋషియాపై యుద్ధము నారంభించిరి.

1892-వ సం॥ ఋషియాకును ఫ్రాన్సుకును ఏర్పడియుండు ఒడంబడికమేఱకు ఇప్పుడు ఫ్రెంచివారు రుషియాకు సహాయముచేయుట తప్పదని పూర్వమే యెఱిగియున్న జెర్మని చక్రవర్తి ఫ్రెంచివారి నడ్డగించుటకై తమ సేనలను తయారుచేసిరి. జెర్మనివారి సేనలు బహుశీఘ్రముగను అత్యంత సులభముగను ఫ్రాన్సుదేశమునకుఁ బోవలయు నేని, మధ్యస్థమైన లక్సంబర్గను చిన్నరాజ్యము మీఁదుగా బెల్జియమునఁ బ్రవేశించియే పోవలయును. కావున, జెర్మనిచక్రవర్తి యక్రమప్రవర్తియై తాము 1870-వ సం॥ జేసికొన్న యేర్పాటుల నతిక్రమించి బెల్జియము దారి నే పోవఁ దీర్చానించుకొని, తమ పరివారముఫ్రాన్సుకు బోవబెల్జియమురాజు దారి నిచ్చుటయేగాక, తమ సేనలకు వలయు సౌకర్యములనుగూడ సమకూర్చునట్లు 1914 సం॥ ఆగస్టు నెల 31 తేదీ నొకమాత నాతని యొద్దికి నంప, ఆరాజు జెర్మనివారి ప్రార్థన నంగీకరింపక తిరస్కరించెను. మఱునాఁడు బెల్జియంచక్రవర్తి తమ సేనలను బెల్జియము యెల్లలోనికిఁ బ్రవేశింపఁజేసి యారాజు మార్గమీయకున్నను దా మామార్గముననే పోవుట తప్పదని మఱలఁ దెలుప, బెల్జియమురాజు మిగులఁ గుపితుడై చుత్యంత సాహసముతో దారి విడుచుటలేదని ఖండితముగా బలక, అయ్యిరువురకునుఁ గలహము సంప్రాప్త మయ్యెను. వెంటనే బెల్జియము ప్రభువుమన చక్రవర్తి గారిని దమ కిడివఱలో నేర్పడియున్న యొడంబడిక ననుసరించి తనకు సహాయము నేయఁ బ్రార్థించెను.

జెర్మనివారు బెల్జియమును బట్టుకొనినను, ఫ్రాన్సుదేశము నుత్తరభాగమున యుద్ధము చేసినను, వాని సమీపమున నుండు నాంగేయ దేశమునకు గొప్ప యాపద సంభవింపవచ్చును. ఫ్రాన్సుదేశపుఁ బశ్చిమభాగమునను

ఉత్తరతీరమునను జెర్మనివా రోడయుద్ధమున నెదిరింతురేని, ఆంగ్లేయులకు సహాయముగా మధ్యధరాసముద్రములోని వారి వర్తకనావలను గొన్ని ద్వీపములను ఇతరములగు చిల్లరదేశముల యుపద్రవము గలుగకుండునట్లు తమ నావికానైన్యముతోడ గూడి రక్షించుచుండు ప్రైంచివారి యోడలు తమ దేశమునకుఁ బశ్చిమోత్తరభాగములకు వచ్చు శత్రువుల నణచుటకై వచ్చి చేరుట నిశ్చయము. ఆ సమయమున మధ్యధరాసముద్రమున నాంగ్లేయులకు చాలినన్ని యుద్ధనావలు లేకపోవుచుగాన, ఆ సముద్రములందుండు కొన్ని చిల్లరదేశములు శత్రువులతోఁ గలసి తమ ద్వీపములకును నావలకును ఎట్టి కష్టములను గలిగించునో యని యాంగ్లేయు లాలోచించి, ప్రైంచివారి నావికాదళము మధ్యధరాసముద్రముననే యుండవలయుననుట నూవశ్యకమని యెంచి వారినచ్చటనే యుంచి, తాము ఫ్రాన్సుదేశపుఁ బశ్చిమభాగమును ఉత్తరభాగమును దమ యోడలతోఁ గాచుచు నుభయుల దేశములను భద్రముగా నుంచుకొనఁ దీర్చానించుకొనిరి.

మన యాంగ్లేయులు ప్రస్తుతము జరుగుచుండు యుద్ధమునఁ దాము ప్రవేశింపవలసినది యత్యంతావశ్యక మగుటచేతను, ఇంతకుఁ బూర్వమే యొడంబడికల మూలమునఁ దాము బద్ధులై యుండుటను బట్టియు, మన యేలిక తమ యేర్పాటుల ననుసరించి బెర్లినుమును రక్షించుటకును జెర్మనివారి శత్రువులయిన ఫ్రాన్సువారికి తోడుపడుటకును తీర్చానించి, యుద్ధమును బ్రకటించిన ఆ దినముననే జెర్మని చక్రవర్తికి తమ యొడంబడికను జ్ఞాపకముచేసి యతఁడు దానిని మీరు నెడల తాము బెర్లినునులకు సహాయము చేయవలసివచ్చునని యెఱింగింపఁగా, జెర్మనిరాజు తమ సేనలు బెర్లినుమున బహుమారము పోయి యున్నవనియు నిక వానిని మఱిబుట్ట యసాధ్యమనియును జెప్ప, మన యాంగ్లేయులు ఆ దినము (అనగా 1914 సం॥ ఆగష్టు నెల 4 తేది) రాత్రి పదిఘంటలకు జెర్మనివారిలో ధర్తమే జయమని యుద్ధమునకు మొదలు పెట్టిరి.

7. THE ALLIES AND THE COMPACT

మిత్రులును ఏర్పాటును

1. THE FRENCH: ఫ్రెంచివారు

ఫ్రాన్సు దేశము ఇంగ్లాండునకు చక్షిణభాగమున నుండునది. దీనికిని ఇంగ్లాండునకును 20 మైళ్ల దూరము. ఈ రెంటికిని నడుమ సముద్ర మున్నయి. ఈ దేశపు వైశాల్యము రెండులక్షలయేడుశేల (207,000) చదరపుమైళ్లు: అనగా, బర్తారాజ్యమునకన్నను జిన్నది. ఇందలి జనసంఖ్య మూడుకోట్ల తొంబదియారు లక్షలు (39,600,000). ఇది యొక ప్రజాపరిపాలిత రాజ్యము. అప్పుడప్పుడు ప్రజలవలన నేర్పరుపబడిన ప్రసిద్ధుడగు నా దేశీయులలో నొకఁడు ఆగ్రాసనాధిపతియను బిరుదము వహించి రాజ్యము నేలుచుండును. దీనికి పారిసు నగరము ముఖ్యపట్టణము. ఇప్పుడు పారిస్ కేర్ అనునతఁడు రాజ్యమును బాలించుచున్నాఁడు. ఇతఁడు 1911సం॥ జనవరి నెల 13 తేదీని ఈ రాజ్యమునకు ఆగ్రాసనాధిపతి యయ్యెను. ఈ ఫ్రాన్సు రాజ్యమునకు సైతము అయిదు ఖండములందునుఁ గొన్ని రాజ్యములు గలవు.

సమాధాన కాలమున నీ దేశమున ఏడులక్షల (700,000) పీరులుగల సైన్యముండును. ఈ దొరతనమువారి యొద్ద నిప్పుడు యుద్ధమున మిక్కిలి నేర్పుగలిగిన యాశ్విక సేనయును పదాతులును జేరి 4,000,000 యుద్ధపీరులును ఆ నేక వేల షిరంగులును గలవు. హేరాళమైన యీ సేనలో నొకభాగ మైన యిరువదిలక్షల (2,000,000) పీరులు ప్రస్తుతము యుద్ధరంగమునఁ జేరి యున్నారు. సముద్ర సైన్యమన్ననో, డైడ్వాట్లు, టార్పిడ్ బోట్ డెస్ట్రోయరులు, సబ్మరీనులు, క్రూసరులు మొదలగు యానవాత్రములు కలిగియు, ఏరోప్లేనులు ఆకాశనావలు మొదలగు అద్భుత నూతన యంత్రములు 1,422ను యుద్ధారంభముననుండెను. ఈ సంఖ్య నానాటి కభివృద్ధి యగుచున్నది.

1904 వ.సం॥ ఏప్రిల్ నెల తేరి ది నీ దేశమువారికిని ఆంగ్లేయులకును బహుదినములుగానుండిన మనస్తాపము ఎడ్వర్డు చక్రవర్తిగారి యేర్పాటువలన నుపశమనమంది యొక సమాధాన యొడంబడిక గలిగినది. దానివలన, ఫ్రెంచి-వా రాంగ్లేయులకు సహాయముగా మధ్యధరాసముద్రమును రక్షించునట్లును

అందులకు మారుగా నాంగ్లేయులు ప్రాన్సుదేశము ను తరభాగమును పశ్చిమభాగమును రక్షించునట్లును ఒప్పుకొనిరి.

జైర్జివారు కడచిన సం॥ జూలై నెల 20 తేది ప్రాన్సుదేశపు యెల్ల వెంబడిగాజేరి యల్లరిచేయుటయు, ఆగస్టు నెల మొదటితేదిన బుష్షియామిఁదికి దాడి వెడలుటయును జూచి, ఫ్రెంచ్ వారు తమకును జైర్జివారికిని గల బహుదినములనాటి పగఁ దీర్చుకొనుట కిదియే సమయమని చెల్లలేనిది. విషయ, యుద్ధ మింత త్వరలో నారంభమగునని యెన్నరైరి. 1892-వ సంవత్సరమున తాము బుష్షియావారితోఁ జేసికొనిన యేర్పాటు ప్రకారము వారికిఁ దోడుపడ సేవలను గూర్చు నారంభించిరి. ఆగస్టునెల 2 తేది (అనఁగా బుష్షితో యుద్ధము నారంభించిన మరునాఁడే) జైర్జివారు మధ్యస్థరాజ్యమగు లక్సంబర్గు అను చిన్నదేశము మీఁదుగా బయలుదేరి ప్రాన్సుదేశమునఁ బ్రవేశించి సీరే యనుచోట యుద్ధమున కారంభించిరి.

II. THE RUSSIANS : బుష్షియావారు

బుష్షియారాజ్యము ఐరోపాఖండమున సగమునకన్న నధిక విశాలమయి యరువది లక్షల (2,000,000) చదరపుమైళ్లు గలిగినది. ఇంశీయాకన్నను బెద్దది. ఇందలి జనసంఖ్య పనునారుకోట్ల ఆరువయ్యెంకలక్ష (166,100,000). దీని కాసియా ఖండమునందును అరువదియైదు లక్షల (6,500,000) చదరపు మైళ్ల విస్తీర్ణముగల దేశములు గలవు. ఇంతకుఁబూర్వము సెక్టార్ పీటర్స్ బర్గ్ అను పేరబరగిన పీట్రోగ్రాడ్ దీనికి ప్రధానపట్టణము. దీని నేలునతఁడు జోర్ అని చెప్పఁబడును. ఇతనికి చక్రవర్తియనియును బిరుదుగలదు. ఈయన యే విధమైన యితర చట్టములకును లోబడక తన యిష్టమునే చట్టముగాఁ గొని తమ ప్రజల బాలింపవచ్చును. ఇప్పు డీ రాజ్యమునకు నికొలన్ అనునతఁడు చక్రవర్తి. ఈయన 1868 వ-సం॥ మేనెల 6 తేదీ జనించి, 1894 వ-సం॥ ఆక్టోబరునెల 20 తేది యీ రాజ్యమునకుఁ జక్రవర్తియై సింహాసన ములంకరించి, ఆ సంవత్సరముననే నవంబరునెల 26 తేదిని విక్టోరియా మహారాణిగారి ద్వితీయపుత్రికయగు ఆలీస్ మాడ్ మేరి యను రాజపుత్రికఁ గూఁతురైన అల్లెగ్గాండ్రు విక్టోరియా యను కోమలాంగిని బెండ్లాడెను. ఈయనకు నలువురు పుత్రులు నొక పుత్రుఁడును గలరు. వీరి తల్లియును మన చక్రవర్తి తల్లియును తోఁబుట్టువులు. వీరి భార్యయును జైర్జిచక్రవర్తి తమ్ముని భార్యయును

అక్కసెల్లెండ్రు. ఈ ఋష్యాచక్రవర్తి విద్యయందును నాగరికమునందును శ్రేష్ఠుడు; మహాదయాళువు.

వీరి పూర్వులు తమ ప్రజలకు దేశసాలనవిషయమున స్వాతంత్ర్యమియడలఁచి, ప్రజాప్రతినిధులకు రాజాంగవిషయముల విచారించి తమకు ఆలోచనలు చెప్పు నధికార మిచ్చియుండిరి. ఈ ప్రతినిధుల నభకు 'దూమా' యని పేరు. వీరును బ్రజల కా స్వాతంత్ర్యమును మఱింత హెచ్చుగ నిచ్చి యుండుటవలన వీ రందరివలనను విశ్వసింపఁబడుచున్నారు.

ఈ చక్రవర్తియొద్ద గుట్టపుడడములును కౌల్బలమును జేరి యిప్పుడు డెబ్బదిలక్షల (7,000,000) యుద్ధవీరులు సిద్ధముగ నున్నవారు. వారిలో నిరుపదలక్షల (2,000,000) వీరులు మాత్రము ఐదువేల (5,000) పిరంగులతో ప్రస్తుత యుద్ధమున ముందుకువచ్చియున్నారు. లక్కిన సైన్యము నిశ్చేయమువదేసి లక్షలుగల భాగములుగా పిరంగులతోడ వేరువేరు మూఁకలుగ నున్నదై యున్నది. ఇదియునుగాక, వీరియొద్ద యుద్ధనావలును అంతర్గాములును జేరి 159 యోడలు నవీన విచిత్ర యంత్రములతోడను, వేనవేల పిరంగులతోడను, 50,500 పనివాండ్రతోడను యుద్ధమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. ఏరోష్టేనులు మొదలగు నాకాశయానములు 818 తాత్కాలిక శిల్పకల్పనాకాశలము మెఱయ జేయఁబడియుండెను.

ఈ చక్రవర్తి తనదేశీయులకు సంబంధించిన జాతివారైన సెర్వియా ప్రజల త్రేమమును గోరినవాఁడై వారిపై నన్యాయముగ యుద్ధముచేయ నారంభించిన యాస్త్రియావారి గర్వముడఁపఁదలఁచి యొక పెద్దసేనను గూర్చుచుండెను. ఏత నధ్యక్షకాలమున జేర్చుచుచక్రవర్తి 1914 సం॥ ఆగస్టునెల మొదటి తేదీని వీరిపై యుద్ధమున కారంభించెను.

III. THE COMPACT: ఏర్పాటు

ఇట్లు నిష్కారణముగ యుద్ధమును గల్పించిన జేర్తని ఆస్త్రియాచక్రవర్తుల నిరువురను ఇంక నెన్నటికిని దలయెత్తనీక చక్కఁగా మర్చించి వారి గర్వమునఁదలఁచి, ఇంకపై నైరోపాఖండమున కిట్టికష్టములు గలుగుకుండునట్లొనరించి ప్రజలకును చుట్టుపట్టులనుండు చిల్లర రాజ్యములకును సంతోషమును గలిగింపఁ దలంచియు, ఒడంబడికల మూలమున నొకరికొకరు బద్ధులైయుండుట చేతను, ఆంగ్లేయులు ప్రభించివారు ఋష్యావారు నగు మూవురును

శొక్కటై తమ కూడిక సేనలను వేరువేరుగా నైనను ఒక్కటిగానైనను సమ-
యోచితముగా నడిపి యుద్ధముచేసి బెల్జియమునకును సెర్వియాకును సహాయ-
ము సేయ తీర్చానించికొనిరి.

యుద్ధకాలమున ఖరీదొకరికొకరు సమయోచితమైన సహాయములు చేయ
వలయుననియు, ఒకరిని గాదని మఱియొకరు శత్రువుల సమాధాన వాక్యము-
లకు లోబడరాదనియును కట్టుబాటుచేసికొనియు నున్నారు.

ఐరోపా ఖండము నెల్ల నేకచ్ఛత్రముగా నేలవలె నను దురాశతో
నీ మహాయుద్ధమును తలపెట్టిన జెర్మని యొడయడగు కెయిసరునకు నెదురు-
లయి యాంగ్లేయులు తమ మిత్రులతోడ సత్యధర్మముల బ్రతిష్ఠించుటకును
దీనజనులను రక్షించుటకునునై నీ యుద్ధమునఁ బ్రవేశింపవలసినవారైరి.
'ధర్మోరక్షతు' అను నార్యోక్తి తప్పదు గదా?

8. COMBINED STRENGTH & RESOURCES

సంయుక్తబలమును ఆధారములును

చాలినంత సైన్యమునుంచికొని యుండఁ నాంగ్లేయులతో ప్రేమించివా-

రును ఋష్యావారును గలసి బయటి దేశములనుండి వచ్చెడి సేన-
లను జేర్చికొని ఒక్క మొనగా నిలిచియుండు నాంగ్లేయ సేనల బలమును
శత్రువులయిన జెర్మని అస్థిగ్రూ చక్రవర్తుల బలమును సర్వవృగములకు రాజై
మిక్కిలి పరాక్రమము వహించిన సింహమునకును ఆకటిచేత డస్సి యాత్ర-
ముతోనున్న వ్యాఘ్రమునకును పోల్పదగియున్నవి.

మిత్రమండలముతో గలసిన మన ఆంగ్లేయుల యాశ్వికపదాతి సేనల
మొత్తము దాదాపుగా శొక్కకోటి సైన్య మగుచున్నది. శత్రుసైన్యమ-
న్ననో, కొంచెము హెచ్చు తక్కువగా ఎనుబది లక్షలసంఖ్య గలది. కావున
నీ రెండు కక్షులవారి బలముల కొంచె మెచ్చుతక్కువగా సమానములే
యనవచ్చును. ఆంగ్లేయులయు వారి మిత్రులయు నైక్యనావికా సైన్య-
ములో 1,282 నావలపై రెండున్నర లక్ష పనివాండ్రతోను అనేక సహస్ర
శతఘ్నులతోను 2,990 ఆకాశయానములతోడను బ్రకాశించు చుండుటయే

గాక, ఇంకను బయటి దేశములనుండి యనేక నావలును పిఱంగులును గుఱ్ఱపు సేనలును పదాతిబలమును ఆవిచ్చిష్ణముగా వచ్చుచునే యున్నవి.

శత్రువుల కన్ననో 358 ఓడలును, 1,468 ఆకాశయానములును సుమారు 150,000 ఓడపనివాండ్రుకన్న నెక్కుడుగా గలరు. ఈ యిరుదెగల వారి శక్తి సామర్థ్యములను పోల్చిచూడఁగా, ఆంగ్లేయుల మిత్ర సైన్యములో సరాసరి మూట గెండుభాగములకన్న నధికముగా యున్నది. ఐనను, ఆంగ్లేయులకు బయటిదేశములనుండి సహాయము వచ్చునట్లు శత్రువులకు వచ్చుట కేమాత్ర మనకాశము లేదు. జెర్మనివారికన్ననో తమప్రజలే యుద్ధమునకు రావలసినవారై యుండుటవలన, పోనుపోను వారి కృషి చెడి పయిరులు పొడై కూటికే కలుపు సంభవించును. ఈ యుద్ధము చాలాకాలము జరుగునేని, జెర్మనివారు చేతనున్న సామును ఖర్చుచేసికొని కడపట నిత్యోపవాసములు చేయవలసినవారగుదురు.

మనచక్రవర్తిగాఁగిని జెర్మనివారికిని యుద్ధమారంభమైనదని విన్న యిండియానులును బయటిదేశములవారును తమతమ శక్త్యుచుసారము సహాయము లొనరించి తమ రాజవిశ్వాసమునుఁ బ్రకటింప నారంభించిరి. చక్రవర్తిగారి ప్రజలు తమ రాజునకు ఇట్టి తరుణమున సహాయము సేయ బద్ధులై యుండుట సహజమేయైనను, వారి ప్రజలు గాని దక్షిణాఫ్రికాలోని డచ్చివారును, అమెరికాలోని యొకతెగవారైన యలువదివేల జనులును, పోర్చుగల్ దేశమువారును, ఇటలీ దేశములోని యనేకులును మన చక్రవర్తికి సహాయము చేయునట్లు ముందంజవేసియుండుటను జూచుచు, మన యాంగ్లేయుల సత్య ధర్మ నిరతమైన యేలుబడియే కారణమని తెలియవచ్చుచున్నది.

ఈ యుద్ధమునకు సహాయముగా కనడాదేశమునుండి 20,000 వీరభటులును, 12,000 వేల కౌల్బలమును, 27 పిఱంగులును వానితోఁ బ్రయోగింప మూఁడువేల పెద్దపెద్ద గుండ్లును, 500 గుఱ్ఱపు సేనయును, 2,000 వైద్యులును, అనేకులు ఓడ పనివాండ్రును వచ్చియుండుటయే గాక, ఇంకను 100,000 సైన్యమును, 300 యంత్రపుఁ పిరంగులును, 7,500 గుఱ్ఱములును రాఁగలవని తెలియవచ్చుచున్నది. ఆ దేశస్థులు వీని కయ్యెడి ఖర్చులనుఁ దామే భరించుటగాక, యుద్ధపు ఖర్చులకై పదునెను కోట్ల రూపాయలు సైతము పంపెదమని దెలియఁజేసి యున్నారు : ఇదిగాక, పదిలక్షల గోధు-

మల మూటలును బంపియున్నారు. ఆ దేశపు స్త్రీలన్ననో, ఆస్పత్రియొడ నొకదాని సంపునట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

టొరంటో నగరమునుండి తొమ్మిదిలక్షల రూపాయలును, ఒంటేరియోనుండి పదునైగులక్షల రూపాయలును, న్యూఫౌండ్లాండునుండి వేయికొల్బలమును వేయి నావికాజనమును, ఆస్ట్రేలియానుండి యిరువదివేల యుద్ధవీరులును యుద్ధనావ లనేకములును ఒకటిన్నరలక్ష రూపాయలును, న్యూజీలండునుండి 8,000 సేనయును దాని నెలవులకు 90,000 రూపాయలును ఆంగ్లేయ సైన్యముల ఖర్చులకు పన్నెండు లక్షల రూపాయలును, డర్బాన్ దేశమునుండి లక్ష తొంబదియైదువేల రూపాయలును, నెటాలు దేశమునుండి యొక గుఱ్ఱపుసేనయును 75,000 రూపాయలును, ఇండియా యొక్క సాధారణ జనులనుండి డెబ్బదియైదులక్షల రూపాయలును, ఇంకను ననేక దేశములనుండి హేరాళమైన సేనలును రొక్కమును సామగ్రులును వచ్చుచున్నవి.

ఎడ్వర్డు దీవినుండి లక్షమూటల పిండియును, క్వీబెక్ దేశమునుండి నలువదిలక్షల పౌనుల జున్నుపాలును, నోవాస్కోషియానుండి లక్ష టన్నుల నేలబొగ్గును, ఆల్బర్తానుండి 8,500 టన్నుల బార్ల పిండియును, కొలంబియానుండి లక్ష పీపాయల అత్తిపండ్లును, సిలోనునుండి పదికోట్ల పౌనుల తేయాకును, మోరీసునుండి ఇరువదిలక్షల పౌనుల చక్కెరయును, ఇట్లు పలువిధములగు నాహార పదార్థములును వచ్చి చేరుచున్నయవి. హిందూరాజులనేకులును తమ దేశపు ఆదాయమునంతయు నిచ్చి తామును డము సేనలలోని కొన్ని భాగములతో యుద్ధరంగమునకు వెళ్లియున్నవారు.

ఆంగ్లేయుల తూర్పు రాజ్యములలో జైర్నివారివలన గలహములు గలుగనీయక (1905 సం॥ ఆగస్టు మాసమున నేర్పడి మఱి 1911-వ సం॥ నూతనముగ మార్చికొనిన యొడంబడిక ప్రకారము) జపానేయులు సముద్రముల రక్షింప నొప్పుకొనిరి. తిబెత్తుదేశపు బౌద్ధమతమువారి లోకగురువును రాజును నైన డలాయి లామా యనునతఁడు వేగురు తిబెత్తు సైనికులను బంపునట్లు తెలియజేసి యున్నాఁడు.

మనచక్రవర్తికి మఱిదియు టెక్ దేశపు సామంతరాజునునైన అలెగ్జాండరను రాజకుమారుఁడు ఆంగ్లేయ సైన్యమునఁజేరి యుద్ధముసేయ వచ్చియున్నవాఁడు. పూర్వము పోర్చుగల్ దేశమునకు పెద్దరాణిగానుండిన ఎమిలి

యను నామెయు, వెస్ట్మిన్స్టర్ సీమంతినీల లామయు, మఱియును గొన్దలు గొప్ప కుటుంబములఁ బుట్టిన యుత్తమాంగనలును, 'ధనవంతుల యిండ్ల బుట్టిన మానినీ మణులును యుద్ధమున గాయము దగిలిన యుద్ధవీరుల కుపచారములు సేయ యుద్ధరంగమున కేగియున్నారు. చక్రవర్తిగారి స్వదేశముననే సాధారణ ప్రజలు యుద్ధపు ఖర్చులకై యరువదిరెండున్నరకోటి రూపాయ లిచ్చినదేగాక, పదిలక్షల జనులు నైన్యమునఁ జేరిరి. ఇంకను, గంట 1-కి నన్నార్గరి కన్న నెక్కువ జనులు నైన్యమునఁ జేరి యుద్ధము సేయ తయారుగానున్నారు.

ఇట్లు హేరాళమైన పలుదెఱగుల సహాయములు ప్రతిదినము హెచ్చుగుచునే యున్నవి. ఈ యుద్ధ మెన్ని సంవత్సరములు జరిగినను మన నొరతనమువారికి జనమునకును ధనమునకును గొంచెమైనను గొఱతయిండదు: యుద్ధమువలని శ్రమ యిట్టిదని సైతము తెలియఁజాలదు. మన నొరతనమువారు ఇంతటి సంపన్న గలవారని యంద రెఱుంగవలయును. ఆధారములేక బుద్ధిహీనతచేతను దురభిమానముచేతను దెలియవచ్చెడి పుక్కిటి పురాణముల విని భయభ్రాంతులు గావలదు.

9. THE WAR

యుద్ధము

ఇంతటి ధనబలమును సేనాబలమును గల మన యాంగ్లేయులు యుద్ధమునకు ప్రారంభింపఁగానే, ప్రజా పరిపాలక ప్రభుత్వము గల యమెరికా దేశమువారు మధ్యవర్తులుగా నుండఁ దీర్చానించుకొనిరి. ఇతరములగు చిల్లర రాజ్యములవారును ఇప్పు డొక వేళ మధ్యస్థులుగా నుండినను, శీఘ్ర కాలముననే వారిలో ననేకులు ఆంగ్లేయులతోఁ జేరుదురు.

ఆస్ట్రీయా జెర్మను లొకటై యుద్ధమునారంభింప, ఇంగ్లాండు ప్రాంస్ రుషియా బెల్జియం సెర్వియా జప్పాన్ దేశములొకటై ఎదురించుచున్నవి. వీ రీ యుద్ధ మింతశీఘ్రములో వచ్చునని తలంపనివారైనందున, శత్రువులగు జెర్మనుల సేనాసంఖ్య యింతయనియును, ఈ యీ స్థలముల చేర్పఁబడియున్నదనియు, ఈ యీ సమయమున నెదిరించుననియు వెంటనే తేలిసికొన

సాధ్యము గాకపోయెను. జైర్జినివారన్ననో, చాలాకాలముగా కలహమునకు కాలద్రవ్యమున్నవారు కావున, వలయు సౌకర్యములన్నిటిని దృఢముగాచేసి యుంచుకొనిరి. నూతన యుద్ధోపకరణముల ననేకములను సిద్ధముగాచేసి యుంచిరి. సైన్యమున్న మిగుల బలవంతమైనదియే. వీరిని క్రూరమైన యుద్ధముచేతనే జయింపవలసియున్నది. ఐనను, వీరు అక్రమముగా యుద్ధము నారంభించిరి గావున, తుదకు జయమొందుదురనుట విశ్వసింపఁదగినది కాదు. తగిన కారణములేవియు లేకయే ఆస్ట్రియాదేశపు యువరాజు మరణమును నొక వ్యాజ్యముగా నుంచుకొని యుద్ధము నారంభింపగా, ఛర్తమును మున్నిడుకొని మన యాంగ్లేయులు దీని ప్రవేశించిరిగాన, వీరే జయింతురనుటకు సందేహ మించుకైనను లేదు. ఆంగ్లేయుల సైన్యబలము నిష్పాదు వృద్ధి జేందినది.

మన సార్వభౌములు దమ సముద్రబలమునకు జెల్లికో అను నతనిని, మెట్టబలమునకు సర్ జాజ్ ఫ్రెంచ్ అను నతనిని నాయకులనుగా నియమించి, కిచ్ నర్ ప్రభువును యుద్ధమంత్రిగ జేసిరి. ఫ్రెంచివారి భూసేనలకు జాఫర్ అనునతనిని, నీటి సైన్యమునకు బాని డీ లా పెయిరి అనునతనిని అధిపతులను జేసిరి. ఋష్యాసేనలకు నికొలస్ ప్రభువు అధిపతి యయ్యెను. బెల్జియపు సేనలకు దాని యెడయడగు నాల్బర్ట్ ప్రభువే నాయకుఁడయ్యెను. జెర్మని చక్రవర్తి తమ సాగరసైన్యమునకు వాన్ ఇంగనోల్ అను నతని నధిపతిగను, నేలసేనలకు హెల్ మత్ వాన్ మోల్ట్ క్ అనునతని నధిపతిగను నియమించి, తమ సేనల కన్నింటికినిఁ దామే సర్వసేనానాయకులైరి. ఇట్లొకరి సేన లొకరి నెదిరింప, ఋష్యావారును సెర్వియావారును గలసి ఆస్ట్రియా మీఁదికిని, ఆంగ్లేయులును ఫ్రాంకసువారును గలసి జెర్మనివారి మీఁదికిని వెడలఁగా, బెల్జియనులు అక్రమముగాఁ దమ దేశమునం బ్రవేశించిన జెర్మనివారికి దారి నీయక యడ్డగించి వారి సేనలను చిందరవందర గావించిరి.

ఆంగ్లేయులును ఫ్రెంచివారును జెర్మనివారి ట్రోగోలాండును బట్టుకొని ఆస్ట్రియాతో ఏడ్రియాటిక్ సముద్రమున నోడయుద్ధము చేసి, వారి యోడలను ముంచియును అల్సెస్ లోరేన్ దేశపు కొన్నిభాగములను మఱలఁ దమవశము చేసికొనియు, ముల్హౌసనునుండి జెర్మనివారిని దఱిమియు, ఫ్రాన్

సునందు జెర్మనివారు ప్రవేశించు సమయమున ననేక దినము లనేక స్థలములందు మహాశౌర్యముతోఁ బోరాడి వారి నడ్డగించియు, సమయోచితముగా శత్రువులను నెదిరించి యనేకులను ఖైదీలుగాఁ బట్టియుంచియు నున్నారు.

ఋష్యా వారన్ననో, ప్రషియాలోఁ బ్రవేశించి జెర్మనివారిని దఱిమియును వారి పిఱంగులఁ దమ వశము చేసికొనియును, గలీషియాలోఁ జొచ్చి ఘోరయుద్ధమును గావించి 80,000 జెర్మనివారిని ఆస్త్రియావారిని బట్టుకొని తమదేశమున కంపి యందు కౌరాగారమున నుంచియు, ఆస్త్రియా దేశమునంతర్భాగమునఁ బ్రవేశించి ఘోర యుద్ధమును జేసిరి. సెర్వియాతోఁ గలిసికొని బోస్నియాలోఁబోరాడి, మాంటీనీగ్రోదేశమువారిని తమతోఁగలుపుకొని బోల్జనిడ్జా యనుచోట ఆస్త్రియావారిని జావఁగొట్టిరి. జెర్మనిలోఁ బ్రవేశింపవలెనని దాని తూర్పుటెల్లకు నిరువదిమైళ్లదూరమున జేరి. ఈ తీరున వీరు శత్రువుల నెదిరించి యెచ్చటఁ జూచిన నెత్తురు వఱద లగునట్లు పోరుచున్నారు.

జెర్మనివారన్ననో, బెల్జియమున బెల్ల యనర్థము గావించి ఇండ్లు టిగిలించుయు, గ్రామములఁ గొల్లగొట్టియు, పట్టణములఁ బాడుచేసియు, ఫ్రాన్సు దేశమునఁ బ్రవేశించి దాని ప్రధాన పట్టణమైన పారిసును సమీపించి పిదప నిరువదిమైళ్లు వెనుకకుఁ బోయి యందు గొప్పయుద్ధమును గావించి కొన్ని కోటలను బట్టణములను బట్టుకొని తమ సేనల నందుంచి యుండఁగా, మఱల వారి నాంగ్లేయులు సమీపించి యా పట్టణములఁ దమవశము చేసికొనుటయు, వానిని మఱల జెర్మనివారు పట్టుకొనుటయు, ఫ్రాన్సువారు జెర్మనివారిని దఱుముటయు నిట్లనేక స్థలముల జయాపజయములు దినదినమునను మారిమారి పెలుగుచునే వచ్చుచున్నవి. జెర్మనివారున్నట్టుండి యుద్ధము నారంభించినందున, ప్రాంతానుదేశమునఁ కొన్నిచోటులును బెల్జియములోని గొప్పభాగమును స్వాధీనముచేసికొనఁగలిగిరి. అయినను, ఇది వారికి సిరమైన జయము కాఁజాలదు.

ఆంగ్లేయులును దమ రెండులక్షల సేనలతో ఫ్రాన్సుదేశపు నుత్తర పార్శ్వమున దిగి, ఇండియానుండి వచ్చిన యొకలక్ష సేనను జేర్చికొని మొట్టమొదట బయటి దేశములనుండి వచ్చియుండిన లక్ష సేనను తగిన ప్రదేశముల నుంచి శత్రువులను తుత్తునియలు గావించుచున్నారు.

ఈ యుద్ధమునం దింతవఱకు నారులక్షల నాలుగువేల జెర్మని వీరులు

ప్రాన్ సుదేశమున ఖైదీలుగ గావింపఁబడి యున్నారు. కొందఱు ఋష్యాకుఁ గొనిపోఁబడిరి. మఱి కొందఱు ఆంగ్లేయుల బయటిదేశములందు బంధీకృతులు గావింపఁబడిరి. మనవారిలో సుమారు 560,000 గురు జైర్ నివారించే బట్టిఁ బడియున్నారు. ప్రతి దినమును రాత్రిందివములు యెడలేక నెశ్రుశేగులు ప్రవహించుచున్నవి. — మనము భారత యుద్ధమును వినియున్నారమే కాని కనియెఱుంగము. ఇప్పటి యుద్ధమున్ననో దానికన్న మహత్తరమైనదిగాఁ దోచుచున్నది.

ఇరుదెగల వారి సేనలను యుద్ధ సన్నాహములతో సహా నిలిచియుండు కళ వైశాల్యము మన్నాటయేఁబడి మైళ్లు : అనఁగా జెన్నపురి దక్షిణ మగురల మధ్యప్రదేశము సంఠటిది. మఱియొకటి సుమారు 500 మైళ్ల వైశాల్యము గలది. దీనియం దిదివఱకే యిరుదెగలవారికిని అనేక లక్షల సేన హతమైనది : అనేకవేల యుద్ధకులు గాయపడిరి : ఇరుదెగలవారిచేతను అనేకులు ఖైదీలుగా పట్టుకొనఁబడిరి. ఇందు జైర్ నివారికి సంభవించిన నష్ట మశ్చధికము. ఈ యుద్ధమున ఆంగ్లేయ సేనలకు మాత్రము ప్రతి దినమును మూఁడుకోట్ల రూపాయలకన్న నధిక ధనము ఖర్చు అగుచున్నది. ఫ్రెంచివారికిని దీనికన్నఁ గొంచె మధికము సెలవు పట్టుచున్నది. ఋష్యావారికి నింతకన్న నధికమే పట్టును. జైర్ నియును వీరివలెనే వెచ్చింప వలసియున్నది. దాని తాత్కాలిక స్థితియన్ననో మిక్కిలి శోచనీయము : దేశముననుండు ధాన్యములు సేనల తిండికి చాలునవి గావు : దేశాంతరములనుండి తెప్పించుకొందమన్ననో మాగణములు లేవు : చేతనున్న సొమ్మును నానాట సెలవై పోవుచున్నది : తమ రాజ్యమున బీదలచేత సేవింఁగఁబాంకులలోఁ గట్టఁబడియుండిన రెండువేల యిన్నాట యేఁబడి కోట్ల రూపాయలను యుద్ధపు సెలవులకై అన్యాయముగా సంబేదలగు బీదల కడుపు మండించి తీసికొనిరి. యుద్ధమున కింకను విశేష ధనము గావలసియున్నది. యుద్ధ సామానులను నానాటికిఁ దగ్గుచున్నవి. పాపము ! వీరేమి చేయఁగలరు? గర్వముకొని హద్దుమీఠి పైకొన్న యక్రమ యుద్ధమువలని ఫలమును అనుభవించి యల్లాడుట న్యాయమే గదా ?

ఈ యుద్ధమున్ననో నానాటికి మిక్కిలి ముమ్మర మగుచున్నది. దీని మన రాజప్రతినిధి పుక్తుఁడు వీరశయనము నొందెను. బొంబాయిగవర్నరు

కుమారుడు గాయపడి తన సేనలతోడ శత్రువులచే బట్టబడి యున్నాడు. మన యువరాజును ఆశ్వికదళముననేరి యాయోధనము సలుపుచున్నాడు. ఆంగ్లేయ దేశపు మంత్రియైన ఆస్క్విత్ ప్రభువు కుమారుడు యుద్ధ రంగమును జేయున్నాడు. జైర్మని చక్రవర్తి మేనల్లుండ్రలో నిరువురు మడిసిరి. జపానువారు జైర్మనివారి స్వాధీనమున నుండు కియాచోద్యోపమును బట్టుకొనిరి. ఆస్ట్రేలియా దేశమువారు బిస్మార్క్ ద్యోపములను న్యూగిని దేశమును వశపఱచికొనిరి. ఆఫ్రికా దేశములోని జైర్మనివారి రాజ్యముయొక్క పూర్వభాగమును వారి శత్రువులు స్వాధీనముచేసికొనిరి. వారియుద్ధ నావలలో ననేకములు నాశమైనవి. అనేక వ్యాపారనౌకలు మనవారిచేతను వారి మిత్రులచేతను బట్టబడినవి. జైర్మనివారి కాహారమును ధనమును దెచ్చిన యోడలు కొన్ని ఆంగ్లేయులకుఁ జిక్కినవి. జైర్మనివారికి సహాయము చేయవచ్చిన తుర్కీవారు ననేక స్థలములలో పరాజితులయి తమ దేశములనుఁ గోలుపోవుచున్నారు. ఆస్ట్రీయా చక్రవర్తి ధైర్యముఁ దొలగి నిర్విఘ్నంఁ డయ్యెను. జైర్మని సేనలు డయ్యుట కారంభించినవి. ఐనను, కయిజరు మాత్రము కడు ధైర్యమును బూనియే యున్నవాఁడు.

10. TURKISH TREACHERY

టర్కీ ద్రోహము

టర్కీ రాజ్యము ఐరోపాఖండము నా గ్నేయముననుండునది. ఇదియొక మహాన్తు దీయ రాజ్యము. ఇది పరునైదులక్షలయిరువదియొక్క వేల (1,521,000) చదరపుమైళ్ల వైశాల్యము గలది. ఇందలి జనసంఖ్య మూడు కోట్లు నరువదియేడులక్షల యేబదివేలు (33,750,000). దీనికి కాన్ స్టాంటినోపిలు ప్రధానపట్టణము. దీని యేలికకు సుల్తాననిపేరు. ఇప్పుడు మహమ్మద్ ఇమాం సిద్ధిక్ ఉల్ ఇస్లాం పాన్చా యనునతఁడు సుల్తానుగానున్నాడు. ఈయన 1844 సం॥ నవంబరు 31వ తేది జన్మించి, 1909 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 27 వ తేది పట్టాభిషిక్తుడయ్యెను. ప్రస్తుత మీయన వయసు డెబ్బది యేండ్లు.

ఈ రాజ్యమునకు ఆంగ్లేయులు పెక్కుమారులు ఉపకారము చేసి యితర రాజులవలన నాపద గలుగకుండఁదగిన యేర్పాటులు చేసియున్నారు. ఈ సుల్తాను ఇంగ్లీషువారివలనఁ దాను బాందియున్న యుపకారములను మఱచినవాఁడై జైర్హీవారితోఁ జేరి యాంగ్లేయులకు విరోధములైన పనులను మిక్కిలి వంచనామతియై చేయఁబూనెను.

విరోధాయందు యుద్ధము మొదలుపెట్టగానే, ఆంగ్లేయులయొద్ద నుండియు ఫ్రెంచివారి యొద్దనుండియు తప్పించుకొని పాఠివచ్చిన జైర్హీవారి రెండు యుద్ధనావలు గోల్కా బ్రెస్టా యనునవి, తురుష్కుదేశపు డార్డనల్స్ జలసంధిని జేరినవి. సుల్తానుగారు మధ్యస్థ రాజ్యములవారి యేర్పాటుల ప్రకారము వానిని 24 గంటలలోగా తమ రేవునుండి తొలఁగించియో, లేక అందలి జైర్హీనియ యుద్యోగస్థులను పనివాండ్రను తొలఁగించివానిం దను యధీనము కావించుకొనియో యుండవలసియుండ, తన యధికారమునకు లోబడిన గూ జలసంధియందే వాటి ననేకదినములు నిలువనిచ్చి యనంతరము వానినిఁ దాము కలకుఁదీసికొన్నట్లుచెప్పి జైర్హీయుద్యోగస్థుల నా నావలయందే నిలిపియుంచెను. తుర్కీ నావికాసేనలకు నింత వఱకు నధికారియై యుండిన యాంగ్లేయోద్యోగస్థుని గూడ తొలఁగించెను; అతనికి మారుగా జైర్హీవాడోకనినే నియమించెను.

సంవత్సర మొకటింటికి పదునైదువేల వ్యాపారనావలు సాధారణముగా మధ్యధరాసముద్రమునుండి నల్లసముద్రముమీఁదుగా ఋష్యాకుఁబోవ నాధారమైయుండు 47 మైళ్ల నిడివియు 3 మైళ్ల వెడల్పును గల డార్డనల్స్ జలసంధిని పూర్తిగా మందుగనులచే నిండించి యాంగ్లేయవర్తక నావలు పోవ కుండునట్లు చేసి, ఇతఁడు తన నేలపై న్యాయమును నీటిపై న్యాయమును తయారు చేయు మొదలుపెట్టెను. ఇతఁడా జలసంధిమార్గమున ప్రేలుడు మందుంచుటచేత, సుమారు డెబ్బది యాంగ్లేయుల వ్యాపారనావలు అచ్చటనుండి యవతలికిఁ బోవఁజాలక యందే నిలిచిపోయినవి : అందువలన వ్యాపారమునకు నిరోధము గలిగించినదేగాక, జైర్హీవారి యుద్ధనావలు రెండును వీనిని బాడుచేయ నవకాశము సైతము గలిగించినవాఁడు : ఆ జలసంధిమూలమున నల్ల సముద్రమున కాంగ్లేయులు పోరాదని దారి నడ్డగించెను. ఇవి యెల్ల మధ్యస్థరాష్ట్రములవారు చేయు కార్యములు గావు గదా? ఇదియును గాక, బాగ్దాదు

పట్టణమునందును మైసఫర్మియా నగరమునను గల యాంగ్లేయులను వీరి యుద్ధోగములు మిక్కిలి యవమానకరముగ మాటలాడి వారి మిత్రమండలములను విశేషముగా దూషించిరి. ఆంగ్లేయుల పైవిచారణకు లోబడిన యాజిప్తురాజ్యము నెదిరింప సుల్తాను సైన్యములను గూర్చెను. ఇండియాలోని మహమ్మదీయులను తుర్కీమహమ్మదీయులను క్రైస్తవులకు విరోధముగాఁ గలహిందునట్లు ప్రేరేపింప షేక్ అజీజ్ అను నొక తులువ నేర్పాటు చేసెను. ప్రతి దినమును జెర్మనియు లనేకులు యుద్ధసాధనములను దక్కిన యితర సామానులను కాన్ స్టాన్టినోపిల్ నగరమున జేర్చుచుండరి. ఇవన్నియు సుల్తానుని సంపూర్ణ సంతృప్తి నే నడచియుండవచ్చును.

ఈ దేశపురాజు బహుదినములనుండియు దనకు గర్భశశ్రువైన ఆస్త్రియాతో నిస్సహేకీభవించి జెర్మనికి సహాయము సేయ సమ్మతించెను. అయినను, ఈ దేశపు యువరాజగు ఇజ్జిడిస్ బాచ్చా యనువాఁడు మాత్రము ప్రారంభము నుండియు నాంగ్లేయుల పక్షమునే యవలంబింపవలయునని తీర్మానించి యున్నాఁడు. కొన్నిదినములకు ముందు ఈ దేశపు మంత్రులును రాజును జేరి యువరాజుగారి సాధమునఁ గొన్ని రహస్యవిషయముల నాలోచించిరి. 'ఆ సహాయమున నీ దేశపు యుద్ధమంత్రి ఎన్ వర్ బే యనునతఁడు ఆంగ్లేయుల దూషింపఁగా, యువరాజుమాటల కడ్డమువచ్చి యాంగ్లేయుల సద్గుణములను విశేషముగఁ గొనియాడెను. తుర్కీసేనలకు వాన్ సాండర్స్ అను జెర్మని దేశీయుఁ డొకఁడు సేనానాయకుఁడుగా నియమింపఁబడి యున్నాఁడు. ఆ మంత్రులలోచన సభయందు యువరాజు నభిప్రాయములను విరోధముగా వానినిఁ బిలిచి యుద్ధమంత్రి కొన్ని విషయములు చెప్పఁగా, ఆ జెర్మానీయుఁడు యువరాజును ధిక్కరించెను.

యువరాజును దన పనివాఁడైన యా జెర్మానీయుని నోరు మూసికొని సభనుండి తొలఁగి పొమ్మన, ఎన్ వర్ బే కుపితుఁడై తన పీఠమునుండి లేచి తుపాకీని బూనెను. దీనిం గన్న యువరాజు తనయొద్దనున్న చేతుపాకీతో ఎన్వర్ బేయనువాని తొడలందును జెర్మనివాని భుజమునను గాల్చి గాయ మొనరించెను. నాఁడు మొదలు తుర్కీ యువరాజును ఆ దేశపుఁ బ్రధాన మంత్రియు నాంగ్లేయుల పక్షమునే తామవలంబింపవలయుననియు, జెర్మని-వారి సహవాసమే తగదనియు సుల్తానుని నిర్బంధించుచువచ్చిరి. ఐనను,

దుర్భాగ్యుడగు నెస్వర్యేయనువాని దురాలోచనలవలన గారణము లేకయేయాం-
గ్లేయులకు విరోధములైన కొన్ని కార్యములు జరుగుచున్నవి. వీనికి సంబం-
ధింపని ప్రధానమంత్రి తమ యుద్ధోగమునకు రాజీనామా యిచ్చి తాము
తొలగింపబడు మూడు మారులు యత్నించిరికాని, ఎన్ పర్ జేయుచు దక్కిన
జెర్మని సైన్యోద్యోగులను జేరి యతనిని యుద్ధచట్టము ప్రకారము కాల్చి
చంపుదుమని తెలియజేసిరి. ఇందుచే నతని యెన్నిక కొనసాగలేదు.

తుర్క్మివారు మధ్యస్థులైయుండి డార్ డనోస్ మార్ముగావచ్చిన
జెర్మనివారియోడలలోని జెర్మనిపనివాండ్రను తొలగించి తుర్క్మి వారి నే-
పనివాండ్రుగా నియమించి, జెర్మనిసైన్యోద్యోగస్థులను తొలగించిన యెడల
నింతకుఁ బూర్వ మొనర్చిన తప్పల ముఱచుటయే గాక, యుద్ధానంతరమునను-
దాని రాజ్య గౌరవములకు హానిరాకుండఁ దగిన యేర్పాటులు చేయుదుమని
ఆంగ్లేయులు తెలియజేసి యుండియు, తుర్క్మి యా మాటలను లక్ష్యము
చేయలేదు.

ఆంగ్లేయ ప్రతినిధియుండు చోటనుంచియున్న యాంగ్లేయ ధ్వజపట-
మును చించి యాస్తంభమును సైతము గూల్చి యింకను పలువిధముల నాంగ్లే-
యులకు విరోధములయిన కార్యము లొనరించిరి. కడచిన సం॥ అక్టోబరు నెల
29 తేది నల్లసముద్రతీరమున నుండు ఒడెస్సానగరపు రేవుననున్న కొన్ని ఋష్యా
వారి యోడలను బాడు చేసినదేగాక, ఫ్రెంచివారి యోడలకును నష్టము
గలిగించిరి. దీనివలన ననేకులు గాయపడి పలువురు మృతి నొందిరి. ఇవన్నియు
తుర్క్మి దేశమువారు ప్రతికక్షులను జేరి యుద్ధము ప్రకటింపకయే చేసిరి. తుర్క్మి-
సుల్తాను మాటలచే న్నేహమును బ్రకటించి కార్యముపట్ల మాత్ర మాంగ్లేయు-
లకును వారి మిత్రమండలమునకును విరోధములగు కార్యము లనేకములు
జెర్మనివారి ప్రేరేపణవలన జేయుచుండెను. ఇంక నూరకున్నఁ దమ గౌరవ-
మునకు హాని గలుగు నని తలఁచి మన యాంగ్లేయులు నవంబరు నెల 1 తేదిని
దుర్క్మివారితోఁ బోర నారంభించిరి.

ఇంకను సుల్తాను తనకుఁ దెలియకయే యివన్నియుఁ జరుగుచున్న వని
మాయమాటలు పలుకుచున్నాఁడు. ఇండియాలోనుండు మహమ్మదీయు-
లందఱును తుర్క్మివారి చేష్టలయందు విరక్తులైయున్నారు. ప్రస్తుతము జరుగు
యుద్ధము మత సంబంధ మైనది కాక పోవుట చేతను, బాల్కను రాష్ట్రమున-

కును దమకును జరిగిన యుద్ధమున దమరాజ్యమును స్థాపించిన యాంగ్లేయులకు విరోధులగు జైర్ నివాత్తోజేరి యుద్ధమునకుఁ బ్రారంభించుట చేతను, ఇండియాలో నుండు మహమ్మదీయులందఱును హైదరాబాదు నబాబుతోసహా తుర్కీ నడతలను దూరుచు సర్వవిధముల చేతను నాంగ్లేయులకు విధేయులైయుండునట్లు తీర్మానించుకొనిరి.

కృతఘ్నుడగు నీసుల్తాను దురభిప్రాయము గలవాడై యాంగ్లేయుల మోసపుచ్చ నెంచి తన్నుఁ గట్ట త్రాళ్లు తానే తెచ్చుకొనెను.

11. EGYPTIAN IMPRUDENCE

ఈజిప్టు అవివేకము

ఈజిప్టు దేశము ఆఫ్రికాఖండముయొక్క ఉత్తరభాగమునను మధ్య-ధరాసముద్రమున కాగ్నేయభాగమునను నున్నది. దీని వైశాల్యము మూడులక్షల అరువదిమూడువేల యిన్నూరు (363,200) చదరపు మైళ్లు. ఇందొకకోటియురబదమూడులక్షల (113,0,000) జనులు వాసము చేయుచున్నారు. ఇందనేకులు మహమ్మదీయులు. దీనికి కెయరో ప్రధాన పట్టణము. దీని నేలు రాజు ఫేడిక్ అను బిరుదు గలిగి యుండును. ఈరాజ్యమును అబాస్ హిల్లీ బాషాయను నతఁడు ఫేడిక్ బిరుదుతోఁ బాలించుచుండెను. ఈయన 1874 వ.సం॥ జూలై నెల 16 తేదీని జన్మించి తన పదునెనిమిదవ యేట 1893 వ.సం॥ జనవరి 7 తేదీని రాజ్యభారమును వహింపఁబూనెను.

ఈరాజ్యము స్వేచ్ఛగాఁబాలింపఁ బడునదియైనను, తుర్కీరాజ్యమునకు లోబడినది. ఇయ్యది ఆంగ్లేయుల పైవిచారణకు లోబడి యున్నందున నిందలి జనుల కనేక సౌకర్యములు గలిగి యున్నయవి. దేశమును సుభిక్షముగానే యున్నది. ఐరోపాఖండమున యుద్ధ మారంభ మయిన వెంటనే, తుర్కీ సుల్తానును జైర్ ని చక్రవర్తియును గలసి యీరాజు నాంగ్లేయులకు విరోధముగా నిలిచి తమతోఁ జేర నిర్బంధించిరి. వాఁడుచు వారి యిష్టము ననుసరించెను.

విజయ నగర రాజ్యములోని జను లోనేకులు లోకం టచ్చట సభలం
కొన్ని ప్రముఖులు దైవ యాగ్లేయ యుద్ధసిద్ధులకు లోకం ధనమును గూర్చి
యుద్ధసిద్ధులకు గూర్చుచున్నారు.

అబాస్ హిల్మీపాచా యనువాడు జైర్ ననివారితో జేరెను. విస-
ప్పటికిని, ఆ దేశపు మంత్రులును బ్రజలును దా మెప్పటివలె నే యాంగ్లేయుల
యేలుబడియందే యిష్టము గలవారై యుండుటవలనను, ఇంతకుఁ బూర్వమే
కేడీపు తనదేశమును అందలి ప్రజలను ఈ యుద్ధ సమయమునఁ గాపాడ-
వలయు నని ప్రార్థించియుండుట వలనను, మన చక్రవర్తి తామే ముందు
నిలిచి యింతకుఁ బూర్వము చేసి యుండిన వాగ్దానము ననుసరించి యారా-
జ్యమును రక్షింపఁ గంకణము గట్టికొని, దానిం దమ శత్రుపక్షవలంబియు
కృతఘ్నుఁడు నగు తుర్కీ సుల్తానుని యధీనమునుండి తొలగించి ప్రస్తుత-
మున దమ పగవారిం గలసిన అబాస్ హిల్మీని నైతము పదభ్రష్టుం గావించిరి.
మన దొరతనమువారు వాని స్థానమునఁ బూర్వపు రాజవంశీయుఁడైన
“హుసేన్ కేమల్” అను రాజకుమారుని రప్పించి సుల్తా నను బిరుదుతో
నీజిపు దేశమునకు రాజునుజేసి యనేక సేనలు గొలువఁగా మహావైభవముతో
కయరో నగరమున నతనిని సింహాసనాసీనుం జేసిరి.

12. GERMAN ATROCITIES

జైర్ ననివారి క్రౌర్యములు

అక్రమముగా యుద్ధమునకుఁ బ్రారంభించిన జైర్ ననివారి కిప్పుడు చేత
నున్న ధనమును ఆహారపదార్థములును నానాటికి తగ్గుచున్నవి.
వీరు బెల్జియములోని పెద్ద సివిల్ ఉద్యోగిష్టులను ధనవంతులను బట్టి తమ
దేశమునకుఁ గొనిపోయి వారిచేఁ బండియుండిన పయిరును గోయించి మహా-
సూలు చేయించిరి. బ్రుస్సెల్సు పట్టణములోని రొట్టెలమ్మవారి యొద్దనుండి
దినమొకటికి 70,000 పౌనుల రొట్టెలను నిర్బంధించి తీసికొనిరి. దాని
సమీపమున నున్న యొక చిన్న గ్రామమున దినమొకటికి నన్నూరుబుడ్లు
మేలైన సారాయిని 40,000 పౌనుల మాంసమును నిష్పాదించి తీసికొనిరి.

బ్రుస్సెల్స్ లోని ప్రజలవలన యుద్ధపు ఖర్చులకై 12 కోట్ల రూపాయలు పసూలుచేయఁ గావుల నిర్బంధించు చుండఁగా నా పట్టణములోని వర్తకులు నలువరు షైమొత్తము నిచ్చుట కొప్పుకొని యితర జనుల నుపద్రవవిముక్తులం జేసిరి. లీజ్ పట్టణమున మూడుకోట్ల రూపాయలు పసూలు చేసిరి. ఆంట్వెర్ప్ నగరపుఁ బ్రజలయొద్ద మూడుకోట్ల రూపాయలఁ గొల్లపెట్టుటయే గాక నా యూరిలోఁ గొన్నిభాగములఁ దిరిగొల్పిరి. ఈ విధముగా నింకను ననేక గ్రామములనుండి యాహారవస్తువులును రొక్కమును మిక్కుటముగ రాబట్టిరి.

అనేక సంవత్సరములనుండి యీ లోకమునంగల యపూర్వ విచిత్ర వస్తువులచే నింపఁబడినదియు, అచ్చొత్తని యపూర్వగ్రంథ కోటులచే నిండినదియు, అనేకకోట్ల పౌనులవెలగల ముద్రిత గ్రంథములను గలదియు, చిత్ర విచిత్ర శిల్ప కల్పనలం గల యనేక ప్రతిమలు గలదియు నైన లోవేక్ నగరమునందలి పుస్తక భాండాగారమును నిష్కారణముగా గాల్చి రూపుమాపిరి. అనేక కోట్ల పౌనులు వెచ్చించి మిక్కిలి యద్భుతముగను ఉన్నతముగను గట్టఁబడినదియు యందఱిచేతను గొప్పగ సన్మానింపఁబడినదియు నై చూపరుల మానసముల కింపు సంపాదించుచువచ్చిన ప్రాస సురేశపురేహీం దేవాలయమును బగులఁగొట్టిరి.

వీరు కౌలుపెట్టిన గ్రామములందెల్ల కౌపులయిండ్లలో దూరి వారల ధనమును ఆహారవస్తువులను ఆపహరించుటయే గాక, కుసుమకోమలు లగు యువకులను పట్టి కొట్టి మానభంగము గావించి, కొంపలను గొఱవిపెట్టి యవి మండుచుండఁగా తాము పట్టిన పడుచులఁ బ్రాణములతో నామంటలం బడవైచిరి.

కొన్నిచోట్ల నాయూరివారిని జూచినమాత్రాన వారలం దఱుముచుఁ టోయి తుపాకులతోఁ గాల్చియు, గొండఱి నీటెలతోఁ బొడిచియు, కొండఱిని చెవులు గోసియు, కొండఱి చేతులు కాళ్లు విఱిచియు, కొండఱిని తల క్రింగుగా చెట్లకు వ్రేలఁ గట్టి యడుగున మంటలు వేసియుఁ జిత్రవధచేసిరి. ఈలాటి హింసలకుఁ దాళఁ జాలక వారువారు గోడుగోడున నేడ్చుచుండ నట్టివారి కెదుట నిలిచి వీరు చంకలు దట్టుకొనుచు నవ్వచు ద్రుళ్లుచు సంతోషించిరి.

మఱియును నీ జెర్మనివారు పఱచు పాల్లను దప్పించుకొనఁ దలఁచి యిండ్లలోఁ దాఁగి యుండు స్త్రీబాల వృద్ధుల వెదకి వెదకి కాల్చి చంపుట యును, కాళ్లు పట్టి గిరిగిరఁ గ్రిప్పి గోడలకు మోదుటయును, ఏ యింట నైన జనుల నేకులు దాగి యున్నచో నాయింటికి నిప్పుంటించుటయును, యుద్ధమున గాయము దగిలినవారి ననేకులఁ జంపుటయును, కొండఱిచేఁ బల్లములఁ ద్రవ్వించి యెవరుత్రవ్విన పల్లమున వారినే శుషాకులతోఁ గాల్చి పూడ్చుటయును, తల్లి చూచుచుండఁగా బిడ్డలను మంటలఁ బడఁ ద్రోయుటయును, భర్తలయెగుట భార్యల మానములఁ గొల్ల జెట్టి చంపుటయును, దేవళములఁ బడఁ గొట్టుటయును, పంటపొలములఁ బాడుచేయుటయును నాదిగా ననేక దుష్కార్యములం జేసిరి.

ఈలాటి దుష్కృత్యములవలన నీ దేశమువారు లోకులందఱును దమ్ము జూచి యసహ్య పడునట్లు చేసికొనిరి. ఆంగ్లేయ గూఢమంత్రి కిచ్ నర్ ప్రభువు ఇంగ్లండునుండి ఫ్రాన్సుకు సేనలను సంపు నపుడు బోధించిన హితోక్తులను నువర్ణమయ శిలయందు శాసనముగా వ్రాసియుంచఁ దగినదియే యగును: “మీరలు యుద్ధమున కేగు స్థలములలో నమితముగా పానముచేసి చిత్తస్వాధీనములేక హద్దుమీరి నడువకుండు. స్త్రీబాల వృద్ధుల విషయమున మిక్కిలి మర్యాదతోడను ప్రేమతోడను ప్రవర్తింపుండు. మేరమీరి చరింతు రేని దేశమునకు గౌరవహాని గలిగించుటేగాక, మీరును హానిఁ జెందుదురు” అని గదా యుపదేశించిరి? ఔరా! ఏ రాంగ్లేయ వీరుల కొనర్చిన హితబోధకును, జర్మనివారి నడతలకును గల తారతమ్య మెట్టిదో చదువరులే యాలోచింతురుగాక.

13. BELGIAN BRAVERY

బెల్జియనుల ధైర్యము

అల్ప సైన్యముల గలవారైన బెల్జియ దేశాధీశుండు మొదట నుండియు జర్మని చక్రవర్తి నెదిరించి తన ధైర్యమును బ్రకటించి, జర్మని చారి సేనా సముద్రమునకుఁ జెలియలి కట్టయై నిలిచెను. టెగ్నోంటి అను పట్టణమున 4,000 సైన్యముతో 20,000 జర్మనియనుల నెదిరించి ఘోర

యుద్ధము చేసెను. సముద్రతీరపు కలుజులను బెఱికి యాజులమును భూమిపైఁ బ్రవహింపఁజేసి యనేకుల శత్రువుల నా మున్నీటి ముప్పున ముంచెను.

ఈ దేశమువారు లీజ్ పట్టణమును పగతురు ముట్టడించినపుడు చేసిన యుద్ధము తీరును, బ్రుస్సల్స్ యుద్ధమునఁ జూపిన సామర్థ్యమును సాటిలేనివి. ఆలాస్ట్ అనుచోట వీరికిఁ గలిగిన జయము సర్వజన సంస్తవనీయమైనది. అంత్యైర్వు నగరమున జరిగిన యుద్ధము తీరును అందు జర్మనియనులకుఁ గలిగించిన నష్టమును కష్టమును జెప్ప నలవి గానివి.

జర్మని వారొక బెల్జియం దేశపు ధనికుని బట్టి నిష్కారణముగఁ గంబమునకుఁ గట్టి తుపాకితో వాని తలఁ పగులగొట్టఁ బోవు సమయమున నతని కూతురు 19 ఏండ్ల చిన్నది పరుగునవచ్చి వానిచేలి తుపాకిని బెఱికి వానిని వాని సేనానాయకుని తక్కుంగల జర్మని యుద్ధోగస్థులను పలువుర యుద్ధక్షీరులను గాల్చి యొకక్షణమున చంపి తనతండ్రిని విడిపించుకొని పోయినది.

జర్మని సేనానాయకుఁ డొకఁడు బెల్జియము దేశమునం బ్రవేశించి యనేకులను జంపి యా పీనుఁగులఁ బ్రోవు గావించి తా నా ప్రోవు నడుమ నిలిచి యాదేశపుఁ దిక్కిన నగరముల వివరణమును బెలుపు నొక పెద్ద దేశ-పటమును విప్పి చూచుచుండెను. అతని చుట్టును గొంతమూరమున మండలా-కొరముగా వాని సేనలు వాని రక్షణకై కొచియుండెను. ఆ సమయమున వాఁడు నిలిచియున్న చోటికి సుమారు 900 గజముల దూరమున ప్రేతరాశి నడుమ 18 రెండ్ల యీడుగల హాయిల్స్ అనునొక బెల్జియ బాలకుడు దాగియుండెను. వాఁడా సేనానాయకుఁ డొంటిమైయి నిలిచి పటమును జూచుచుండుటను గాంచి యొక విధముగ నాలోచించి యద్దాని నెరవేర్చఁ గ్రిందపడి యున్నట్లే మెల్లమెల్లగ నాపీనుఁగుల నడుమనే బ్రాకుచు సేనానాయకుఁ డుండుచోటికి సుమారు నన్నూరు గజముల దూరమునఁ దలయెత్తి నిలిచి, తనయొద్దనున్న చేతుపాకితోఁ గాల్చి వానిం జంపెను. వాని చుట్ట-నుండిన సేన లీ చిన్నవాని కృత్యము నెఱుఁగుటకుఁ బూర్వమే యా సేనానాయకుని యుడుపులను గిరీటమును దాల్చి వాని గుఱ్ఱమునెక్కి మహావేగ-ముతో నా సేనామధ్యమునఁ బ్రవేశించెను.

వాడచటఁ గొన్ని సేనా రహస్యముల నుపాయముచే నెఱింగి బహు సాహసముతో తప్పించుకొని తన దేశపు సేనల సమీపమునకుఁ బోయి తాఁ దాల్చియుండిన పగతుని యుడుపులను దీసి కిరీటమును చేఁబూని వాని నెల్లఁ దనదేశపురాజు చేతికిచ్చి తనకుఁ దెలిసి యున్న శత్రుసేనా రహస్యమును విన్నవించెను.

ఆ సేనానాయకుఁడు ఆ చిన్నవాని ధైర్య సాహసములను బుద్ధిబలమును మెచ్చుకొని వాని కాయుద్ధరంగముననే యెల్ల నెఱుంగ'సర్' అనుపేరును నిచ్చి వాఁడెక్కి వచ్చిన గుఱ్ఱమును, పైఁజెప్పిన సేనానాయకుని యుడుపుల లోని సంచియందుండిన బంగారు గడియారమును, స్వీయ ధనమును వానికే బహుమానముగా నిచ్చుటయేగాక, ఆ సేనా నాయకుని యొద్ద జెర్న నిసేనలకుఁ గావలసిన సెలవుల నిమిత్తము ఉడుపునఁ దాఁచియుంచిన యెనుబది యొక వేల రూపాయలను గాయము తగిలిన తన సైనికుల చికిత్స సెలవుల నిమిత్తమై యొసంగెను; అందఱు నెఱుంగ నాచిన్నవాని ధైర్యమును విశేషముగఁ గొని యాడెను.

ఈ విధముగా జర్న నివారి సేన లీదేశమున బలువిధముల నష్టములకుఁ బాల్పడవలసి వచ్చెను. ఈదేశమున అబలా బాలక సమూహము గూడ శౌర్య సాహస సమేతమై యున్నదనుట యెంతయుఁ బ్రశంసనీయును.

ఈ మహాసంగ్రామమున బెల్జియమువారు ప్రకటించుచుండు ధైర్యము తుణమాత్రము సకల దేశముల నల్లకొనియెను.

జెర్న నివారు లీజ్ కోటలను బట్టునప్పు డా సేనల కధికారియైన ఓప్ అను రాజకుమారుఁడును వాని యల్లుఁడును పృథులి కోటను ముట్టవించిరి. దాని చుట్టుప్రక్కలనుండు కొన్ని స్థలములను శోధింపఁ దలఁచి యాయరువురును నొకనాటి రాత్రి గూఢముగాఁ బాదచారులై పోయిరి. ఆ సమయమున బెల్జియదేశపు పీఠుఁడొక డా యరువురును వచ్చుచుండుటను జూచి శత్రుపక్షమువారగుట యెఱింగి, వారు వచ్చు మార్గముననే యొక పల్లమునఁ దాగియుండి యాశత్రువులు దన్ను సమీపింపఁగనే తుపాకితో వారిం గాల్చి యా సమాచారమును దన సేనాపతి కెఱింగించెను.

ఈ సమాచారమును విన్న సేనానాయకుఁడును నా పీఠుని వేవితములఁ బొగడి యా పీఠుఁగలుండు చోటికిఁ బోయి యా ప్రేతద్వయమును

సేరెయింగ్ అను చోటునకుఁ దెచ్చి శోధించి చూడఁగా, ఆ రాజకుమారుని ట్రోపియంగు సనేకములయిన నోట్లును, వాని చేతనున్న కత్తి పిడియందును నడుమునఁ గట్టయున్న బంగారు కాసెయంగును సనేక పానులు వెలగలిగిన యపూర్వరత్నములును బాదువఁబడి యుండెను. అతఁడా ద్రవ్యమును దము రాజునొద్ది కంపఁగా, మహాదార స్వభావముగల యా బెజ్జెయ దేశాధీశుఁడు దనకు జయలబ్ధమైన యా ధనమును దన శత్రువైన జెర్మని చక్రవర్తికి యంపివేసెను. ఇట్టి యాచార్యము స్త్రీబాల వృద్ధులను సైరము కరుణా హీనుఁడై చంపుచున్న కఠికవాఁడగు జెర్మని చక్రవర్తికి వేయి జన్తములు తపసు చేసినను గలుగునా?

14. RUSSIAN HEROISM

ఋష్యనుల పరాక్రమము

అనేకాశ్విక సేనా పరంపరలు గల ఋష్యనులు ఈ యుద్ధ మారంభమైనది మొదలు ఆస్ట్రీయా జెర్మని దేశములపైఁ జూపుచుండు పరాక్రమము ఇంతంత యని చెప్ప నలవికాదు. వీరనేక లక్షల సేనలతో ఆస్ట్రీయా నెదిరింప నది యీసేనల ధాటి కోర్వఁజాలక తత్తరపడు చుండ, జెమకానివారొక గొప్పసేనతో నచ్చోటికిఁ బోయి ఋష్యనులచేఁ బరాజితు లగుటయును, ఆ సమయమున ఫ్రాన్సున నున్న వీరి సేనలు నడలి యాంగ్లేయులచేఁ దఱుమఁ బడుటయును జూచినవా రెల్ల మెచ్చు కొనుచున్నారు.

ఋష్యనులు ఆస్ట్రీయా రాజ్యపుఁ బూర్వ భాగములోని కొలది భాగము నాక్రమించుకొనిరి. ఋష్యదేశపుఁ బ్రజలలో నింకను నొకకోటి సంఖ్యగల యుద్ధవీరులు తయారు జేయఁబడుచున్నారు : వీరు సంవత్సరములు ఎన్నియొ నను జెర్మనివారిని ఆస్ట్రీయనులను తలయెత్త నీయక ధ్వంసము సేయఁ దీర్చానించుకొని యున్నారు. వీరి దేశమో మహా విశాలము; జన సంఖ్య యన్ననో యత్యధికము : ధనమో తఱుగనిది; పరాక్రమమో ప్రశంసనీయము

ఈచక్రవర్తి తన రాజధానియగు సెక్ట్ పీటర్ స్బర్గ్ జెర్మని నగర

మువలె నగపడు చుండుటంజేసి, (బర్గ్ అనునది జెర్మనిలోని గ్రామముల కుండుపేరు) జెర్మనివారి క్రూర కృత్యములం గాంచి లోకమెల్ల నసూయఁ జెందియుండుటవలన, తమదేశపుఁ బ్రజల యభిప్రాయము ననుసరించి యా నగర నామమును 'పీట్రోగార్డ్' అని మార్చికొనిరి.

గుఱ్ఱపు సవారిచేయుటలో మిక్కిలి నేర్పరియైన ఋష్యావీరుఁడొకఁడు జెర్మనివారికినిదమకును ఘోరయుద్ధము జరుగుచుండు సమయమునఁ దానెక్కి యుండు నశ్వము శత్రు సేనాధిపతిచేఁ గొల్పోబడినది. ఇట్లు కొట్టఁబడిన గుఱ్ఱము నేల కొరఁగునంతలో నా ఋష్యాదేశీయుఁడు నేలకు లంఘింపఁగా, వానిని శత్రుసైన్యాధ్యక్షుఁడు దనచేతి కరవాలముతో నటుకఁబోయెను. ఇంతలో నాయాశ్విక భటుఁడా శత్రువుని గుఱ్ఱముయొక్క కడుపుక్రిందుగా దూరి వెనుకటి పార్శ్వమునుజేరి తటాలున దానిపైకెక్కి యా సేనానాయకుని చెదిలోఁ గర్జించెను. ఆ గర్జనవమున దిగ్భ్రమఁజెందిన సేనాపతి తనచేతి కత్తిని బారవిడుచుటయు నదియ సమయమని యా ఋష్యావాఁడా తని పెడతెక్కలు విఠిచికట్టి యాగుఱ్ఱపు వాఁగెలఁ దనచేతఁబట్టి శరవేగమున నాగుఱ్ఱమును దమసేనలోనికి బటపియతనిఁ దమసేనానాయకున కప్పగించెను. ఇట్లు శత్రువులకుఁ జిక్కియు నాజెర్మని సేనానాయకుఁడు తన్ను బట్టిన వీరుని ధైర్య సాహస బుద్ధి కౌశలములను వేనోళ్లఁ బొగడెను.

ఈ యుద్ధమున నింతవఱకు నపజయమన నెట్టదో యెరుగని యొక ఋషియా వీరుఁడు తన సేనలతో జలపూర్ణమైన యొక చెఱువుకట్ట వెంబడి వచ్చుచుండగా, జెర్మనివా రనేక సైన్యములతో నెదురుపడి, వానిని వాని సేనలతో గూడ మూఁడు ప్రక్కలను ముట్టడించిరి. అంత నా ఋషియా సేనాధిపతి తన్నుఁ బొదివిన జెర్మనియనులు తన సేనలకన్నఁ బదిమడుగులు పొచ్చుగా నుండుటంగాంచి వారిచేఁ జిక్కి యవమానము నొందుటకన్నఁ జచ్చుటయే మేలని తనసేనలను ఆయుధాది సర్వవిధ సామగ్రులతోడ నా చెఱువునఁ బడమని తానును వారితోడఁ బ్రాణత్యాగము చేసెను.

దీనిం గాంచిన జెర్మనియనులు వాని సాహసమునకును మానరక్షణ బుద్ధికిని మెచ్చుకొనిరి. "ప్రాణంవాపి పరిత్యజ్య మానమేవాభిరక్షు" అను వచనము ఈ వీరునియందు సార్థకమైనది. ఇంతటి మనస్తైర్యముగల

వీరులు ఋషియ నైస్యమున ననేకులు గలరు. వీనిం బోలునుకే యితర దేశపు సేనా నాయకులు !

15. FRENCH STRATAGEM

ఫ్రెంచివారి తంత్రము

పదాతిసేనలకుఁ బ్రసిద్ధిఁగాంచిన ప్రాక్సుదేశపు నెల్లలోఁ జెర్తనివారు బ్రవేశింపఁగానే, ప్రాక్స్ గవరనైంటువారు కొన్ని సైనిక తంత్రముల ననుసరించి తమ ప్రధానపట్టణమగు పారిసును ఖాళీచేసి బోగో యను నగరమును దత్కాలమున రాజధానిగాఁ జేసికొని యున్నారు. వీరు శత్రువులు తమదేశములోఁ బ్రవేశింప కుండు నట్లు ఆటంకము చేసి యుద్ధము చేయుచువచ్చుట ముక్కిలి యద్భుతము. శత్రువుల కనేక స్థలములందు నష్టము విశేషముగాఁ గలిగించిరి; వారలను తంత్రముగా మాయలకు లోబఱచి మడియించుచున్నారు.

జెర్తనియనులు పారిసుకోటలను బట్టుటకై యందులకు మూడుమైళ్ల దూరమువఱకు సమీపమునకువచ్చి లోపలఁ బ్రవేశింపఁ దలఁచి యుండఁగా ఫ్రెంచివారిచే మార్కొనబడి యిరువదిమైళ్లు వెనుకకుఁ బారిపోయిరి. వీరు ప్రాక్సుయొక్క యంతర్భాగమునఁ బ్రవేశింపఁ దలఁచినపుడు, వీరి గొప్ప సైన్యము భూమియందు లోతుగాఁ ద్రవ్వఁబడి వీరు నిండిన యగడ్డలు తంత్రముగా పైతట్లు చెట్టుచేమలచేఁ గప్పఁబడి యుండుట యెఱుంగక భూభాగమే యని తలంచి యందుపై నడువఁగా నందఱు నాయగడ్డలంబడి యమపదమున కేగిరి.

ఏబదుగురు యుద్ధవీరులను గల యొక ప్రాన్సువీరుఁడు దూరమున నిలిచియుండు శత్రువులకు ఏమారుసేనలతోఁ బోవునట్లు తన సేనలను ద్రిప్పి త్రిప్పి మఱల్చిమాపి యొకరాత్రియంతయు నొకగొప్ప జెర్తనిసేనను ఒక యడవికిఁ బశ్చిమభాగమున నిలుచునట్లు చేసెను. శత్రువులదగు ననేకవేల గుండ్లు ఆరాత్రియంతయు నా యడవిలోని పొదరిండ్లను గాల్చినవే గాని, ఉపాయశాలియగు నావీరుని సేనలోని 37 గురికిపై చంపినవికొవు. మరునాటి

సూర్యోదయమునకుఁ బూర్వమే యాతంత్రశాలి తనతోడ మిగిలిన బహుముక్తులను
సైనికులను వెంటఁ బెట్టుకొనిపోయి తన ప్రధాన సైన్యమునఁ గలసెను.
ఇది యెఱింగి జేర్చునీయులు లజ్జనొందిరి.

ఇరు దెగల వారికిని పోరు ఉగ్రముగా జరుగుచున్నపుడు ఒకనాటి
సాయంకాలమున శ్రాంతివారు ఒక యున్నతమగు మట్టిదిబ్బపై నొకటివెనుక
నొకటిగా ననేకవేల గుంజలను నాటి, వాటికి ఉడుపులు దొడిగి టోపీల
నమర్చిరి. దూరమున నున్న జెర్చనివా రిది యొక సేన యని తలఁచి యనేక
పిఱింగులను వానితట్టున కమర్చి గుండ్రవాన కుఱిపించిరి. ఇట్లొక రాత్రియం-
తయు శత్రువులగుండ్రను అనేకటన్నుల తూకముగల మందును పాడు
చేయించి మఱియొక తట్టుగా శత్రువులపైఁబడి చెల్లాచెదరు గావించిరి.

వీరి యాశ్విక సేనానాయకుఁ డొకనాటి యథ్రాత్ర సమయమున
లార్క్ అను నడవికి సమీపముగా వచ్చుచుండు శత్రువుల బల మింతయని
కనుగొనుటకై రహస్యముగా దన సేనలోని పన్నిద్దఱుకీరుల నొకసార్జెంటు
తోడనంపెను. ఈ పదుముగ్గురిలో నొకభటుఁడు తక్కిన వారికన్న ముందు
గాఁబోయి యొకచోట గూఢముగానుండి యా మార్గమున నడిచి వచ్చు
చుండు శత్రువులను లెక్కించి యతి శీఘ్రముగావచ్చి యా సంగతిని దన
యజమానుఁడగు సార్జెంటునకు నివేదించెను. వెంటనే మహాబుద్ధిమంతుఁడగు
నా సార్జెంటును దనవారితోడ నామార్గము వెంబడిని జెట్లతోఁ గప్పఁబడి
యుండు నొక పాడుపడిన యింటిని నేరి తమ గుఱ్ఱముల నాయింటి వెనుక
తట్టగాఁ దాచి తానను దనవారు నాయింటఁజొచ్చి తలుపులు మూసికొని
మిగ్గడై నెక్కి చూచుచుండిరి. తగువాతఁ గొంతనేపటికి తమవారినుండి శిలి
ముందుగా గుఱ్ఱములనెక్కి నవ్వుచును ద్రుళ్లుచును వేడుకగా మాటలాడుచు
వచ్చుచుండిన డెబ్బదుగురు శత్రువీరులు దామున్నగృహ సమీపమార్గమున
బోవుచుండఁగా నావేడపై దాగి యుండిన యీ పదుమువ్వురును వారిపై
నగ్నివర్షము గురియించిరి. ఇట్టి యుత్పాతమువచ్చునని యెఱుఁగని గూ
జెర్చనివారు గుం డేతట్టునుండి వచ్చుటయు నెఱుఁగఁ జాలక దిగ్భ్రమఁ
జెంది యందే నిలిచియుండిరి.

అంతట నా శ్రాంతి సార్జెంటు తనతోడివారిలో నార్దురిని బిలిచి
వారితోఁ గొన్ని విషయములను జెప్పియంపి తక్కినవారును దానునుఁ బూర్వ

రీతిని దుపాకులఁ బరగింప సాగిరి. ఇంతలో జెర్మని వీరులును చీకటిలో దనుమీదికి గుండ్లు వచ్చుచుండు నింటితట్టు దామును గాల్ప మొదలుపెట్టిరి. వెంటనే యా మేడనుండి దిగిన యాధ్యుడును ఆ యింటనున్న సామానుల నొకటితో నొకటి మోచి గొప్ప కలకలమును గలిగించి వారిలో నొకఁడు “యుద్ధమునకు సన్నద్ధులగుఁడు” అను సంజ్ఞను దెలుపు నొక బాకాను పలు తడవలు గట్టిగా నూదెను.

ఆ ధ్వని విన్న జెర్మనివాండ్రు చీకటి యగుటచేత నాయొంటికి వెనుక నెంతయో గొప్పదగు శత్రుసేన యున్నదని భేరి యా సాగెంటును సేనా పతియేయని తలఁచి వాని యొద్దకేగి తమ యాయుధముల నెల్ల సతచికోప్పగించి సమాధానముగా నిలిచిరి. అంతనా సాగెంటు వారి నారాత్రియంతయు నాయొంట భ్రేదీలుగానుంచి మరునాటి యుదయమున దనతోనుండిన పన్నిద్దఱు వీరులును దానునుజేరి యీ డెబ్బగుగురు శత్రువీరులను గొనిపోయి తమ సేనానాయకుని కొప్పగించెను. ఆ సేనానాయకుఁడును దన సాగెంటు యొక్క ధైర్యసాహస తంత్రములను జాల మెచ్చుకొని వానిని విశేషముగాఁ గొనియాడెను.

మఱియొక దినము సాయంకాల సమయమున నొక పెద్ద సేనతో ప్రాన్-సు సేనానాయకుఁ డొకఁడు శత్రువులకు గోచరమగునట్లు వారికి సమీప ప్రదేశమున నుండు నొక యరణ్యమునఁ బ్రవేశించి మహా నైపుణ్యముతో నా యడవిలోని మఱియొకదారిని వారికిం దెలియక దనయునికిని జేగెను. ఈ మాయ నెఱుంగక యచట దమ సేనలతో విడిసి యుండిన విల్లియం రాజకుమారుఁడు ఆ యడవిని జొచ్చిన శత్రు నచటనే దాఁగి యున్నాడని యెంచి వానిని నాశముచేయఁ దలఁచి చీకటిలో నాయడివివెంబడి నిలిచి యున్న తన సైన్యమును శత్రువులని తలఁచి వాని నారాత్రియే రూపు మాపెను : మఱునాఁడు సూర్యోదయమగుటయుఁ దన ప్రమాదము నెఱింగి చింతాక్రాంతుఁడై తమ చక్రవర్తి కోపమునకు జడిసి మ్రాన్నడియెను.

ఈ తీరున నీగొప్ప యుద్ధమున దిన మొకవిధమగు తంత్రము లనేకములు జరుగుచున్నయవి. వీని రహస్యములను అన్యదేశీయు లగు జెర్మనివారు తెలిసికొనఁజాలక హేరాళములైన తమ సేనలను దామే ధ్వంసముచేసి కొనుచున్నారు.

16. ENGLISH SUPERIORITY

ఆంగ్లేయుల శ్రేష్ఠత

మన యాంగ్లేయులు చేయుచుండు యుద్ధమున ఆరంభము నుండియు వారు చూపుచు వచ్చిన సామర్థ్యమును యుక్తియును సర్వజన స్తవనీయమై యున్నవి. సముద్ర సేనా యుద్ధమున వీరే సాటిలేనివారు. ఖిరితో నెగిరించి నిలుచువా రెవరును లేరు. ఈ యుద్ధమున ననేక స్థలముల వీరు చూపు నేర్పు వలన యెడటివారి నేనకు విశేష నష్టము గలుగుచున్నది వీరు మెఱక యుద్ధమునకుఁ బ్రఖ్యాతి వడసిరి.

పారిసు నగరోత్తర భాగమున కిది మైశ్ల దూరమున నున్న యొక మహారణ్యమున నాంగ్లేయ సేన యొక గొప్ప జెర్మని సేనను దాకెను. జెర్మని వారా యరణ్యమార్గముగా యెమియన్ నగరమున కేగ యల్పింపఁగా, రెండు దినముల వఱకును శత్రువుల నడ్డగించి రాత్రింగివములు వారి సేనలను బాదుచేసిన సమయమున శత్రువులు ఇంగ్లీషువారి యాశ్వికుల శ్రేష్ఠతయును పదాతుల పరాక్రమమును సహింపఁ జాలక తమసేనలలో ననేకుల బాదు చేసికొని యానాటి యాంగ్లేయుల శీఘ్రత్వమును వేరోళ్ల గొనియాడిరి.

మనవారు మాక్స్ సార్లీ రాయ్ కేంబ్రియా టోచ్చే అను ప్రదేశముల నడచిన యుద్ధములలో జూపిన శౌర్యమును, కోంపేక్ యుద్ధము యొక్క వీరత్వమును, మార్ని యుద్ధమున పగశురను మట్టుపెట్టిన రీతియును, ఆలాస్ట్ ఫ్లాడ్డర్స్ యుద్ధముల యుగ్రమును, ఎయిసీ న్యూపోర్టు యుద్ధముల శత్రువులకుఁ గలిగించిన నష్టమును జూడ, మన యాంగ్లేయ సేనల శౌర్య ధైర్య పరాక్రమ సేనా విన్యాస చాతుర్యాదుల శ్రేష్ఠతను అమెరికా ఋషి-యా ప్రభృతిదేశీయు లత్యంతము కొని యాడుచున్నారు.

ఇచ్చటి సంగ్రామము జరుగుచుండఁగా నొకనాడు ఫ్రెంచివారి సేన యొక పల్లపుఁ బ్రదేశమునఁ జిక్కెను. వా రా తరుణమున నా పల్లమును దాటి యుందు రేని, పగశురకుఁ జిక్కి ప్రాణములఁ గోల్పోయి యుందు గనుట తప్పదు. అదియెఱిగి ఫ్రెంచివారి సర్వసేనా నాయకుఁ డెట్లయినను దన సేనలకు నెచ్చరిక చేయుటకై మఱికొంత సేనలతోడ బయలుదేరఁగా, జెర్మ-

నులు వారిని నిరోధించిరి. అందుల కెదటిపార్శ్వముననున్న యొక తోఁపులో దాగి యుండిన యాంగ్లేయ సేన లాపనికి యత్నించుడు నా నైన్యమునుండి యొక పీరుడు బైసికిలునెక్కి వారి కెచ్చరిక సేయ కుహావేగముతో బయలు దేరెను. మార్గమున శత్రువులు వానిం జంపిరి; వెంటనే రెండవ వాఁ డొకఁడు బయలుదేరఁగా వానిని నైతము గడతేర్చిరి. ఈ యిరువురకు నీగతి సంభవించినను మూడవ వాఁ డొకఁడు అదే విధ మగు బండినెక్కి శత్రువులకుఁ జిక్కక యాబండి చేతిపిడుల నడుమ తలఁ దాచుకొని శరవేగమునఁ బోయి యాసేనల కెచ్చరిక చేసెను. దీనిం గాంచిన డ్రెంచివారి సేనాపతి యా శూరాశ్రేయ నాలింగనముచేసికొని చేతిని చేతితోఁ దెమల్చి, తన యొద్దనున్న యొక గొప్ప పతక మతని యక్కున జొక్కామీదఁ శెక్కి, “అయ్యా! నేనొక ప్ప డొక్క ప్రాణిని రక్షించి యీ పతకమును బడసితిని ; ఇప్పుడనేక ప్రాణులరక్షించిన నీకీ పతకమిచ్చుటయే గాక యనేక వందనము లర్పింతును. నీ కృత్య మాంగ్లేయుల శ్రేష్ఠత్వమును బెలుపుటకు జయస్తంభ మగుఁగాక!” అని యిట్లనేక విధముల నా వీరుని గొనియాడెను.

ఒకనాటి మధ్యాహ్న సమయమున నాంగ్లేయ సేనలపై జేర్తనివార సేకములగు పిరంగులతో నగ్నివషణము గురియింప సాగిరి. ఆ సమయమున నాంగ్లేయ సేన గుమిగూడి వాన చినుకుల కెదురు పోవు వృషభములవలె నాయగ్ని వషణమున కభిముఖులై పరుగునఁ బోయి వారి ఫిరంగులను బట్టుకొని వాటిచేతనే వారిని వసుధాతలము నెడబాపిరి. అట్లు శత్రువుల కెదురు పోవునప్పుడు సగముకన్న నధికులు సమసినను, దక్కినవారు ధైర్యముతో శత్రువుల సమీపించి యింత ఘనకార్యము నెరపుటయే యాంగ్లేయ సేనల శ్రేష్ఠత్వమును నూపించుచున్నది గదా ?

తుపాకితోఁ గురి చూచుటయందు జేర్తనివారికన్న నాంగ్లేయపైనికులే యధికులు. ఇందుకు దృష్టాంతము లనేకము లీ యుద్ధముననే గాంచవచ్చును. ఒకనాఁ డొక జేర్తని వీరుఁ డాకాశ యానము నెక్కి వెడలి యాంగ్లేయ సేనా మధ్యమున నొక బాంబును బడవేయుటకై యాసేనలకు నూటిగాఁ దన యానమును బహు వేగముతోఁ బరపుచు వచ్చెను. అది గాంచిన యాంగ్లేయవీరుఁ డా యాకాశ యానమును గుఱిపెట్టి తుపాకితోఁ గాల్చుటయు నతివేగముతో నాకాశమున నేటునిటు దిరుగుచున్న యా యానము

నందున్న వీరుని తోమున కా బెబ్బ తగిలి యానము సైతము విలుగఁగాఁ బట్టిన చక్రము పట్టినట్టే యా వీరుఁడు విమానముతోడఁ గూలెను. ఇట్టి లక్ష్యజ్ఞాన మాంగ్లేయులలో ననేకులకుఁ గలదు. పఱచుచుండు యంత్రములను వాని యందుండు వీరులను గురి తప్పక కొట్టునట్టి దృష్టిలాఘవ మాంగ్లేయుల సొమ్మే యని యందఱు నొప్పుకొనుచున్నారు.

కడచిన సం॥ సెప్టెంబరు నెలలో వెర్నియూ లనుచోట మహా ఘోర-యుద్ధము జరుగుచుండఁగా హైలాండు పదాతివర్గములోఁ జేరిన జార్జివిల్ సనను నొక యాంగ్లేయ వీరుఁడు మఱియొకనిని దనకుఁ దోడుగాఁ గొని శత్రువులు మిక్కిలి జాగరూకులై రక్షించుచుండు నొక యంత్ర ఫిరంగియొద్ద కేగ యత్నించెను. శత్రువులును దమ్ముగూర్చి వచ్చుచుండు నీ యిరువురి మీఁదను దుపాకులను గాల్చిరి. దానివలనఁ దనతోడవచ్చిన వీరుఁడు సచ్చినను, దాను మాత్రము ధైర్యముచు వదలక యాఫిరంగి నుంచియున్న చోటుఁజేరి యచ్చోట నా ఫిరంగిలోనికి వేగముగా గుండ్లను ద్రోయుచుండిన జైర్జని సైనికుల నార్దురను వారి యధికారితోడ నొక్క నిమిషమునఁ జంపి యా ఫిరంగిని స్వాధీనము చేసికొనెను. ఇంతటి సాహసకృత్య మొనర్చిన యీ వీరుని మన చక్రవర్తి మెచ్చుకొని వీనికి బహుమానముగా 'విక్టోరియాక్రాస్' అను బిరుదు నొసంగిరి.

ఈ సేనల కెల్లఁ బ్రథానాధ్యక్షుడైన సర్ జాన్ ఫెంచ్ అనునతఁడును ఆతని సహాయాధ్యక్షులును నీ యుద్ధమున జూపు శౌర్యాగులకు మెచ్చిన మన దొరతనమువారు వీరలకు ననేక గౌరవ బిరుదులు మొదలుగాఁగల బహు-మానము లొసంగి కొనియాడుచున్నారు.

17. INDIAN GALLANTRY

ఇండియనుల యోధత్వము

మహాఘనత వహించిన మన రాజప్రతినిధియగు హార్డింజ్ ప్రభువు.

గారి శివారసునుబట్టి ఐరోపాకు పంపబడిన యిండియా సేనలు ప్రాన్సుదేశపు టెల్లను జేరిన వెంటనే యాదేశపువారివలన మిక్కిలి గౌరవింపబడి మిగుల విశ్వాసముతో నడుపబడిరి. ఇంగ్లాండుంతయు మన యిండియా సేనలను గూర్చి మిగులఁ గొనియాడుచున్నారు. ఈ మహాయుద్ధమున వీరు చూపుచుండు ధైర్యమును శౌర్యమును సర్వజనులచేతను విశేషముగాఁ గొనియాడబడుచున్నవి. బెల్జియమునందును ప్రాన్సునందును జరుగుచుండు ననేక యుద్ధములలో నిండియనులు చేసియుండు అనేకాద్భుత కార్యములను ఆంగ్లేయులును వారి మిత్రమండలమువారును గని మహదాశ్చర్యము నొందియున్నారు. యుద్ధమునందు దెబ్బలు దగిలిన యిండియావీరులకు సహాయముగా నిండియానుండి యంపబడు విశేష సహాయములే గాక, ఆంగ్లేయ దేశీయులును ప్రాన్సువారును దమతమ దేశములందు వారికిఁ గావలసిన సౌకర్యములను ఏర్పఱచియున్నారు. అలెగ్జాండ్రియా, మట్టా, ఈజిప్టు మొదలగు దేశములనుండి యాస్పత్రులును వారి కొఱకేర్పరుపఁ బడియున్నవి.

ఇండియానుండి పోయి యుండు సైనికులలోఁ గొందఱు తూరుపు చైనాదేశముననుండు సిఙ్గోపట్టణము మొదలు పడమట బెల్జియదేశమున నుండు డిక్సొమూడ్ నగరమువఱకును అచ్చటనచ్చట తగిన దుర్గములందు నిలుపబడి అందందు వారివారి సామర్థ్యములం జూపి మన చక్రవర్తికి జయమును గలిగించునట్టి పలువిధములగు కార్యములను జేయుచున్నారు.

బెల్జియనులు యుద్ధము చేసిన చోటునకు నుత్తరమునఁ గొంతదూరముననుండు నొక దట్టమైన యడవినడుమ జైర్మనివారిచే దమ పిరంగులను దాపరికము చేయఁబడి యా చో టెవరికిని దెలియక యుండుటకై యందులకు దక్షిణముగా తమ గొప్ప సైన్యమును నిలిపిమఱుగుచేసికొని యెడటి సేనల నెదిరించి విశేష నష్టమును గలిగించుచువచ్చిరి. ఈ చోటును గనుగొనుట యెవరికిని సాధ్యము కాక యుండెను. తుదకు దానిని వైమానికులు బహు ప్రయాసముతోఁ గనిపట్టిరి. ఈస్థలము సముద్రతీరమున కేడు మైళ్లు తూర్పునను,

తత్సమయమున జెర్మనియనులు నిలిచి యుద్ధముచేయుచుండు చోటికి సుతరమున మూడు మెళ్ల దూరమునను నుండినది. ఆ చోటునకు బోవ నెవరికిని సాధ్యముకానిచై తోచెను. దీని నెఱిగిన యిండియా సేనకు సంబంధించిన యొక చిన్న గూర్ఖాపటాల మొకనాటిరాత్రి రహస్యముగా బయలుదేరి రెండు యుద్ధనావల నెక్కి వాటి దీపముల నార్పి నిశ్శబ్దముగా సముద్రము మీదుగా బయలుదేరి మిక్కిలివేగముగాఁ బోయి ఐసర్ నదీ ముఖద్వారమునుండి తిన్నగ లోపలఁ బ్రవేశించి, జెర్మనియనులు దాచుకొనుచున్న పీఠంగులున్న స్థలమునకు ముక్కలుమైలు దూరమున నిలిచిమాడఁగా, అవలిగట్టు వెంటడిగా నాగుఁడు జెర్మని యుద్ధసేనులు బహుజాగ్రతగా పారానిచ్చుచుండుట కానఁబడెను.

అంతట గూర్ఖా సైన్యములోని గొప్పయుద్ధోగముఁ దొకడు దనయోడల దట్టమైన యొక యడవి మఱుగున నొక యోరగా నిలిపి సేనలను గట్టున దింపెను. ఈ వీరు లందఱును తమకుఁ గలుగఁబోవు నాపదలను లక్ష్యము చేయక నేలమీదఁ బండుకొని సుమారణమైలు దూరము దోగాడుచు నిశ్శబ్దముగాఁ బోయిరి. అప్పుడు వారిలో నాగుఁడు తమ యాయుధముల సెల్ల నితరులచేత నిచ్చి ఒకపెఱికిన నిడుదలైన కత్తులను నోటఁ గఱచికొని ముందుకు జరిగిపోయి, మిక్కిలి జాగ్రత్తతో సర్వాయుధధగులై పారానిచ్చుచుండిన జెర్మనివీరుల నాగుఁడిని సమీపించి తమ కత్తులతో కలక జెర్మనివీరుల జక్కాడిరి. అప్పటికి సుమారొంటిగంటరాత్రి యయ్యెను. రాత్రి యన్నోకటికి నీకటి గ్రన్తి నిశ్శబ్దముగను భయంకరముగను నుండెను. ఇంచుక సందనియయ్యెనా యుండుండు పిగంగులన్నియు నొక్క పెట్టిన ప్రేలఁగలవు. సమీపమున నుండు సైన్యమును సన్నద్ధుచును. ఈలాటి కష్టము లేవిగును నొకగుండునట్లించునను జప్పుడు గలుగనీయక యీ యార్జును గూర్ఖులు జెర్మనివీరుల నార్జురిని జంపిన వెంటనే, వీరివెంట దోగాడుచు వచ్చిన తక్కినవా రాక్షసులనునే లేచి నిలిచి యందఱు నొక్కచోడి నాపిరంగులున్న చోటికిం జని వాటిని నిర్మూలించి మందునంతటిని దగులఁ బెట్టి జెర్మనిసేనలకు విశేష నష్టమును గల్గించి, తమ కార్యము నెగ్గించుకొని మఱి యోడల నెక్కి త్రేమముగాఁ దమ స్థానమును జేరి. వీరొసరించిన యీసాహసకార్యము మరునాఁడంద-

ఊరిని దెలియఁగనే, జైర్దానియనులు దాఁచియుంచిన తమ పిరంగులతోడ నచ్చోటు విడచి ముందుకు రావలసినవారైరి.

లాబాస్సి యనుచోటికి సమీపమున నొక యగడ్డలోఁ జరిగిన యుద్ధమున మర యాంగ్లేయులు శత్రువులను నుగ్గుచూచుము గావించుచుండఁగా, జైర్దానియనులు వారిని నెట్టుకొని యచ్చోటిని దాటిపోవ నారంభించిరి. ఆ తరుణమున మన యిండియాపైన్యము లాయగడ్డలో దుమికి యాంగ్లేయలకు ముందుగ నిలిచి తమ్ము నెదిరించివచ్చు జైర్దానియనులను దను తుపాకుల కొనలం దమర్చియుండెడి నీటెలతోఁ బొడువ మొదలుపెట్టిరి. అప్పుడు జైర్దానియనులును బొడువ, ఇండియను లొకరివెంట నొకరుగా వెనుకడుగిడక యనేకులగు జైర్దానివారిని బొడిచిచంపి జయశీలురనఁ బొగడఁబడిరి.

ప్లాండర్స్ యుద్ధము జరుగుచుండఁగా, బెల్జియనులకును జైర్దానియనులకును నొక యగడ్డకు సమీపమున 45 గంటలకాల మతిఘోర యుద్ధము జరిగెను. బెల్జియనులు మిక్కిలి బడలి సోఁకనట్టి తరుణమున నిండియను లాయగడ్డలందు దుమికి దాఁగియుండి శత్రువుల నీటెలతోఁ బొడిచి సుమారు పదివేగురను జంపిరి. ఇండియనుల సామర్థ్యమున కోర్వఁజాలని జైర్దానియనులు వెన్నిచ్చి పరుగిడు సమయమున వీరును వారిని దలుముకొనిపోయి చెల్లాచెదురు గావించిరి.

కొన్ని తరుణములలో వీరి నేమరింప వచ్చిన జైర్దానివీరు లనేకులు వీరిచేఁ జక్కఁగా మొత్తఁబడియు గాల్పఁబడియు నీటెలతోఁ బొడువఁ బడియు ఛిన్నాభిన్నము చేయఁబడుచున్నారు. వీరు తమపైఁ బడుచుండు పిఱంగిగుండ్రుఁ గొంతెమైనను గొంకనివారై వాటినిఁ బుష్పవృష్టిగ భావించి మహా ధైర్యముతోఁ గావించుచుండు యుద్ధ మత్యచ్ఛత మైనది.

ఒకనాఁడొక యగడ్డలో నిండియాపైన్యమును జేరిన గంగాసిం గను హవద్దరుఁ డొకఁడు పనునైదుగురు వీరులతో జైర్దానివారి నెదిరించి పోరుచుండెను. అది నాంచిన జైర్దాని సేనలోని యొకయాధికారి గంగాసింగును దన (నిస్తాయ) చేతి చిన్న తుపాకితోఁగాల్చెను. ఆ గుం డొకటి వాని శిరస్సునఁ పగులఁగా నా హవద్దరుఁడు తాళితో నదల్పఁబడిన వెను సింహమువలె గుప్పిరుండై యాజైర్దాని సేనానాయకుని పైకిలంఘించి కాల్చి వాని చేతనున్న కత్తి చేతనే వానిని రెండు తుండెములు గావించి, వానికి సహా-

యుముగా వచ్చిన పదుగురు జైర్నియనులను సైతము తునియలు గావించెను. తక్కిన వీరులను దన పిడికిటం బొడిచి పడఁద్రోయుచుండగాఁ గొందఱు జైర్నియనులు పరుగునవచ్చి తమ తుపాకులతో వాని తొడలను భుజములను తొమ్మునను గాల్చిరి. ఆ దెబ్బలకు భీమతుల్య పరాక్రముడగు గంగాసింగు మూర్ఛిల్లి నేల కొఱఁగెను. దీనింగాంచిన జైర్నియనులు వాఁడు సచ్చైనని యెంచి వాని నచ్చోటనే విడిచిపోయిరి. తరువాత కొంతసేపటికిఁ జరి వొందిన గంగాసింగును దన సేనలంజేరి తనకుఁ దగిలిన గాయములను మాన్పుకొనెను. వీఁడు గాంగ్రాజిల్లా తిక్కాదేశపువాఁడు : కీనితో నుండిన యితర వీరు లందఱుచుజచ్చిరి. వీని బలపరాక్రమములకును ధైర్యసాహసములకును మెచ్చి మన చక్రవర్తి వీనిని పలువిధములఁ గొనియాడి యాంగ్లేయులలోని యత్యున్నతోద్యోగుల కిచ్చు 'విక్టోరియా క్రాస్' అను బిరుదము నొసంగి యొక పతకమును గూడ బహుమతిచేసిరి.

తరువాత గార్వాల్ పటాళమును జేరిన దర్వాజాసింగునువాఁడును, బెలుచిస్థానపుఁ బటాలముతోఁజేరిన సిపాయి ఖుదాదాద్ అనువాఁడును మహా సాహసముతో యుద్ధముచేసి, మన దొరతనమువారివలన గంగాసింగు వలెనే బహుమానములం బడసిరి.

ఇట్లు మన యిండియా సేన లనేక స్థలములయం దనేక విధములగు నత్యద్భుత పరాక్రమములను జూపి యందఱచేతను గొనియాడఁబడుచుండుట వినువారికెల్ల నానందమును ఉత్సాహమును గలిగించుక మానదు.

18. INDIAN PRINCES FOR ACTIVE SERVICE

యుద్ధరంగమున కేగిన ఇండియా రాజులు

రౌరవముల నుండియు యుద్ధాసక్తి గలిగి యుండిన ఇండియా రాజులలోఁ గొందఱు మన చక్రవర్తియంగు గల తమ ప్రభువిశ్వాసము వలని ప్రేరణమునఁ దమ ప్రాణములను సైతము నొసంగుట కున్నట్లులే తమ సేనలతోడ యుద్ధరంగమును జేరియున్నారు.

అట్టి వారిలోఁ గొందఱినిగూర్చి మనము తెలిసికొనఁ దగిన విషయములు కొన్ని గలవు. వాని నిందుచూరింతము:—

1. H. H. THE MAHARAJA OF PATIALA

పాటియాలా మహారాజు

పాటియాలా యనునది పంజాబు దేశములోని ముఖ్య సంస్థానములలో నొకటి. ఇయ్యది 5,412 చదరపుమైళ్ల వైశాల్యము గలది. ఇందలి జన సంఖ్య 1,412,000. ఇందలి జనులలో ననేకులు సిఖ్ జాతివారు. దీని యొడయఁడు మహారాజు 'భూషేంద్రసిం' గనునఁడు. ఈయన చెండ్లాటయం దతిప్రియము గలవాఁడు: 1900-వ సంవత్సరమున సింహాసన మెక్కినను. అప్పు డీయన తొమ్మిది సంవత్సరముల వయసు గలవాఁడు: 1910-వ సంవత్సరమున రాజ్యాధికారమును వహించి స్వయముగనే రాజకీయ వ్యవహారములను జరుపుకొనుచు వచ్చుచున్నవాఁడు.

ఈ సంస్థానము 1762-వ సంవత్సరమున ప్రత్యేక రాజ్యము నేర్పరచుకొని యదే సంవత్సరమున 'అహమద్ షా దురాణి' అను నతని వలన అప్పటి దీని ప్రభువగు 'ఆలాసింగ్' అను నతనికి 'రాజా' యను బిరుదు గలిగించి యదిమొదలు స్వేచ్ఛగా నున్నయది. ఈ సంస్థానపు రాజవంశమునఁ బురుషులు మాత్రమేగాక స్త్రీలును యుద్ధవిద్యా పారంగతులైన సైన్యాధ్యక్షులుగా నుండఁట్లుదెలియవచ్చుచున్నది. ఈ సంస్థానముపై మహారాష్ట్రులు రెండుచూరులు దిండెత్తినపుడు, 'కువార్ సాహేబా' మహారాణి తన సేనలతోడ వెదిరించి బహు సామర్థ్యముతో వారల నోడించినది. ఈమె కాలముననే యీ రాజ్య మాంగ్లేయుల విచారణకు లోబడినది. చక్రవర్తికి సహాయము చేయుటకై యీయా సంస్థానపు సొంత ఖర్చులతో నొక్కొక సంస్థానమునందును ఆంగ్లే యోద్యోగుల వలనఁ జక్కఁగా శిక్షింపఁబడి పేరుముండు 'ఇంపీరియల్ సెర్వీస్' పటాళము మొట్టమొదట నీ రాజ్యమున నే చేర్పఁబడినది. ఈ సంస్థానపు సేనలు 1811-వ సంవత్సరమున గూర్ఖాలతోడ యుద్ధమునను, 1817-వ సంవత్సరమున గలిగిన సిపాయిల కలహమునను, ఆంగ్లేయులకు సహాయముగా నిలిచి యుద్ధము సలిపెను. తరువాత మిణ్ పూరు, చిత్రాల్, కొబూల్, సర్గా మొదలగు స్థలము-

అలా నడచిన యుద్ధములయందు మన నొరతనమువారికి సహాయ మొన-
రించియున్నది.

II. H. H. THE MAHARAJA OF BIKANIR

బికానీర్ మహారాజు

బికానీర్ సంస్థానము రాజపుత్రస్థానమునఁ గలది. ఇది 23,311 చద-
రపు మైళ్ళ విస్తీర్ణముగలది. ఇందలి జనసంఖ్య ఆరులక్షలు. దీని యేలిక 'గంగా
సింగు' అనునతఁడు. ఈయన రాజపుత్ర జాతియందలి రాజా తొగను జేరిన
వాఁడు. 'బీకా' అనునతనిచే స్థాపితమైన రాజవంశమున నీతఁ డిరువదియొక-
టవ తరమువాఁడు. ఈయన యాంగ్లేయ భాషయందు విశేష పరిచయము గల-
వాఁడు. అజ్ మిర్ యేశమునందలి రాజపుత్ర కలాశాలయందు విద్య నభ్యసించి-
నవాఁడు. ఇతని యొంటెల పటాళము మిక్కిలి ప్రసిద్ధి జెందినది. ఇతఁడు
చీనా సోమాలిలాండు మొదలగు చోట్ల యుద్ధము జరిగిన కాలములందు వానిం-
గలసి యుద్ధముచేసియున్నాఁడు. ఈయన మన చక్రవర్తి కత్యంత మిత్రుఁడు.
ఇతఁడు 1909-వ సంవత్సరమున నాంగ్లేయ సేనలం గలసిక కాలమున లెస్టి-
నెంటుకర్నలుద్యోగమును 1910-వ సంవత్సరమునఁ కర్నలుద్యోగమును
వహించియున్నాఁడు. ఈయన మన చక్రవర్తికి ఏడికొంగు నియమింపఁ
బడియుండెను. ఈసంస్థానము మన యాంగ్లేయ నొరతనమువారికి యేలాటి
పన్నును గట్టుటలేదు.

III. H. H. THE MAHARAJA OF IDAR

ఐడార్ మహారాజు

ఐడారు సంస్థానము గొంగాయిరాజధానికి సంబంధించిన మాహి-
కాంతా యను జిల్లాలోఁ జేరినది ఇది మిక్కిలి ప్రసిద్ధి కెక్కినది. దీని విస్తీ-
ర్ణము 1,669 చదరపుమైళ్లు. దీనిరాజు 'దొలత్ సింగు' గనువాఁడు. ఈయన
ఖోడ్ పూరు మహారాజు తమ్ముడైన 'సర్ ప్రతాపసింగు' మహారాజు కుమా-
రుఁడు. ఇతఁడు 1878-వ సం॥ మేనెలలో ఖోడ్ పూరున జననమంది, 1911-వ
సం॥ జూలై నెల 21-వ తేదియం దీ యైడార్ సంస్థానమునకు రాజయ్యెను.
ఈయన అజిమీరు కలాశాలలో నాంగ్లేయ భాష నేర్చి ఖోడ్ పూరున నైన్య-

మునంజేరి యుద్ధ విద్య నేర్చికొని యా సేనలకే యధికారి యయ్యెను. ఈయన ఎడ్వర్డు చక్రవర్తి పట్టాభిషేకమునకై తన తండ్రితోడ నింగ్లండునకుఁ బోయియుండి యప్పుడు యువరాజుగానుండిన మన జార్జి చక్రవర్తికి ఏడి-కొంగుగా నియమింపఁబడియెను. ఇతఁడు మహారాజగుటయు మన చక్ర-వర్తిగారి పట్టాభిషేక మహోత్సవమునకును నింగ్లండునకుఁ బోయియుండి యందనేక మర్యాదలనుఁ బొందెను. ఈయన కాలియవార్ సంస్థానము నుండి కొందఱు సైనికోద్యోగములయొక్క సహాయము వడిసి మన దేశ-మునఁ గొన్ని సేనలను జేర్చెను. ఈ సేనల కధికారులు 'సర్దారు'లనఁ బిలువదురు. వీరట్టి తొమ్మండుగురు సర్దారులతోడను డను సైన్యములతోఁ గొన్నిటి తోడను యుద్ధరంగమున కేగి యున్నారు.

IV. H. H. THE MAHARAJA OF JODHPUR

జోడ్పూర్ మహారాజు

జోడ్పూర్ సంస్థానము రాజ పుత్రస్థానము నందుండునది. ఇయ్యది 34,963 చదరపు మైళ్ల విస్తీర్ణము గలది. ఇందలి జనసంఖ్య 2,050,000. ఇప్పటి దీని రాజు 'సర్ ప్రతాప సింగ'ను మహనీయుఁడు. ఈయన తన యన్న కుమారుడు గలించిన వెనుక ఆయన కుమారుఁడగు 'సూమర్ సింగ్' బాలుఁడై యున్నందున నీ జోడ్పూరు సంస్థానముయొక్క పాలనాధికారమును దాను వహించెను. ఈయన మహా శూరుఁడు. బాల్యమునుండియు యుద్ధ విషయమునందే మిక్కిలి శ్రీతి గలవాఁడు. ఈయన వయస్సు 35 వయస్సుయైనది యెనిమిది దేండ్లు. ఈయన జోడ్పూరు రాజ్యమున 1889-వ సంవత్సరమున రాజపుత్ర స్వదేశీ-యులగు రాజపుత్రులను జేర్చి యొక పెద్ద పటాళమునుఁ దయారు చేసి యున్నాఁడు. 1878-వ సంవత్సరమున నాంగ్లేయ సేనలతోడఁ గాబూలుకు పోవుటయును, 1887-వ సంవత్సరమున యువరాజునకు నేడీకొంగుగ నియమింపఁబడుటయును, 1889-వ సంవత్సరమున తీరాయుద్ధమునకుఁ బోవుటయు నాంగ్లేయులు గాంచి యీయనకు కర్మలు జరుపియు నొసంగిరి. ఈయన తమదేశపు సేనలతో 1900-వ సంవత్సరమున చీనాదేశపు యుద్ధమున మన యాంగ్లేయులం గలసి విశేష ఖ్యాతిని వహించెను : చెండ్లాటయందు గొప్పవాఁడని లోక విఖ్యాతిఁ జెందినవాఁడు.

ఈయన తన యన్నమనుమని తోడను నేనలతోడను యుద్ధమునకు వెళ్లియున్నవాడు.

V. H. H. THE NAWAB OF JAORA

జోరా నబాబు

జోరాయనునది మాళవరేశమున నుండునది. దీనివైశాల్యము 568 చదరపుమైళ్లు. ఇందలి జనసంఖ్య 82,500. దీనికి 'మహమ్మదు ఇఫ్టిఖార్ ఆలీ ఖాన్' అనునతఁడు నబాబు. ఈయన తన హండ్రెండవయేట పట్టము గట్టుకొని, ఇందూరు కాలేజిలో 1899-వ సంవత్సరము వఱకు నాంగ్లేయభాషను జదివి, తర్వాత 15 నెలలు యుద్ధపరిశ్రమను వడసెను. ఈయన 1905-వ సంవత్సరమున నాంగ్లేయ సేనయందు మొదట కౌప్తా అధికారమును బొంది తరువాత మేజరుద్యోగము నొందెను. ఈయన మహాశూర పరంపరలో జనించినవాడు.

VI. H. H. THE MAHARAJA OF RUTLAM

రట్లం మహారాజు

రట్లమునది మధ్యేండియాలోని యొక చిన్న రాజ్యము. దీని వైశాల్యము 1,188 చదరపు మైళ్లుగలది. ఇందలి జనసంఖ్య 85,000. ఈరాజ్యము 'షాజహాన్' చక్రవర్తి కాలమున జోడ్ పూరు మహారాజు ముని మనుమఁడగు 'రతన్ సింగ్' అను నతనిచే స్థాపితమైనది. 'సర్ సజ్జన్ సింగ్' అనునతఁడు దీనికిఁ దత్కాలపు రాజు. ఈయన ఇందూరిలో నాంగ్లేయ విద్య నభ్యసించి, 1903-వ సంవత్సరమున సైన్యమునం జేరి శిక్షింపఁబడియె. ఈతనియొద్ద గుఱుపు సైన్యమును పదాతినేనయును గలవు. ఈయనయును గొంత సైన్యముతో యుద్ధ భూమికిఁ బోయి యున్నాడు.

VII. H. H. THE PRINCE OF BHOPAL

భోపాల్ రాజకుమారుడు

భోపాల్ రేశము మధ్యేండియాలోనిది. దీని వైశాల్యము 6,902 చదరపుమైళ్లు. ఇందలి జనసంఖ్య తొమ్మిది లక్షలు. ఈ సంస్థానపు రాణి

‘జాన్ జేగం సాహేబ్’ గారి రెండవ కుమారుడగు ‘కర్నల్ ఉబయదుల్లాఖాన్’ తన సేనలతోడ యుద్ధమున కెగుచుండఁగా, దేహము జబ్బుచేసినందున తనకిష్టము లేకున్నను మన దొరతనమువారివలన ఏడకొరేవున ఉంపఁబడి యిండియా కంపఁబడియెను. ఇతఁడు శూరాగ్రేసరుఁడు. 1726-వ సంవత్సరమున మొట్టమొదట నీసంస్థానమును స్థాపించినవాఁడగు ‘డోన్ ట్ మహమ్మదుఖాను’ని వంశమునకు సంబంధించినవాఁడు. ఇతఁడు 1805-వ సంవత్సరమున నీ రాజ్యపు సేనలకు ఆధిపతిగా నియమింపఁబడి దానియందనేకములగు దిద్దుపాట్లొనరించెను. ఇతనియొద్ద మిక్కిలి సామర్థ్యముగల గుఱ్ఱపు సేనయును బదాతులను గలవు.

VIII. H. H. THE MAHARAJA OF KISHENGARH

కిషన్ గార్ మహారాజు

కిషన్ గార్ ను సంస్థానము రాజపుత్రస్థానమున నుండునది. దీనివైశాల్యము 858 చదరపుమైళ్లు గలది. ఇందలి జనసంఖ్య 8,000. దీని యేలిక ‘మదన్ సింగ్’ అనువాఁడు. ఈయన 1884 సం॥ బుట్టినవాఁడు ; 16-వ శతాబ్దమున బోద్వారు రాజైయుండిన యుదయసింహ మహారాజు వంశ పరంపరలోఁ జేరినవాఁడు. ఈయన రాజపుత్రులకుఁ బ్రధానుడైన యుదయపురీశుని పుత్రికను బెండ్లాడెను. ఈయనయొద్ద సుమారు 2,000 యుద్ధవీరులును 65 పిఠంగులును గలవు. ఈయన మహా శూరుఁడు.

IX. H. H. THE NAWAB OF SACHIN

సచ్చిన్ నబాబు

సచ్చిన్ సంస్థానము బొంబాయి రాజధానిలోని యొక చిన్న రాజ్యము. ఇది 42 చదరపుమైళ్లును ఇరువది వేల జనసంఖ్యయును గలిగి యొక మహమ్మదీయ నబాబుచేఁ బాలింపఁబడుచున్నది. ఈ నబాబుపేరు ‘సిద్దిక్ ఇబ్రాహీమ్ మహమ్మదు యాకూబ్ ఖాన్’. ఈయన రాజ్ కోట్ కాలేజియందును ఆజ్ మిరులోని మేయో కాలేజి యందును నింగ్లీషు నభ్యసించి, ‘ఇంపీరియల్ కాలేజ్ కోర్’ అను సైన్యమునఁజేరి సేనావిన్యాసాని రహస్యముల జక్కఁగ నెఱింగి దానికి లెప్పినెంటయ్యెను. తరువాత 1909-వ సం॥

వీరి కాంగ్లేయ సైన్యమున గౌరవకాష్టా అధికార మొసంగఁబడెను. ఈయన బొంబాయి గవర్నరుకు గౌరవ యేడికాంగుగా నియమింపఁబడి యున్నాఁడు. ఈయన మహాధైర్యశాలియై రంగమునకుఁబోయి యుద్ధము చేయవలయునని యపేక్షించినందున మన రాజప్రతినిధి వీరి ప్రార్థన సంగీకరించి యుద్ధమున కంపియున్నాఁడు.

X. H. H. THE MAHARAJA OF COOCH BEHAR

కుచ్ బేహార్ మహారాజు

కుచ్ బేహారు సంస్థానము బంగాళాదేశము నుత్తరభాగమున నుండునది. ఇయ్యది 1,307 చదరపు మైళ్ల వైశాల్యమును, 593,000 జనసంఖ్యయును గలిగి 'రాజేంద్ర నారాయణబహు' అను నతనిచే బాలింపఁబడుచున్నది. ఈయన 1882-వ సం॥ బుట్టినవాఁడు. ఆంగ్లేయ భాషను జక్కఁగఁ జదివినవాఁడు. ఈయన యొద్ద నొక చిన్న సేనయును గలదు. ఈతని తాతగారు చనిపోయిన సమయమున వీరి తండ్రి యొక సంవత్సరపుఁ బిడ్డగ నుండెను. ఆప్పుడాంగ్లేయు లీరాజ్యమును బాలించుచుండి శిశువుగానుండిన 'నృపేంద్ర నారాయణబహు' అను వీరి తండ్రికి కాశీపట్టణమునను కలకత్తా నగరమునను ఇంగ్లండునను విద్యనేర్పిరి. ఈ నృపేంద్రబహు యుక్తవయసుగలవాఁడగుటకుఁ బూర్వమే 1863-65-వ సంవత్సరములలో నడచిన బూటాక్ యుద్ధమున నాంగ్లేయులకు మిక్కిలి సహాయుఁడుగా నుండెను. ఈయన 1883-వ సం॥ పట్టమునకు వచ్చిన వెంటనే మన దొరతనమువారు వీరి నడతలకు మెచ్చి 1885-వ సంవత్సరమున నీయనకు 'మహారాజా' యను బిరుదునొసంగిరి. ఆంగ్లేయ సైన్యమున గొప్ప యధికారమును సైత మొసంగిరి. ఈయన పలుతడవ లింగ్లండునకుఁ బోయి యచ్చట మిక్కిలి ప్రసిద్ధి నొంది మన చక్రవర్తికి నేడికాంగుగను నియమింపఁబడిరి. ఈయన 1911-వ సంవత్సరం నెప్టెంబరు నెల 21-వ తేదిని లండన్ నగరమునఁ గాలధర్మము నొందిరి. వెంటనే యీయన కుమారుండగు రాజేంద్ర నారాయణబహు పట్టమునకు వచ్చెను. ఈయనయు మహా శూరుఁడు. ఈయనతమ్ముడైన 'హితేంద్ర నారాయణ' యను నతఁడు తత్కాలపు యుద్ధరంగమున కంపఁబడి యున్నాఁడు. ఈ రాజ్యము 1773-వ సంవత్సరము మొదలు ఆంగ్లేయుల యధికారమునకు లోబడి యాంగ్లేయులకు వలయు సహాయము లొనర్చునదియై యున్నది.

xi. H. H. THE MAHARAJA OF PANNA

పన్నా మహారాజు

పన్నా యనునది మధ్యేంద్రియాలోని బండిల్ ఖండమున నుండునది. ఇయ్యది 2,492 చదరపు మైళ్ల వైశాల్యమును 200,000 జనసంఖ్యయును అనేక వజ్రగనులను గలిగి యుప్పుచున్నది.

ఈ సంస్థానమునఁ 'బ్రాణనాథు' డను నొక మతాచార్యుఁడు 18-వ శతాబ్దమున మిక్కిలి ప్రసిద్ధి జెందియుండి యిందలి జనులచే మిక్కిలి మర్యాదలఁ బడయుచుండెను. ఈయన హిందువులకును దుఃఖకలకును మైత్రిని గలిగింపం దలంచి వేదములనుండియు కొరానునుండియు దాని కనుకూలములైన విషయముల నెత్తిచూపి 'మహితారియల్' అనునొక పెద్ద గ్రంథమును రచియించెను. ఈ గ్రంథ మీ దేశములోని దేవాలయమున నొక సువిణాపీఠముననుంపఁబడి పూజింపఁబడుచున్నది. వీరి మతమునందలి యభిప్రాయములు స్తోత్ర పాత్రములై యున్నవి.

ఈ రాజ్యము 1811-వ సంవత్సరమున నాంగ్లేయుల స్వాధీన మైనది. దీని రాజు 'మహేంద్ర జాద్ వేంద్రసింగ్' అనువాఁడు. ఈయన 1893-వ యేట జననమంది, 1902-వ సంవత్సరమున రాజ్యాధికారమునకు వచ్చెను. ఈయన అడ్ మీరులోని మేయోకాలేజిలో నాంగ్లేయ విద్య నభ్యసించెను. ఈయన యొద్ద నొక చిన్న పటాలమును గొన్ని పిఱంగులును నున్నయవి. ఇప్పు డీయన తమ్ముఁడు 'హిరసిం' గనునతఁ డైరోపాయుద్ధమున కేగియున్నాఁడు. వీరికిఁ బూర్వుఁడైన 'నృపత్ సిం' గను నతఁడు మహా సిపాయిల కలహమున నాంగ్లేయులకు కలింజూర్ కోటను రక్షించి యిచ్చి మహాపకార మొనర్చెను. అందువలన మన దొరతనమువారు సంతసించి వీరికి 'మహేంద్ర' బిరుదమును, సిమారియా మండలముతో 20,000 రూపాయలను బహుమానముగా నొసంగిరి.

xii. H. H. THE NIZAM OF HYDERABAD

హైదరాబాదు నైజాము

హైదరాబాదు సంస్థానము ఇండియా యొక్క మధ్యభాగమున 83,000 చదరపు మైళ్ల వైశాల్యమును (అనఁగా మైసూరు సంస్థానము కన్న

మూడు పాళ్ల ధిక మైనది; మఱియు నిండియాలోని యన్ని సంస్థానములకన్నను బెద్దది) కోటియు ముప్పదిలక్షల జనసంఖ్యయును గలిగి సంవత్సర మొకటింటికి నైదుకోట్ల రూపాయల వచ్చుబడి గల యొక మొగలాయ రాజ్యము.

ఈ రాజ్యమున ననేక స్థలములందు బంగారు, వజ్రములు, నేలబొగ్గును దొరకెడి గను లనేకములు గలవు. ఈ దేశపు రాజు 'నైజామ్' అను బిరుదు గలిగి వెలుంగును. ప్రస్తుతమున దీనికి 'మిర్ ఉస్మాన్ ఆలీ ఖాన్' అనునతఁడు నైజామైయున్నాఁడు. ఈ సంస్థానము 'మహమ్మద్ షా' డిల్లీచక్రవర్తిగా నున్న కాలమున నతనిమంత్రి యగు 'అసబ్ జా' యను నతనిచే స్థాపింపఁబడినది. ఇది కొంతకాలముఛ్రైంచివారికి లోబడియుండి తుదకు 1766-వ సంవత్సరమున నాంగ్లేయుల యధికారమునకు లోబడియెను. ఇది పలుతడవ లనేకులు రాజులతో యుద్ధము సలిపి యాంగ్లేయులకు సహాయ మొనరించెను. ఇప్పటి నైజామునకుఁ దండ్రుడయైన 'మిర్ మహబబ్ ఆలీ ఖాన్' రెండున్నర సంవత్సరముల బిడ్డగానుండఁగా నాయన తండ్రి కాలధర మొందినందువలన, ఆయన బాల్యమునుండి యాంగ్లేయులచే విద్యాభ్యాసము నేయింపఁబడియెను. ఆ తరుణమున నీ రాజ్యము 'సర్ సాలర్ జం'గను మంత్రి పుంగవునివలన నేలఁబడుచుండెను. ఈయన కాలముననే యీరాజ్యము మిగులఁ బ్రఖ్యాతితో వృద్ధి నొందెను. మైనరుగానుండిన బాలనైజాము వైసరాయిగా నుండిన 'రిప్పన్ ప్రభువు' కాలమున 1884-వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెల 5 తేదీని బట్టాభిషిక్తుఁడయ్యెను. ఈయన 1885-వ సంవత్సరమున దమనేనల నీజిపున కంపి 1887-వ సంవత్సరమున ఋష్యావారి నెదిరింప మన దొరతనమువారికి సహాయముగా నిలచెను.

ఇరఁడాంగ్లేయ రాజప్రతినిధుల కెల్ల నత్యంత మిశ్రుఁడై యుండెను; అందఱివలనను మర్యాద నొందినవాఁడు. మన దొరతనమువా రితనికి పలుతడవ లనేక బిరుదుల నొసంగియున్నారు. ఈయన యాంగ్లేయ సైన్యములకు గౌరవాధికారము వహించియుండినవాఁడు. ఈయన యిరువది రేఁడు సంవత్సరములు రాజ్యమునేలి 1911-వ సంవత్సరము ఆక్టోబరునెల 29 తేదీనిఁ గ్రూరమైన పార్శ్వ వాయువు గిరిలి పరలోక గతుండయ్యెను. ఈయన ప్రియపుత్రుడైన 'నబాబ్ మిర్ ఉస్మాన్ ఆలీ ఖాన్' రాజ్యమునకు వచ్చెను; ఈయన 1886-వ సంవత్సరము 1 జనవరినెల 21-వ తేదీని జనించి

1911-వ సంవత్సరమున ఆక్టోబరునెల 17-తేదీని మన 'హార్డింజీ' ప్రభువర్యుని వలన సింహాసనానీనుఁడు గావింపఁబడెను. మన చక్రవర్తి డిగ్రీ దర్బారు నలంకరించినపుడు ప్రప్రథమమునఁ దమ రాజవిశ్వాసమును జూపి మొక్కిన-వారిలో నీయనయే మొదటివాఁడు. ఈయన యాంగ్లేయ విద్యను జక్కఁగ నభ్యసించినవాఁడు : మిక్కిలి దయయును శాంతయును గలవాఁడు. వీరి చేతిక్రింద 10,000 పోలీసు సేనయును, సామనకు డెబ్బది లక్షల రూపాయల వేతనముల బొంగుచుండు యోధ వీరులును గలరు. ఈయన యాంగ్లేయ సేనలందును గొప్ప యధికారము వహించియున్నాఁడు. ఇప్పు డైకోపా-యందు జరుగుచుండు యుద్ధమున కీయన దన సేనలలోఁ గొంత భాగమును 'షా మీర్ జాబే' యను నతని యాధిపత్యము క్రింద యుద్ధరంగమున కంపి యున్నాఁడు.

19. THE QUEEN AND THE PRINCE OF WALES

మహారాణియు యువరాజును

మహాఘనత వహించిన మన మేరీ చక్రవర్తిని యుద్ధము జరుగకుండు-టకై యెన్నియో విధముల యత్నించెను కాని, అది నెరవేరక పోయెను. ఇప్పుడును యుద్ధమున గాయములు తగిలినచ్చిన వీరుల నుపచరించు సాధారణ స్త్రీలతోఁ దానును గలసి, వారికి బౌషధము లిచ్చుటయు కట్లు కట్టుటయు మొదలగు విషయములకు వలయు నన్ని సౌకర్యములను సమక్ష-ముననుండి సమకూర్చుచున్నది. మఱియును, యుద్ధవీరులకు వలయు నుడు-పులు మొదలయిన యుపకరణముల నితర స్త్రీలతోఁ దానును గలసి స్త్రీయు చేయుటయే గాక, యుద్ధరంగమునఁ బనిసేయుచున్న కొందఱు వీరుల యిండ్లకు స్వయముగఁ బోయి వారి కుటుంబముల నత్యంతాదరముతో విచారించి వారలకు వలయు నుపకారములఁ జేయుచున్నది.

మన యువరాజు యుద్ధమున జనిపోయిన వీరుల కుటుంబముల పోష-ణార్థ మొక నిధి నేర్పఱచి యద్దానికిఁ దా మపరిమిత ధనమునిచ్చి యితరుల

వలన సైతము ధనము ప్రోగుచేయుచున్నవారు : తా మే స్వయముగ యుద్ధ రంగమునఁ జేరి బోరుచునున్నారు. ఏ రాంగ్లేయ సేనల కెల్లఁ బ్రధానుఁడగు 'జెనరల్ ఫ్రెంచ్' అను వొరకు ఏడికొంగుని నియమింపఁబడి యున్నారు. ఆ యుద్ధోగము మిక్కిలి యపాయకరమైనదై నను, యువరాజు చంద్రులు మహోత్సాహముతో దాని నొప్పుకొని విశేష శైర్యముతో జరుపుకొనుచున్నారు. యుద్ధ సమయము దిప్పుఁ దక్కిన శమయములందు శత్రువులచే గాయపరుపఁబడిన వీరులకు మందులువేసి కట్టకట్టుట ఆహారము లిచ్చుట మొదలగు కార్యములు చేయుచున్నవారు. మజ్జియును, తమవారిచేఁ బట్టువడిన శత్రు సేనలను సైత మత్యంత వాత్సల్యముతో నాదరించుచున్నారు. దీనివలన పగవారును వీరి దయాగుణమును పలుచెఱఁగులఁ గొనియాడుచున్నారు.

20. INDIAN LOYALTY

ఇండియావారి రాజవిశ్వాసము

మన చక్రవర్తికిని జెర్మనివారికిని యుద్ధ మారంభ మయ్యెనని తెలియఁగానే, ఆ సేతు సీతాచల మధ్యముననున్న హింఘవులును మహమ్మదీయులును దక్కిన యితర జాతులవారును ఒకటియై ప్రతి స్థలమునను సభలం గూర్చి యీ యుద్ధమునందు మన చక్రవర్తిగారు ప్రవేశించిన కారణముల నామోరించి మన చక్రవర్తిగారికి వలయు సహాయములఁ జేయఁ దీర్చునని, చక్రవర్తిగారికే జయము గలుగవలెనని వారి వారి యిష్టదైవములను అనుసరింపఁబడు ప్రార్థించుచున్నారు.

వారు వారు తమ తమ శక్త్యనుసారము ద్రవ్యసహాయము చేయుటయేగాక, తామును యుద్ధరంగమునకు వచ్చుటకు సర్వసిద్ధులై యుండునట్లును, యుద్ధరంగమున నేనానాయకులు తమ కేపని జెట్టినను శిరి సావహించి చేయుటకు సిద్ధముగ నున్నటులును తెలియఁజేసిరి. ఇండియాలో దాగాపుగా యేవఁవందల స్వదేశసంస్థానములున్నవి. వాటి యధిపతులందఱును దమ తమ రాజ్యములందు వచ్చెడి సర్వవిధాదాయములను యుద్ధపు సెలవులకిచ్చుటేగాక, తామును దమ సేనలతోడ వచ్చి యాంగ్లేయ సైన్యమునం గలసి

యుద్ధము సేయుటకు ముందడుగుపెట్టియున్నారు. ఇదియునుగాక, యుద్ధ ఖర్చులకై లక్షలకొలది ధనము నిచ్చుచు యుద్ధమున దెబ్బలుదగిలినవారికి వలయు సౌకర్యములుగలిగించుటకు హేరాశ్మమైన ద్రవ్యమును ఆహారపదార్థములును ఉడుపులు మొదలగునవియును ఇచ్చియున్నారు.

ఇండియాలోని యిరువదియేడుగురు ప్రధాన సామంతరాజులలో నైదరాబాదు సబాబు సాహేబుగారు తమ సైన్యములలో విశేషభాగమును యుద్ధమున కంపియున్నారు : మఱియును అరువొలక్షల రూపాయలు నిచ్చియున్నారు : తామును యుద్ధమునకుఁ బోవ సిద్ధముగనున్నారు.

మైసూరు మహారాజుగారునుఁ దమ సేనల సంపున క్లొప్పుకొనియున్నారు. యుద్ధ ఖర్చులకై యేబది లక్షల రూపాయల నిచ్చియున్నారు : ఇదియునుగాక, యుద్ధవీరుల కుటుంబములకుఁ దగిన యేర్పాటులు సేయుటకై విశేష ద్రవ్యము నొసంగియున్నవారు. ఈ విధముగనే బనోడా జయపూర్ మొదలగు సంస్థానాధీశులు తమ సైన్యములను యుద్ధభూమి కంపినదేగాక, వాటి ఖర్చులకై యనేకలక్షల రూపాయల నిచ్చియున్నారు.

గ్వాలియరు మహారాజు వేయిగుఱ్ఱములను, పంజాబు దేశపు చిల్లర సంస్థానాధీశులును సద్దారులును జేరి యనేకములగు ఒంటెలను, రీవా సంస్థానాధీశుఁడు తమ సేనలను అంతవఱకుఁ జేరియుండిన ఖజానా ధనమును తమ సొంతమయిన యాభరణములను ఇచ్చిరి. హోల్కారు మహారాజును, జాం నగరపు రాజును, చెన్నరాజధానియందుండు జమీందారులును గూడి యనేకవేల గుఱ్ఱముల నిచ్చుట కొప్పుకొని యున్నారు.

చిత్రాల్ దేశపు ప్రభువును, కైబరు కనుమలలో నుండు పూర్వపు స్వదేశ జాతులవారును, నేపాలపు దొరతనమువారును సహాయము జేయునట్లు తెలియఁజేసి యున్నారు. పైఁ జెప్పిన ప్రకారము యుద్ధమున కేగియుండు పన్నెండుగురు రాజులేగాక, ఇంక ననేకులు రాజులును అనేక లక్షల ధనము నిచ్చి తమతమ సేనలతోఁ దామును యుద్ధభూమికి వెళ్లి యున్నారు. వైద్యశాస్త్ర పారంగతులైన యిండియను లనేకులు యుద్ధ రంగమున గాయములు తగిలినవానికి చికిత్స చేయుటకై ముందుకు వచ్చియున్నారు. సామాన్య జనులలో ననేక లక్షలు పదాలినేనలోఁ జేరుటకును, వేసవేల విద్యార్థులు యుద్ధమున గాయము తగిలిన వీరులకు వలయు సుప-

చారములను చేయుటకును, నైన్యాధికారులు చెప్పిన పనులను చేయుటకును సిద్ధముగ వచ్చియున్నారు. ధనికు లనేకులు యుద్ధమునకుఁ బోయియుండు ఇండియా దేశపు నైన్యములకు వలయు నాహారాదులకగు ఖర్చులలోఁ గొంతభాగము తాము భరించునట్లు ఒప్పకొని యున్నారు.

ఉత్తర హిందూ స్థానముననుండెడి గ్వాలియరు మహారాజు మొదలగు వారును అనేకులు జమీన్దారులు రాజులు మొదలగు ప్రముఖులును గూడి 'లాయల్ టీ' యను పేరుగల యొక ఆస్పత్రి యొడయును, చెన్నపురినుండి యనేకులు జమీన్దారు ప్రభృతులు 'మదరాస్' అను పేరితోనొకనూస్పత్రి యొడయును, ఆహార పదార్థములు, ఔషధములు, బట్టలు మొదలగు వస్తు సంభారములతోడఁ బంపియున్నారు.

ఇండియాలోని స్త్రీలలో ననేకులు సభలుజేర్చి యుద్ధమునకుఁ బోయి యుండు వీరులకు ఉడుపులు తయారు చేయుచున్నారు. కొందఱు స్త్రీలు గాయము తగిలినవారికి కావలసిన యుపకరణముల నేర్పాటు చేయుచున్నారు. కొందఱంగనలు యుద్ధపుఖర్చులకు ద్రవ్యసహాయము చేయుచున్నారు. గొప్ప గొప్పపట్టణములలోని వధూమణులు కొందఱు రకమువారి గుడ్డలనుగొని యుడుపులకై కత్తిరించి యిచ్చుటయును, మఱికొందఱు తాగుదలకుఁ గూర్పువోసి యిచ్చుటయును, ఇంకఁ గొందఱు వానిని బూర్తిగాఁ గుట్టి యిచ్చుటయును మొదలగు ననేక కార్యములందు మిక్కిలి శ్రద్ధ వహించియున్నారు.

గ్రామాంతరములనుండు నైశులు తమతమ శక్త్యనుసారము ద్రవ్య సహాయము చేయుచున్నారు; మన దొరతనమువారికి జనుము గలుగవలెనని కేవాలయములయందు బలమైన యుత్సవములను పూజలను జేయుచున్నారు.

ఇండియాలోని మహమ్మదీయులు తమ మతమువారైన దుర్గిదేశము వారు ఎవటి కక్షి నవలంబించినప్పటికిని, తాము మన దొరతనమువారికి వలసిన సహాయములు సేయ నిర్ణయించుకొని వారువారు విశేష ద్రవ్యము నొసంగి యున్నారు : తుర్కీవారి తాత్కాలిక నడవడుల నామోదింపక మన దొరతనమునే కోరుచున్నారు. ఇట్లఱు ముగ్గురు మహమ్మదీయరాజులు మన ఇండియా సేనలను గలసి జెర్మనీవారికి విరోధముగా నాంగ్లేయుల కుపబలముగా యుద్ధరంగమున నిలిచియున్నారు.

ఈ యుద్ధమునకుఁ గలుగు పలు విధములైన ఖర్చులకై మహారాజు లిచ్చినదే గాక, సాధారణ జనులను చిల్లర రాజులును జమీను జాగీరు మితాదారులను జేరి ఇంతవఱకు డెబ్బదియైదులక్షలరూపాయలిచ్చియుండుట మాత్రమేగాక, ప్రతిదినమును విశేష ధనము సంపూర్ణమేయున్నారు.

ఇండియాలోనుండు ప్రతిమతమునకును సంబంధించిన మతాధిపతులను జనసముదాయముతోఁబాటు ద్రవ్య సహాయము చేసినదేగాక తమ స్వాధీనములోనుండు మతములందును ఆలయములందును తమ మతాచార పద్ధతుల ప్రకారము మన చక్రవర్తికి జయము గలుగఁగోరి గొప్ప పూజల నేయ నేర్పాటు చేసియున్నారు.

21. H. E. LORD HARDINGE

హార్డింజ్ ప్రభువు

ఇప్పుడు మన యిండియాదేశమునకు రాజప్రతినిధిగా నుండు నతఁడు హార్డింజ్ ప్రభువు. ఈయన 1910 సం॥ నవంబరునెల 23 తేది ఈ దేశపురాజప్రతినిధి పదమును వహించిరి. ఈయన మిక్కిలి దయగలవాఁడు : రాజతంత్ర నిపుణుఁడు : హిందువులయం దితి శ్రేమగలవాఁడు. ఈయన యీ యుర్యోగమునకు వచ్చి యిండియా కనేక మేల్మొనగూర్చెను. వీరివలననే బంగాళాదేశీయుల మనస్తాపము నశించినది. వీరి పరిపాలనముననే డిల్లీ నగరమునకు మహా ప్రసిద్ధమైన దర్బారు జరిగినది. వీరి యేర్పాటువలననే బంగాళా దేశమునకు ప్రత్యేకముగా గవర్నరు నియమింపఁబడెను. ఈ మహాశుని కరుణచేతనే డిల్లీ అఫ్ఫికాలోని హిందువుల కష్ట మొకటిగా నివర్తియైనది.

ఈయన మన చక్రవర్తియొక్క యేర్పాటు ప్రకారము డిల్లీ నగరమును ఇండియాదేశమునకుఁ బ్రధానపట్టణము గావించి గానఁ దన పరివారములను బ్రవేశించు తగుణమున ఎవరో రాజద్రోహులు కొందఱు ఈయన కు గావించిరి. అట్టి సమయమునందును వీరికి హిందువులపై నుంచుకొనుండిన విశ్వాసము తగ్గినది గాదు.

ఈయన యిప్పటి యుద్ధమునకుఁ దన శుశ్రూషనంపి యుండెను. ఈయన యేర్పాటువలననే మన యిండియా సేన లైరోపాకుఁ బంపఁబడినవి. ఈయన శిఫారసుచేతనే మన హిందూరాజులకును గొన్ని ఈ దిగువ నుదహరించిన మేరకు సేనాధికార బిరుదము లీయఁబడెను.

ఇప్పు డైరోపాకుఁ బోయియుండు నిండియా సేనలకు పాటియాలా మహారాజు లెప్టి నెంటు కర్నలుగాను, విడార్ మహారాజుగారు వేజరుగా ను, పన్నాదేశపు హిరసింగ్ రాజకుమారుఁడును జోడ్ పూర్ మైనరు మహారాజును లెప్టి నెంటులుగను, హైదరాబాదు పటాళముతోఁజేరిన షామిర్ జాబే అనునతఁడు కాష్టనుగాను, కుచ్ బీహార్ రాజు తమ్ముడైన మహారాజ కుమార్ హితేంద్ర నారాయణ్ అనువారును తికారీదేశపు యువగాజును సర్దార్ జోతీంద్రసింగ్ ప్రభువును లెప్టి నెంటులుగను నియమింపఁబడిరి.

వీరి పలుకులను బట్టియే ఆంగ్లేయులకును ఇండియనులకును మునుపటికన్న నిష్పడు స్నేహభావ మలిశయించెను. యుద్ధమునకుఁ బోయియుండు మన యిండియా సేనల సౌకర్యమునకై ఈయన విశేషధనమును దా నొసంగినదేగాక, తక్కినవారినండియు విశేష ధనమును ప్రోగుసేయుచున్నారు : యుద్ధమున మృతినొందు ఇండియా సేనల కుటుంబ పోషణకును వలసిన ధనమును రాఁబట్టుచున్నారు. ఈయన హిందువుల విషయమై యధికాభిమానముంచెడు ముఖ్య ప్రభువులలోఁదా నొకఁడు. ఈయన యీ యధికారముతో నీదేశముననే యింకం గొన్ని సంవత్సరము లుండినయెడల మన దేశమునకుఁ గావలసిన మేల్మొనఁగూడునని యెంచి యీదేశమువారనేకులు ఈయన నింకను గొన్ని యేడ్లొక్కడనే యుంచవలయునని మన శక్రవర్తికి విజ్ఞాపన లంపియున్నారు.

యుద్ధమున కేగిన వీరి కుమారుఁడు మహాశూరుఁడని తలఁపఁబడి మన ర్హివలనఁ గొన్ని బిరుదులను బొందెను. ఐనను, యుద్ధమునఁ బ్రాణఁ హానియ్యగు గాయముదగిలి యెల్లరును గన్నీరుమున్నీరుగాఁ గార్ప ననేక విధ యుద్ధవైభవములతో వీరస్వర్గము నలంకరించెను. మన వైస్రాయిగా ర్హిట్టి వీరాగ్రేసరుఁడగు శుశ్రూని బోఁగొట్టుకొన్నందుల కాంగ్లేయ దొరతనము వారును నొక్కొక్క హిందువునుమిక్కిలి దుఃఖించుచున్నారు. సర్వశక్తుఁడగు భగవంతుండు వీరిని దుఃఖసాగరమునుండి తరింపఁ జేయుగాక !

22. THE THREE GOVERNORS

మూవురు గవర్నరులు

I. H. E. LORD PENTLAND

పెన్‌ట్‌లండ్ ప్రభువు

ఈ మహాత్ముడు చెన్నపురికి గవర్నరు. ఈయన 1912 సం॥ అక్టోబరు నెల 30 తేదీ యీ చెన్నరాజధాని యధికారమును ఒప్పుకొనెను. ఈయన మన రాజధాని ప్రజలయందు మాత్రమేగాక, సర్వజనులయందును సహజమైన దయాగుణము గలవాడు; చైవ్యక్తి సంపన్నుడు; శాంత స్వభావుడు; పశ్చాత్తాప బుద్ధిగలవాడు. ఈయన తత్కాలమున నడచుచుండు యుద్ధమునందు గాయముతగిలిన సైనికులకు చికిత్సచేయు నిమిత్తముగా నొక ఆసుపత్రి యోడను తయారు చేయుచుటయందు విశేష శ్రద్ధ వహించి యంగులకై విశేష ద్రవ్యమును వసూలు చేయుచున్నాడు. ఈయన 'తండా' యను నొక వ్యాపార నావను గొని దానికి 'మదరాసు' అని నామకరణముచేసి నూరుల కొలది పడకలను దానియందమర్చి యున్నాడు.

ఐరోపాయందు యుద్ధమారంభము కాగానే, ఈ రాజధానిలోని వర్తకుల నేకులు నిష్కారముగా సామాన్యవస్తువుల వెలలను హెచ్చించిరి. ఆ తరుణమున నీయన స్వయముగా వారిని జూచి వారికి హితముజెప్పియు, గొప్ప గొప్ప పట్టణములంగల పెద్దపెద్ద యధికారులను ప్రేరేపించి యందందు గల వర్తకులకు తగిన హెచ్చరిక చేయించియు కాపులకు మేలు గావించెను. ఈ యుద్ధము వలన దమకేమి కీడు మూడునో యని భయ మందుచుండు పుర జనులకు అనేక విధములచే ధైర్యము చెప్పి వారి హృదయములకు గురుగుకొన్న భయమును దొలగించెను. ఈయన హిందులయందు మహా ప్రేమ గలవాడు. "పూర్వ భాషీ చ రాఘవః" అన్న ప్రతివారితోడను నీ మహానుభావుడు కలసిమెలసి యాటలాడు స్వభావము గలవాడు. తనవలన గూడినంతవరకును హిందువుల కుపకారమునేయొగంకకము గట్టుకొని యున్నవాడు.

II. H. E. LORD CARMICHAEL

కార్మికేష్ ప్రభువు

ఈయన పూర్వము చెన్నరాజధానికి గవర్నరుగా నుండి యిప్పుడు పై యధికారముచేత నే బంగాళా రాష్ట్రమును బాలించు చున్నవాడు. ఈయన 1912 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 1-తేదీని బంగాళా రాజ్యమునకు నూతన గవర్నరుగా నియమింపఁబడిరి; మహా దయాళువు; ధర్మమునం దతి ప్రీతి గలిగి యెల్లరను సంతోషపెట్టు స్వభావము గలవాడు. ఈయన యీరాజధానిని విడిచిపోయినందులకుగా నిచ్చటి ప్రజలు మిక్కిలి చింత గలిగి యున్నవారు.

బంగాళాదేశమునందును నీయన సర్వ సాధారణముగాఁ బ్రజలం గలసి యుద్ధ విషయములను ముచ్చటించి ప్రజల భయమును బోకార్చెను. ఇంతియ కాక, అందలి వతకాకులంగలసి వారి లాభ నష్టములను గూర్చి విచారించి అక్రమ ధరలు లేకుండు నట్లును ప్రజలకు సులభముగా మంచి సరకులు లభించునట్లును తగిన యేర్పాటులను జేసి యున్నాడు. యుద్ధమునకు సంభవించు పలు విధములగు సెలవులకును, ఆదేశమునం గల ధనవంతులు, వతకాకులు, రాజులు, జమీందారులు మొదలగువారి వలన విశేష ధనమును ప్రోగునేయుచున్నాడు.

ప్రజలకు మేలు చేయుటయే ప్రధాన కార్యముగాఁగల యీ మహాత్మునియం దభిమానము లేని హిందు వొక్కఁడైనను లేడు.

III. H. E. LORD WILLINGDON

విల్లింగ్ డన్ ప్రభువు

ఈయనయే బొంబాయి రాజధానికి గవర్నరుగా నుండువాడు.

ఈయన 1913 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 5 తేదీ బొంబాయి రాజధానియొక్క పాల-
యధికారము నొప్పు కొనియెను. ఈయనయు ప్రజలయం దత్యంత విశ్వా-
సము గలవాడు. ఈయన కుమారుడును యుద్ధరంగమున దన కార్యమును
బ్రకటింపఁ బోయి యున్నాడు. ఈయన యుద్ధమునకుఁ బోయియుండు
పేరులకు వలయు సౌకర్యములను గలిగింప హోర శస్త్రమైన ధనమును బ్రోగు
నేయున్నాడు. ఐరోపా ఖండమున యుద్ధమున్న మాట వినఁగానే, బొం-
బాయి గరవాసులు పొందిన భయమును స్వయముగా వారితోఁ గలసి

మాట్లాడి నివర్తింపఁ జేసిరి. సాధారణములైన సరకుల వెలలు హెచ్చు గాఁ
కుండునట్లు తగిన యేర్పాటులను జేసి బీదలకు మహాపకార మొనరించిరి.

ఈయన కుమారుఁడు యుద్ధరంగమున గాయమునొందిన సైన్యముల
తోడ శత్రువులకు జిక్కువడియున్నవాఁడు.

23. THE EMDEN'S PRANKS

ఎమ్డెన్ చేష్టలు

చీనా దేశమునఁ గ్రీస్తుమతమును వ్యాపింపఁజేయ నేగియుండు జెర్మని

దేశపు పాదిరీలలో నిరువురను 1897-వ సంవత్సరమున బౌద్ధమతా-
భిమానులగు చీనాదేశస్థులు కొందఱు చంపిరి. ఇది యెఱింగిన జెర్మనిచక్ర-
వర్తి చీనా చక్రవర్తియందు మనస్తాపముగలవాఁడై కయాచో సింగ్ టో
అను రేవుపట్టణముల రెంటిని ఆక్రమముగాఁ దమ స్వాధీనము చేసికొనెను.
మఱి ఆ మరుసంవత్సరముననే ఆ చక్రవర్తితో సమాధానముగ మాట్లాడి
కయాచో ప్రాంతమును దానితోఁ జేరిన కొన్ని చిన్న చిన్న దీవులను 99
యేండ్లకు వ్యాపారము చేసికొనుటకై మక్తాకు తీసికొని, పై పట్టణములు
రెంటి యందును ఆ ద్వీపములందును బలమైన కోటల ననేకములను గట్టి,
తమ దేశమువారిని గొందఱిని వానియందు కాపురముంచి విశేషముగా
వ్యాపారము చేయ నేర్పాటు చేసెను. ఈ రెండు పట్టణములందును కొన్ని
సేనల నుంచుటయేగాక, కొన్ని యుద్ధనావలు సైతము తమదేశపు వర్తకు-
లకు సహాయముగా నుంపఁబడియుండినవి. ఇట్లు వ్యాపారముచేయువారికి
సహాయముగా నుంపఁబడియుండు నోడలలోఁ గొన్ని యైరోపాయంద
యుద్ధమారంభమగుటకుఁ బూర్వమే సింగ్ టో నగరపు రేవులలో నుండినవి.

అట్లుండినవానిలో ఎమ్డెన్ ననునది యొకటి. ఇది 3,544 టన్నులు
తూనిక గల సామానులను గొనిపోవునంతటి శక్తిగలది. నేలబొగ్గుశూత్రము
850 టన్నులు శట్టును. దీనియందు పెద్దయంత్రపుఁ బిరంగులు, రెండును,
నాలుగంగులముల వెడల్పు నోరు గల పది సాధారణ పిఱంగులును, రెండత-
ర్ణామి గొట్టములును గలవు. దీని నిడివి 364 అడుగులు గలవు. వెడల్పును

44] అడుగులు ; దీని యడుగు భాగమునకును నీటిమట్టమునకును 15³/₄ అడుగులు గలవు. ఇది 1909 సంవత్సరమున నీటఁ దేలుటకు గా మిక్కిలి తేలికగా జేయఁబడినది. కావున నిది యెంత కొద్దిపాటి లోసుగల చోటనైనను సులభముగాఁ బోవఁ గలదు. దీనికిఁ బొగిగొట్టములు మూడు గలవు. ఇది పనునైదువేల (15,000) గుట్టముల బలము గలది. దీనియందు 361 రు నౌకరులు గలరు. ఇది గంటకు 28³/₄ మైళ్లు పోగలదు. దీనికి నాక్ నుల్లర్ అనువాడు ముఖ్యాధికారి. వీడు మహా ధైర్యవంతుడు.

ఈ చిన్న యుద్ధనావ జెర్మనిచక్రవర్తి తమ దేశమున యుద్ధమున కారంభించిన 1914 సం॥ జూలై నెల 31 తేది నాటి రాత్రియే సింగ్ పోరేవు నుండి తమ్మ చక్రవర్తికి భాగినేయుండైన జోసఫ్ రాజకుమారు నెక్కించుకొని బయలుదేరెను. అట్లు బయలుదేరివచ్చు మార్గమున ఆంగ్లేయులకును మన దేశమువారికిని అగట్టునెల 4 తేది (అనగా ఎడ్డును సింగ్ పోనగరమును విడచి బయలుదేరిన నాల్గవనాడే) యుద్ధమారంభ మయ్యెనని యెఱ్ఱకా అధికారి చెలిసికొనియెను. కావున యెడ్డును మాగ్నముననుండు మథ్యస్థ దేశీయులగు డచ్చివారికి సంబంధించిన జావా ద్వీపమున కుత్తర పార్శ్వమున నున్న కొన్ని రేవులలోఁ గొన్ని దినములు దాఁగియుండి, సుండా జలసంధి మార్గముగా సుమిత్రా ద్వీపములకుఁ దూరుపు భాగములం గొన్ని దినములు దాఁగియుండి, బంగాళాఖాతమున నాంగ్లేయుల యుద్ధనావలు లేవని యెఱింగి నికోబార్ ద్వీపములను గడచి అండమాను ద్వీపముల మూలముగా బంగాళాఖాతమునఁ బ్రవేశించెను. దీనికి సహాయముగా నాహార పదార్థముల నుంచికొనుటకై మార్కొమేనియా యను జెర్మని దేశపు బొంబులయోడ యొకటి దీనిని వెంబడించివచ్చెను.

ఇది బంగాళా సముద్రమునఁ బ్రవేశించియు, తన యోడయందలి కమ్ములులేని మెలుపు తపాలాయంత్రముతో సముద్రతీరముననుండు పెద్దపెద్ద రేవు పట్టణముల సంగతులను యుద్ధ సమాచారములను జక్కఁగా నెఱింగి, కడచిన 1914 సం॥ సెప్టెంబరునెల 10-వ తేది యువయమున గ్రీకుదేశపు వ్యాపార నావయైన 'పోంటోపీరస్' అను నోడను బట్టుకొని, దాని జర్మనివారి టెక్కములను గట్టి దానికొక జెర్మని మాలిమిని నియమించి, ఆ యోడను నైతము తనకు సహాయముగా నుంచుకొనెను.

నాడు మొదలు 14-వ తేది వఱకు జగన్నాథమునకు సమీపమున ఆరునావలను బట్టి వానిలోఁ 'కబింగా' అనునోడను దక్కఁ దక్కినవానిని మున్నీట ముంచి, వానియందలి పనివాండ్రను కబింగా నావలోని కెక్కించెను : ఇది కబింగాను హుగ్లి నది ముఖద్వారమునకు దెబ్బదియైదు మైళ్ల దూరమువఱకును దీసికొని వచ్చినది. ఎమ్మను నధికారి యందఱితోడను కరములఁ దెమల్చి, తా నీ సముద్రమునుండియుఁ దన్ను వెదకుచువచ్చు నాంగ్లేయ యుద్ధనావల బారినండి తప్పించుకొనుటకు మార్గము లేమిని చెల్పించిరించి యందఱితోడ నుపచార వాక్యములఁ బల్కి వీడ్కొని కబింగాను కలకత్తాకుఁ బోవ నియమించెను.

కబింగా పోయిన రెండుగంటల సేపటికి కలకత్తాకు వచ్చుచుండిన 'మెసీసక్' అనునోడను బట్టి పగులఁగొట్టి దాననుండిన పదుమువ్వు రుద్యోగులను 57 గురు పనివాండ్రను మార్కొమేనియాలో నెక్కించుకొని ఎండన రంగూనునకు బయలుదేరెను.

18-వ తేది సాయంత్రము 7 గంటలకు రంగూను నది ముఖద్వారమునకు 25 మైళ్ల దూరమునఁబోవుచుండఁగా, ఎండను మధ్యస్థ రాష్ట్ర మగు నార్వేజీపునోడ 'డోవర్' అనుదానిం జూచెను : ఆ యోడలోఁ దాను పట్టియుంచిన వారల నెక్కించి వారల రంగూనున విడువ వలసినదని చెప్పి తానును దానితోడఁ గొంతదూరము పోయి తటాలున నగుపడక పోయెను.

సెప్టెంబరునెల 18 తేది రాత్రి రంగూనుకు సమీపమున నుండిన 'ఎమ్మను' మఱల బంగాళాఖాతమునఁ బ్రవేశించి యాంగ్లేయ యోడ వేరితో దనయొద్దనుండు మెఱుపు తపాలాయంత్రముద్వారా "ఎమ్మ నీ సముద్రమున లేదు. నావలు నిర్భయముగాఁ బయనము సేయవచ్చును" అని యచ్చటఁ చ్చటనుండు కొన్ని యోడరేవులకుఁదానే సమాచారమునంపి, ఉన్నట్టుండి 22 తేది రాత్రి 9 1/4 గంటకుఁ జెన్నపురికి వచ్చి కొన్నిపిరంగిగుండ్లను బ్రయోగింప, వానిలోఁగొన్ని రేవునందలి కార్యస్థానములందును, మఱికొన్ని కెరోసీన్ నూనె తొట్లమీఁదను, ఇంకఁ గొన్ని సముద్రతీరముననుండు కొన్ని కట్టడముల మీఁదను, వేలు కొన్ని చూశ వేషేరి మొదలగు కొన్ని ప్రదేశములందును బడినవి.

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	7PLA10U13107
పుస్తకం పేరు	శివశిఖర రాజ్యము
తారీఖు	25-10-24
ముందు లిప్తి	NO
వెనుక లిప్తి	NO
మొత్తం పేజీలు	89
విద్య సైతా పేజీలు	No
భాష పేజీలు	NO
లేఖ పేజీలు	1 to 15
తయారు చేసినది	Habeeba
పేజీలు విడదీసినది	Habeeba
స్కాన్ చేసినది	K. Dancer
పరిశ్ల చేసినది	RAMYA
పేజీలు సరిచూసినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చెయ్యబడింది	
తప్పులు	No
పరిస్థితి	Good